

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

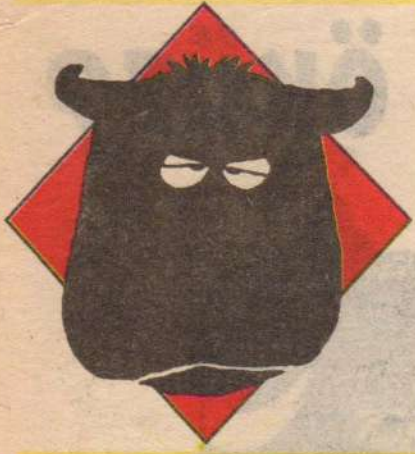
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ÖKÜZ

BEDENİME SAHİP OLABİLİRSİN AMA RUHUMA ASLA

YAŞAYAN TÜRKÇEMİZ!

Yargısız infaz, fail-i meçhul, cep telefonu, kayıplar mezarlığı, decoder, mega kupon, iktil, medya plaza, rating, şok, skandal, az son, taciz, alds, ex, te, erler, top on, in, astroloji, tarikat, bölücü çete, dis mih, lar, en, defli, otobü, televizyon, aşk skandalı, internet, globalleşme, irtica, otopsi raporu. DGM. özel tim, köy yakma, k, harç, nataşa, rome

VAROŞ

SLIKON

İMAJ

MEGA KUPON

TÜYÜ BİTMEMİŞ YETİM HAKKI

TREND

ÇEVİK KUVVET

YAP İŞLET DEVRET

MEGAPOL

ŞOK!

KONTRGERİLLA

SENDROM

FAİL-I MEÇHUL

TETİKÇİ

POST-MODERNİZM

ÖZEL TİM

KORUCU

DEVLET TERÖRÜ

REPO

YÜZSÜZLER

LİNÇ

BİLGİ TOPLUMU

buğu, özgürlük ve maceranın tadı vani... **RANT**... sayıtlama rejimi, linç, cinnet, provokatör, nostaljik, ortaköy, beyoğlu, orta direk, rntan... lye ilk uyur, te-essuf ederim, güzellik yarışma-... benim, ha-... n, kıl oldum abi, kırdan kente göç, ılı ganyan, milli pi-toto, spor loto, ca-sino, dart eğilim, merkez, hiye-ra-uydu... k, k... z krizi... li

KAYIPLAR MEZARLIĞI

GİZLİ KAMERA

YARGISIZ İNFAZ

WAOOV!

KORUCU

DEVLET TERÖRÜ

REPO

YÜZSÜZLER

LİNÇ

BİLGİ TOPLUMU

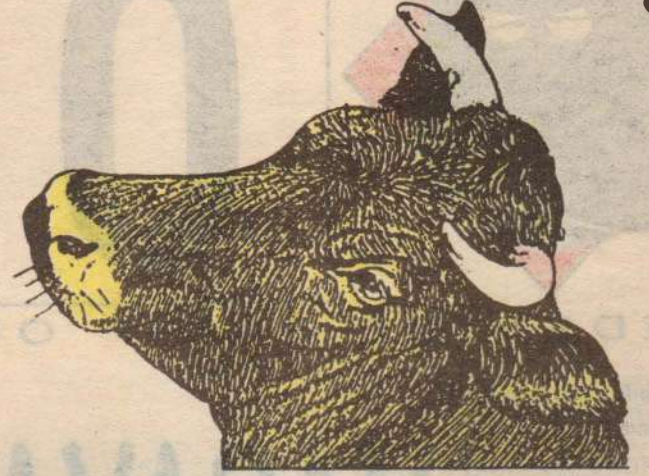
BEYAZ TÜRKLER

son onbeş yıldır gündelik hayatımıza bu sözcükler, bu deyimler, bu kavramlar egemen! ve bizim de gündelik hayattaki rolümüz trene bakmak ve yakınmaktan ibaret!. günboyu böylesi geberik latin harfleri silsilesiyle iletişilmeye çalışılan bir ülke'de hayat, can çekişmez de ne yapar!. türkiye gerçekten bu tadı seviyor mu!. yoksa türkiye hayat damak tadı'nı mı yitirdi!.

Musa Kart

NEDEN ÖKÜZ?

"öküzün damını alçacık yapın,
yaş koman altında, kuruluk sepin,
koşumdan koşuma gözlerin öpün,
ireçberler hoşça görün öküzü."

pir sultan abdal

NEDEN OLMASIN!

ORHAN PAMUK manzara

Dünyadan söz edecektim, içindeki şeylerden.

Niye anlatmaya buradan başlıyorum, bilmiyorum. Birgün hava sıcaktı, kızım Rüya ile adada kalıyorduk, sonra at arabasıyla gezmeye çıktık. Ben arabaya ters oturdum, kızım da benim karşıma. Yüzü gidiş yönünde. Ağaçlı çiçekli bahçeler arasından geçtik, alçak duvarlar, ahşap evler, bostanlar. Araba tiki-tiki ilerlerken dört yaşındaki kızımın yüzüne bakıyordum, yüzündeki ifadeye, dünyada ne gördüğüne.

Şeyler, eşyalar; ağaçlar duvarlar; afişler yazılar, sokaklar, kediler. Asfalt. Sıcak. Sıcak mı sıcak.

Sonra yokuş başladı, atlar pufladı, arabacı kırbacını vurdu. Araba yavaşladı. Bir eve bak-

tım. Kızımla ben, ikimizde, yanımdan akıp geçen dünyanın sanki aynı yerine bakıyorduk. Tek tek şeylere: Yaprak, çöp tenekesi, top, at, çocuk, ev, bisiklet. Ama: Yaprığın yeşiline, çöp tenekesinin kırmızısına, topun zıplayışına, atın bakışına, çocuğun yüzüne. Sonra bunlar bir anda çekip gidiyorlardı, biz de zaten onlara bakmıyorduk tam; gözümüz tam hiçbir yerde durmuyordu. Sıcak öğleden sonra dünyanın hiçbir yerine bakmıyorduk. Sıcakta herşey olup gidiyordu, hamur gibi, sanki buharlaşmış bir dünya. biz de dalmış gitmişiz. Hem görüyoruz, hem de görmüyoruz.

Dünya bir sıcak renk olmuş, biz de onu aklımızla görüyoruz.

Ormandan geçtik ama orası bile serin değildi. İçinden bir sıcak çıkıyordu sanki. Atlar yokuş dikleştikçe yavaşladılar. Ağustos böceklerini duyuyorduk. Araba iyice yavaşlamış, yol sanki çamlarla daralmıştı ki birden bir manzara gördük.

"Brrrs" dedi arabacı, atları durdurdu: "Dinlensinler" dedi.

Durup manzaraya baktık... Yanımız hemen uçurumdu. Aşağıda kayalar, deniz; bir bugünün içinde öteki adalar. Ne kadar da güzeldi denizin mavisi,

üzerinde kamaşan güneş: Herşey tertemiz, pırıl pırıl yerli yerinde. Manzara: Sanki tamı tamına bir dünya. Rüya ile ona bakmayı seviyorduk; sessizce.

Arabacı bir sigara yaktı, kokusu geldi.

Niye güzeldi buradan dünyaya bakmak? Belki hepsi gözüktüğü için. Belki buradan düşersek öleceğimiz için. Belki uzaktan hiçbir şey kötü olmadığı için. Belki hiç bu kadar yukarıdan bakmadığımız için. Ne yapıyorduk şimdi biz burada? Bu dünyada?

"Güzel mi?" dedim Rüya'ya. "Niye güzel?"

"Buradan düşersek ölür müyüz?"

"Ölürüz."

Biran korkuyla uçuruma baktı. Ama sonra sıkıldı. Uçurum, deniz kayalar: Herşey hep aynıydı, hiç hareket etmiyordu. Sıkıcı. Bir köpek geldi! "Köpek", dedik. Kuyruğunu sallıyordu, hareket ediyordu. Onu sevdik, manzaraya bir daha bakmadık.

S.O.S 1 MAYIS

Bir vapurun batacağının ilk işareti, o vapurda bulunan farelerin kaçmasıdır. Bir düzenin batışının ilk alarmı ise Kent-varoşlar ahalisinin, kent merkezine sopalarla doluşmasıdır. Bu, bütün kurulu düzen batışlarının göstergesi sayılabılır bir olgudur. Eğer bu düzen, birdenbire çözümlerinden koparıp, acayip bir yaşamaya mahkum yaratıklar halinde kentlere yollanırsa, bu gelişimin en yakın ve en doğal uzantısı öfkedir.

Öfke, insan duygularının en çapraşık olanı gibi görüne de nedeni gayet sadedir. Öfke dediğimiz bu duygu, yığınların insan yerine sayılmayışidir.

Öfke, yaşama hakkının kısıtlanmasına karşı, insancıl olmasa bile en doğal tepkidir.

Siz eğer, milyonlarca kişiyi, çoğu, genç olmak üzere, işsiz, güçsüz ve bilmedikleri koşulların içine dehlerseniz olacak olan budur.

Mağaza camlarını sopalara kırarak gördüğümüz gençler, bir Şarlo filminde olduğu gibi, onları sömüren bir camcıya bilmeden hizmet etmektedirler. Elinden tutacak bir sevgilisi olmayan, elinden tutacak bir amcası olmayan bu sahipsiz kitleler, cam kırmakla yetinmeyecekler, kafaları da kıracaklardır.

1996 Mayıs'ında dört büyük bölük vardı. Bir: Sivil ve üniformalı. Söğütluçeşme'de, sudan bir bahaneyle kitlenin üzerine ateş açıp, feci olayları bile bile kışkırtan zabıta. İki: '80'den sonra çıkmış olan sendikalar bünyesi ki, kendi kürsüsünü bile korumaktan aciz kalarak, ne büyük bir perişanlık içinde olduklarını elegüne göstermişlerdir. Üçüncü bölük ise, sendikalarla ilişkileri, daha doğrusu sosyal demokrasiyle ilişkisini koparmış olan, Türk sosyal demokrasininin açığını kapatmak üzere, Marksizm'den güç alarak kurulan yeni partilerdir. Bu yeni partiler, bu patırtıda en olumlu not almış unsurdur.

Şimdi yapılacak şey, bu partilerin işçi platformlarıyla saf sıklaştırması ve Türkiye'de beliren, Almanca tabiriyle, "Lumpen", yani haklı halklı paçavra kitlelerle yakınlaşması ve eşleşmesidir.

Yoksa Türkiye, büyük bir S.O.S'in çaldığı bir dönemin eşindedir. Bunu hazırlayan emperyalistler ve onların uşakları bundan karlı çıkacaktır. Çanlar, gavur çanları onlar için çalmaktadır. Bize düşen, bu gidişe ezan sesleriyle değil, emekçi marşlarıyla karşılık vermektir.

CAN YÜCEL

"ÖLÜM ADIN VAROŞ OLSUN!"

KATİL KİM?

Öldüren kurşunlar kimin?

İSTANBUL Emniyet Müdürü Kemal Yazıcıoğlu, Vali Rıdvan Yemiş'in aksine, 1 Mayıs gösterileri sırasında ölen 3 kişinin, olayları çıkaran yasadışı örgütlerin militanlarına

kurşunlanmış olabileceğini söyledi. İlk olaylarda ölen ve yasadışı MLKP grubunun içinde olduğu belirtilen Dursun Odabaş'ın silahlı göstericiler açtığı ateş sonucu öldüğüne dair bazı bilgiler olduğunu söyleyen Yazıcıoğlu, "Diğer ölenlerin de aynı şekilde ölmüş olması ihtimalini de değerlendiriyoruz" dedi. Yürüyüşten önce

İstanbul'un körpe Emniyet Müdürü, Kemal Yazıcıoğlu, 1 Mayıs'da ölen 3 kişinin "yasadışı örgüt militanlarına kurşunlanmış olabileceğini" söylemiş...

"Öldüren kurşunlar kimin" sorusu üzerine hummalı bir araştırmaya girişen Yazıcıoğlu'nun konuyla ilgili olarak sıraladığı diğer ihtimaller şunlar;

* Göstericileri dağıtmak isteyen polislerin, havaya ateş açmalarından sonra boş kovanlar sağa sola savruldu.

Bu kovanların kimi dik olarak duruyordu ve göstericilerden üçü çıkan kargaşada dik duran kovanların üzerine düştü. Neticede aldıkları yaralar sonucu kurbanılamayarak öldüler!

* Devletle başa çıkamayacaklarını anlayan göstericilerden 3'ü girdikleri bunalım sonucu intihar ettiler!...

* Polis üniforması giymiş yasadışı örgüt militanları, polise zarar vermek için öldürüldüler!

Erdal Belenlioğlu

Tunceli'deki kayıplardan iki yıldır haber yok

Tunceli ve yöresinde operasyonlar sırasında kaybolan 16 kişiden dördü ölü bulunurken, 12 kişiden iki yıldır haber yok. Kayıpların içinde, kaybolduğu tarihte 3 yaşında olan bir çocuk ve 93 yaşında olan bir "dede" de yer alıyor.

Haber Merkezi- 1994 yılı Eylül ayı içinde Tunceli ve yöresinde gerçekleştirilen büyük çaplı askeri operasyonlar sırasında kaybolan 16 kişiden 4'ü ölü bulunurken, diğer kayıp 12 kişiden iki yıldır haber alınmıyor. 1994 Eylül ayı ortalarında Tunceli'de başlatılan çok geniş kapsamlı operasyonlar sırasında kaybolanlar konusunda Hazine Cumhuriyet Savcılığı'nın açtığı soruşturmadan da şimdiye kadar hiçbir sonuç alınmadı. 1994 yılı Eylül ayı ortalarındaki operasyonlar sırasında Tunceli'de 151 köy yakılmış ya da zorunlu olarak boşaltılmış, köylüler de zorunlu olarak göç etmişti. DEVAMI 2. sayfa

7'den 70'e değil, 3'den 93'e!..

Tunceli'de iki yıldır kayıp olan insanlar arasında 3 yaşında çocuk da var, 93 yaşında dede de!

Klasikleşmiş "7'den 70'e marşı", böylece resmi makamlar tarafından genişletilmiş oldu. Bebelelerin, dedelerin kaybedildiği ülkede kaybolmayan ne kalır ki?..

HABİTAT İÇİN İNSAN AVI

Habitat için önce zavallı sokak hayvanları kediler, köpekler ortadan kaldırıldı. Şimdi de kimsesiz, gariban "şüpheli", insanlar 3-14 Haziran tarihleri arasında gözaltında tutulacak... Buna benzer bir olayda, 12 Eylül darbecilerinden Kenan Evren'in konuşma yapacağı illerde uygulattığı "Şüphelilere keyfi gözaltı" yöntemiydi. Daha önce, geri bırakılmış ülkelerde ve 12 Eylül darbesi zamanında uygulanan şüphelilerin toplandı süresince gözaltında tutulması uygulamasının, Emniyet müdürlüğünce bu ay sonuna kadar hayata geçirileceği öğrenildi. Yetli artık, Sultan AbdülHabitat zulmü!..

BOY AYNASI

VAARROOŞŞİ!

varoş; macarca, "kenar mahalle", demek! "kenar mahalle", türkçe; "bıçak kemiğe dayandı" demek! bir nevi, "kurtlar kadı-köy'e indi", gibi! "varoş" ve "liboş".. kafiye olsun diye değil! sızlaya, mızırdaya, tokuştuk birbirimize! birbirimize isyanlar, linçler, zararlar verdik!

oysa "varoş", yalnız varoş'larda olmayan, her yerde zırlıçplak dolaşan bir "ruh hâli"! sivas'ta da mı varoş vardı! bir nevi son "nuh gemisi"ni bekleyen bir "ruh hâli"! yeni dünya düzeni'nin, yan etkileri! size de çıkabilir! yolu linç duygusu'ndan geçen herkesle bir gün bir meydanda mutlaka kapışacağız! maksat rating olsun! yaşa "varoş" harbiye! varoş'tan bir haber geldi dediler ki "mayıs" öldü! keşke "mayıs" ölmeyeydi! tutulaydı dilim, dişim!

varroş! bir nevi ilkbaharla beraber gubarn, yatağını aşan, sel olan, önüne gelen herşeyi esip savuran, azgın bir derenin, çılgın efekti! bir nevi FOOŞŞİ! bir nevi VIŞŞŞİ! bir nevi, HIŞŞİT!

banavaroş'unu söyle, sana cinnet biçimini söylüyüm! "varoş"; macarca, "kenar mahalle", demek! kenar mahalle; türkçe, "taa buramıza geldi" demek! "taa buramıza geldi", demek, her dille, "ta buramıza geldi" demek!

varoş, kamikaze! varoş, pimi çekilmiş el bombası! acaba bu genç kız lalelerden ne istiyormuş! sizin hiç babanız, oğlunuz, anneniz, kızkardeşiniz gözaltında veya ucuz ekmek kuyruğunda öldü mü! siz hiç sabunlu sabunlu ağıladınız mı! "varoş" bir efekt, bir nida! önüne geleni, siler süpürür! aynen şöyle;

VARROOOOOŞŞİ!

ALBERT KAMU VİCDANI

Artizler Kaveşi

"İyi Kalpli Bir Kötü" ÖNDER SOMER

"Bırakın izleyiciyi, ailemden tepkiler gördüm. Babaannem filmlerimi izlerken 'Allah kahretsin, iyi oldu, dövdüler seni' diyordu. İnsanlar bilemez sizin iç dünyanızı. Kötüyü oynayanlar insanın aklında daha çok kalıyor. Ayhan Işık'la bir film çekiminden dönüyorduk. Eşlerimiz de yanımdaydı. Bursa'da yemek yerken, birbirimize iltifatlar ediyorduk. 'Abi sen önemli oyuncusun' dediğimde o, 'sen oynadığın tarz itibarıyla daha kalıcısın' dedi, iddiaya girdik yemek paralarını vermek üzere. Yolun bir tarafından ben yürüyorum, diğer tarafından o. Ayhan'ın peşinde yüz kişi varsa benim peşimde beşyüz kişi vardı. İnsanlar benim peşimden küfretmek için geliyorlar, 'Kalleş' diye bağırıyorlardı. Yine başka bir gün karşıdan karşıya geçiyordum, yolun ortasında genç bir çift vardı. Başörtülü bir kadınla, bıyıklı, bıçkın, babayığır bir delikanlı. Beni gördü, durdu on metre ötemde; yandaki kadına baktı, bana baktı, sonra kadını benim aksi istikametime aldı. Dondum kaldım. Sokakta gördüklerinde bile benden kötülük gelebileceği korkusu olabiliyor. Kolay değil, o imajı silemiyorsunuz. Oysa benim o kadar mazbut bir yaşantım vardır ki, oynadığım rollerle uzaktan yakından ilgisi yoktur. Ama Önder Somer dediğiniz zaman maalesef 'kötü adam' geliyor insanların aklına."

Clark bıyıklı, iyi giyimli, kadınlara çapkın bakan, hatta bardaklarına ilaç koyarak kandıran ve tecavüz eden Türk filmlerinin unutulmaz kötü adamıydı Önder Somer. Tecavüzcü Coşkun'un kentsoylusunu. Kötülüğü estelize eden jön. "Görücü usulüyle" girdiği Yeşilçam'da, 300 civarında film çeken. Gerçek adı Önder Döşer. Gençlik yıllarında, Vefa Spor A ve B takımlarında futbol da oynuyordu. "Ama o zaman Vefa takımı dediğinizde, milli takıma 5-6 tane milli futbolcu verirdi dönemler." Bir yandan ticaretle de uğraşıyordu. 1958 yılında Atatürk Bulvarı'ndaki mobilya mağazasına iki müşteri gelir. Mobilyalara bakıp pazarlıklar yaparlardı. Daha sonraki günlerde, bir tanıdığı telefon eder ve Aslan Film'in sahibi Çetin Karaman'ın yeni film projesinde oynayıp oynamayacağını sorar. Hem futbol hem de ticaretle ilgilendiği için üçüncü bir uğraşmayı düşünmediğini söyler ve üzerinde durmaz. "Caddebostan'da oturuyordunuz o zaman. Bir gün Orhan Günşiray 'Önder seni bir yere götüreceğim' dedi. Beyoğlu'nda Kulis'de buluştuk. Yanımda para yok, bir şirketten para alacağım' dedi. Eski adliyenin arkasında üç katlı köhne bir ahşap binanın ikinci katına çıktık. Kapıda Aslan Film yazıyordu. Beraber girdik içeri, baktım masada bana müşteri olarak gelen odamlardan biri oturuyor. Çetin Karaman beymiş... Ben tabii Orhan'ın ne yapmak istediğini anladım. Çetin Karaman bey son derece olgun, çok iyi

konuşan ve ikna yeteneği olan bir insan. Beni yarım saat içerisinde ikna ettiler, Orhan'la beraber. Ben oradan yarılmıyordum 500 lira avans alarak çıktım. Harmandalı Efem diye bir film çektik. Başlangıç o..."

Ticaretten fırsat buldukça film çeker. Ayşe-cik Ateş Parçası'nı, hemen ardından Türkan Şoray'la başrolü oynadığı Dikmen Yıldızı'nı yapar. Yeşilçam'ın yılda 60-70 film çektiği dönemlerdir. Başrolde ve 'müsbet' insanı oynuyordur. "62-63 yılıydı, bırakmaya karar verdim sinemayı. ticari işlerim aksama-yaya başlamıştı. Fakat Halit Refiğ, 'Önder, çok iyi bir rol var, iyi bir hikaye yakaladım. Gurbet Kuşları diye bir film yapacağım' dedi. Çok kalabalık bir kadrosu vardı filmin. Cüneyt Arkin, Tanju Gürsu, Özden Çelik, Pervin Par... Cüneyt'in de ilk filmidir. Anadolu'dan gelmiş bir aile; babaları Mümtaz Ener, üç erkek kardeş Cüneyt, Tanju ve Özden, kızkardeşleri Pervin Par. kız İstanbul'un hayalîne kaplıdır. Ben de zengin çocuğu, kızı bir takım voodierle kandırır ve işgal ederim. Kız kötü yola düşer. Abileri nerede çalıştığını öğrenirler, kız domdan atlayarak intihar eder. Bir aile facası yaşanır ve hüsrana uğrarlar. Geldikleri gibi taşraya dönerler. Böyle bir hikaye. Antalya Film festivali'nin ilk ödülünü kazanmıştı. 963 yılıydı, ilk menfi oynayışım. Başlayış o başlayış. 'Menfi Jön' diye bir de isim takmışlardı bana. Jön promiyeden sonra oynayan yani filmin iyi adamından sonra oynayan en büyük rol ve menfi. Başrol oyuncusu kadar fizik gücü olması lazım, kadınlara yakın bir tip olması ve salone olması lazım. Ben köy filmlerinde oynamadım genelde."

Artık yılda yirmibeş-otuz filmde oynuyordur. Futbolu bırakır. 70'li yılların başına kadar bu tempo sürer. Televizyonun gündeme gelmesiyle umutlanırlar; bu kadar emek verdik, mesajı olan daha iyi yapıtlar çekilecek diye. Fakat umutları suya düşer. Çünkü bir seks filmi furysı başlamıştır. Ekrem Bora, Ediz Hun, İzzet Günay, Murat Soydan, Ayhan Işık, Filiz

Alan, Belgin Doruk gibi bir çok oyuncu Yeşilçam'dan uzaklaşır. O dönem güçlü bir oyuncu kadrosu vardı Yeşilçam'da, seks furysına karşı durulamaz mıydı? "Hayır, hayır. Çünkü ekonomik koşullar oraya itti olayları, çok büyük paralar harcanamaz hale geldi. Örneğin bana da çok cazip teklifler geldi ama benim yapıma ve sanat anlayışıma uygun değildi. Ticari hayatım devam ettiği için de evet demek zorunluluğum yoktu, ekonomik olarak. Yapılan filmleri gördükten sonra doğru yaptığımı düşünüyorum. O arkadaşlarımla konuşmak asla aklımdan geçmiyor. O günün koşullarında evet dediler, çalıştılar. Benim ticari hayatım olduğu için kendimi çekmem zor olmadı. Ama 70-75 yıllarında yine başka bir furya söz konusuydu; sahneye çıkmak, şarkıcılık yapmak. Murat Soydan'ın, Göksel Arsoy'un hatta Ayhan Işık'ın vardır sahne çalışmalarını. Benim de birbuçuk yılı atlatırca, üçbuçuk yılı da hafif müzik olmak üzere beş yıl sahne hayatım oldu. Zeki Türker vardı, organizatör. Zeki Müren'in falan organizatörü. 'Önder, senin fiziğin çok müsait, gel seni sahneye çıkartalım' dedi. Selahattin Erköse'den ders almaya başladım, o bitti İrfan Özbakır'dan ders aldım. Bilmediğim bir işi yapmayı sevmem. Bebek belediye gazinosu vardı, sahimi Asım bey; anlaşıktı ve 70 yılının başında ben sahneye başladım, 75 yılına kadar çalıştım. Türkiye'nin hemen her şehrinin iki turneyle dolayış. İstanbul'un bütün büyük gazinolarında, İzmir'de, Ankara'da çalıştım. İyiydi de doğrusu. Kendimde böyle bir vastın olduğunı bilmiyordum. Birisi çıkıp 'sen film çekeceksin, şarkı söyleyeceksin' deseydi çok gülerdim herhalde. Olanda mahcup bir çocuktum çünkü. Birkaç tane de reklam filmi çektim, İGS, ve Banka reklamları gibi. 75 yılının başında sinema, sahne hepsini bıraktım, baba ocağı olan

dükkanların başına geldim."

Yeşilçam'ın iyi yürekli kötü jönü Önder Somer'in arada iyi adamı oynadığı filmleri de oluyordu. Bu seyirciye sürpriz oluyordu. Çünkü o, filmin içinde gözüktüğü anda herkes tedirgin, ne zaman ne şekilde kötülük yapacağını bekler haldeydi. Önder Somer film çekmeyi bıraktıktan sonra yaklaşık yirmi yıldır Kapalıçarşı'da. Yeniden Yeşilçam'a ya da televizyona dönmeyi düşünmüyor. "Buna vaktim de yok zaten. Ben birtakım faaliyetlerde bulunmadan, bulunduğum topluma hizmet etmeden pek rahat oluyorum. Şu anda Kapalıçarşı Esnafın Derneği'nin başkan yardımcısıyım. Onsekiz yıldır da bu demekte çeşitli kademelerde çalıştım. Birkaç okulun koruma demneği başkanıyım. Çocuğum okusun okumasın o okula hizmeti görev bilirim. Bir kaç okulda da, kimisinde denetleme kurulu kimisinde de kongre başkanımı. Bu tip hizmetlerle geçiyorum zamanım. Bu arada birçok dost ve arkadaşım, özellikle televizyon için baskı yapıyorlar. Fakat hepsi kıramayacağım dostlarımla, bir tanesine evet dersem or-

kası gelir korkusundayım. Onun için başlamak niyetindeyim. Bizim zamanımızda bu imkanlar olsaydı herhalde çok farklı olurdu. Şimdiki arkadaşlarımız şorışı bu konuda. Sinemada yeni kapırdanmalar, arayışlar var. Güzel yapıtlar da yapıyor. Sanli bizim eksikliğimiz hikaye bulamamaktı o zamanlar. Çok çabuk film çekildiği ve çok film çekildiği için bunun sıkıntısı vardı. Biz biraz da toklukçılığı severiz. İyi olan birşeyi çok çabuk tüketiriz. Örneğin o dönemde iş yapmış yerli yapıt hemen peşinden bir başka firma tarafından ona benzer bir hikayeye filme çekülirdi. Böyle yapa yapa tabii halkı biraz uzaklaştırdılar sinemadan. Bana göre sorun hikayeden kaynaklanıyordu. Yoksa gerek teknisyen arkadaşlarımız gerek oyuncu arkadaşlarımız ve reisörler hep kaliteli, belirli bir çizginin üzerinde olmuşlardır. Senarist arkadaşlarımız sınırlıydı, onlar tabii hep aynı konu üzerinde dönüyorlardı. Tabii Türkiye'de oyuncuların yüzde sekseni alaylı, akademik bir kültürü yok. Bir takım şeyleri ancak yaparak öğreniyorsunuz ve en iyisini öğreniyorsunuz. İşin garibi, en iyi öğrendiğiniz bir döneme geldiğinizde sinemayı bırakmak zorunda kalıyorsunuz. Türkiye'de de bu oldu. Televizyonun yaygınlaşmasıyla bazı arkadaşlarımız tekrar gündeme geldiler."

Önder Somer'in oynadığı salone kötü adam, 'menfi jön' de kendine özgü bir kötü adam çizgisidir. Peki Önder Somer'in çizgisini devam ettiren olmuş muydu? "Ben daha ziyade salone tipler oynadığım için benim çizimde zaman zaman Ekrem Bora oynamıştır. Sonra Nuri Alço geldi. Kenan Kalav da birkaç filmde benzer çizimde oynamış ama yine de herkesin tarzı ayrıydı. Mesela bir Danyal Topatan'ımız vardı, ürktücü bir fiziğe sahipti. Tanınmayan biri baktığı zaman bu adamın ruhu da kötüdür kendi de kötüdür diye düşünebilirdi, halbuki pırlanta gibi bir adamdı. İşte Erol Taş, Hayati Hamzaoğlu dünya iyisidir. Kenan Pars da öyle, çok beyefendi bir insandır."

Üç kuşaktan bu yana İstanbul'lu olan Yeşilçam'ın iyi yürekli kötü adamı Önder Somer sinemadan koptuktan bu yana yaklaşık onbeş yıldır, günde beş kez uğradığı Beyoğlu'na hiç çıkmamıştır. Çok sevdiği birçok arkadaşıyla da görüşme olanağı olmamıştır bu sürede. Zaman zaman Ediz Hun, Engin Çağlar, Ekrem Bora, Cüneyt Arkin gibi arkadaşları ziyarete eder onu. Bu Yeşilçam için sıkça söylenen ve fasızlıktan mı kaynaklanıyordu? "Şimdi efendim, bu hep söylenir. Bizim eski arkadaşlar hep cenazelerde buluşur hale geldik son zamanlarda. Birkaç aydır eski kuşak oyuncular ayda bir toplanıp görüşmeye başladık. Tabii ekonomik koşullar herbirimizi mozaik parçası gibi sağa sola serpti. Eskiden bir lokamız yoktu. Sistemli bir buluşma çok film çektiğimiz zamanlarda da olmazdı. Herkes yaşam kavgası veriyordu. Bizden sonra gelen kuşak da aramızda kopukluk oldu. Hal böyle olunca birbirimizi kaybettik. Ben onbeş yıldır Beyoğlu caddesine çıkmadım. Bu arkadaşlarıma olan sevgisizliğimden değildi. Bugün artık aileler birbirini göremiyor, kardeş kardeş ziyarete gidemiyor."

Olanaksızlar içinde setten sete koşuşturma- larla geçen günler... Filmler çekilip de sinemalarda oynamaya başladıktan sonra "keşke oynamasaydım"larla ya da "söyle oynasaydım keşke"lerle geçen özeleştiriler anlar...

O, oynadığı rollerle hiç benzerliği olmayan mazbut yaşantısını ve babadan kalma ticari hayatını "genç arkadaşlarımız var, sanatını sürdüren arkadaşlarımız var. Ayrıca ben, bu kadar yıl sonra yapamam gibi geliyor" alçakgönüllülüğü içinde sürdürüyor.

Mesut Kara

FİNTASFENKİNÖR

Susmayı önce hangimiz başlattı, hatırlamıyorum. Ama, sustuk işte. Şahsen ben güzel susarım. O da fena susmuyor. Oysa söylenecek epey şey var. Yani, "artık konuşulacak bişeyimiz kalmadı" zamanımızda diiliz. Ama, ben sözcüklerimi tamire verdim. İçleri boşalmış, anlamları kırılmış, üzerlerine frekans kirliliğinin ismi sinmiş. Öölesine, boş boş uçuşuyolar havada. İçlerinden bir kaç tanesini yakalayıp O'na söylesem... "Saatlerimiz şu anda onaltı kırkikiyi gösteriyor, dışarıda kırkikindi yağmurları yağıyor. Ve vee ben sizi çok seviyorum..." Ha sit-tiriyim ordan yaa. İnsan, çok değil, bir tanecik sevgi sözcüğü söylemeye kalksa, salak bir program sunucusunun frekansına giriyor.

Ya boş bulunup, O benden önce söölerse. Hafif ööle bi hali de var sanki. Demin gözlerini kısıp, burnunu kırıştırarak bişey sööliyecekmiş gibi yaptı. Sakın kızım, sakın ha!... Ne güzel susuyoruz şunun şurasında. Hem o mimiği de yapma. Hülya Avşar mimiği o. Aslında farkındayım, arada bir ben de, şarkıcı Rafet El Roman'ın "Sorma nedenn" dediği andaki mimikten yapıyorum. Belki de önceden benim mimiğimdi o. Sonra iş yerinden bi teyze, "ayy tıpkı ööle yapıyosun" dedi. Hıyar teyze. Tabi yaa, mimikler de gitti elden. Ama bunun sonu yok, belki de bu bir paranoyadır. Ne yani uzaylılar gelip, gizlice yüz sinirlerimizi ve beynimizin konuşma merkezini ele mi geçirdi şimdi? Hayır. Peki bu bir nedir? Bilmiyorum, sadece içimden konuşmak gelmiyor. Şu anda konuşursak kirlenicez sanki. Yer yer mora dönmüş, sarılı yeşilli yapışkan bir şey saçıcaz ortalığa... "Yok canım, selpak almak istemiyorum, almıyım

ATILLA ATALAY

DÜŞ KOVALAYAN

ben o kağıt mendilden." Git hadi çocuk. Ya da gitme... Ablanla geyik çevir, üç saattir konuşmuyoruz, daral gelmiştir kıza. Sana, adını, memleketini felan sorsun. Şimdi anlatamıycam ama, ben konuşursam yapışkan birşey sarıcaz ortalığı, kağıt mendil felan çıkarmaz onu...

"Noolur kağıtmendil al abi"ci çocuk, "ablasıyla" konuşmadan, çay bahçesinin garsonu tarafından okkalı bir küfür eşliğinde uzaklaştırıldı. Ben de içimden garsona sövdüm. Aslında, yalnızca sevgi sözcükleri değil, arada bir küfür de anlamını yitiriyor. Ne ki şimdi yani. Oysa ben eskiden, gizli ya da açıktan küfür edince belli belirsiz bir rahatlama hissederdim. Galiba önce askerde anlamsızlaştı... Erat gazinosunun sota muhabbetlerinde, eğitimde, ranza geyiklerinde, her yerde öyle çok küfürleşiliyordu ki, ama içinde hiç bir hınç yoktu. Çok doğalmış gibiydi. "Napıyon, bilmemneyine bilmemnaapiim?" Anıt da aynı doğallıkta, "Hiç işte bilmemneyine bilmemnaapiim." Ama bi dakika. Doğrusu, küfür erbabı, "Sevgi işine girmiş" salak gazeteci ve televizyonculardan daha yaratıcıdır. Örneğin "Konuşma lan bi tarafımın anteni, kurmakolu vb." gibi küfürlerde eni konu bir incelik, alttanalta tuhaf bir düş gücü var. Birinin ağzının tavanına salıncak kurup sallana sallana abdes bozmayı kim nasıl düşlemiştir acaba? Yok ama yok, küfürün bile daha içten sahici bitarafı

var gerçekten. Ama bunun şu anki suskunluğu-muzla bir ilgisi yok elbette. Yani, ben O'na sevgimi, duyumsadıklarımı D.J terminolojisinin dışında anlatabilmek için, kalkıp sunturlu bir küfür etmiycem heralde. "Kalbimin anteni. Yürreğimin kurma kolu." Böyle laflar da olmaz.

Gülmüşüm... Düşündüklerimden olmalı. "Niye güldün" diye sordu. Ya da ona benzer bişey söyledi. Dedim ya, o çay bahçesinde sözcük bulunmuyordu, örtünün üstündekiler, bardak kenarında yapışıp kalmış olanlar... Başkalarının, önemli diildi, ben onları duymuyordum. Ama, şimdi, yani, deminden beridir ööle güzel susuyordu ki. Biraz önce kurduğu ufacak cümle, artık her neyse o, işte o bile suskunluğunun güzelliğini bozamazdı. İnsana böyle güzel susmayı Psikolog Dr. Acar, Zuhul Baltaş çiftinin "Vücut Dili" kurslarında, "sevgilinizi avucunuzun içine alın" konulu telefon hatlarında, hiç ama hiçbir yerde öğretemezlerdi. Susuyordu işte be, ilahe gibi susuyordu kız. Hiç bi yerlerden bakmadan, kendikendine susuyordu. Ardından yine "Nooldu, ne var" gibisinden gülümseyerek kafasını iki yana salladı. İçimden birşey kurtuldu sonra. Neydi bilemedim, dilimin ucuna doğru, yaka yıka ilerlerken, içimin biyerlerinde yetişip, tutamadım. Kulağım, ağızımdan çıkacak şeye dikkat kesildi. O'na "Fintasfenkinör" diye bişey sööledim. Bişey işte. Ööle yani, ne biliyim.

Ağızımdan çıkanı kulağım duyduğunda, ben, kendimce ne demek istediğimi anlamıştım. Peki ya O? Anladı lan, vallahi anladı. Rengini çözemediğim gözlerinden tuhaf bir ışık gelip geçti, gülümseyerek başıyla onaylarken "Fintasfenkinör" dedi. Sonra... Sonra yine sustuk.

TUNCER ERDEM

*(kalk gidelim defteri'nden)

1 mayıs ve taksim'e çıkıyorsun öyle mi..
gömlek cebinde zula iki mahsun karanfil
ve serseri bir kurşun ve resmi bir zaman
DAAAAANI..
Üşenmiyor düşüyorsun caddeye
Üşenmiyor ölüyorsun bu güzel havada
ahh gofil
ama sen hiç mi kipat okumadın be cahil
hiç mi roman hiç mi şiir
yerçekimlidir karanfil

metin üstündağ

Cezmi Ersöz

GECE RADYOLARINDA BİR DOSTU ARAMAK...

O akşam ne çok şey konuşmuştuk onunla... Filmlerden, Polonyalı yönetmen Kieslowski'den. Ya-kınlarda kaybetmiştik onu. Peki, Kieslowski "Mavi" filminde aradığı iyiliği bulmuş muydu? Neredeydi iyilik? Arınmak neydi? Görünmeyen, saklı bir yerde miydi? En dipte miydi iyilik, düşkünlükte miydi? Yoksa iyilik, arınma diye bir şey yok muydu? Biz dünya sürgünlerinin çektiğimiz aşk özlemi gibi bir şey miydi, iyiliğe, arınmaya duyduğumuz bu dinmez özlem...

Sahi, Metin Erksan'ın "Sevmek Zamanı" filmini de konuşmuştuk... İnsan bir fotoğrafa aşık olabilir miydi? Belki de bu güne dek yapılmış en umutsuz aşk filmiydi "Sevmek Zamanı". Gerçekliğin acımasızlığından korkup suretlere sığınan kalplerimizin trajik bir özetiymi sanki...

Sonra Behçet Necatigil'i anmıştık, onun "Kaçmalar" şiirini: *Sızlar ince içerlerde yara/Vurur yüzeylerde şeylere üzüntüsü, acısı/Elden kayar bir çatal/Ya da düşüncelerde erir boyna sigara...*

Sonra ansızın başını örten şehirli kadınları konuşmuştuk, bir gece rüya görüp, sabah ansızın örtünen subay ve hakim eşlerini... Şehirlerin insanı yapayalnız bıraktığını, buralarda kimsenin kazanamayacağını sürekli bir yenilgi duygusuyla yaşanacağını anlatmıştık birbirimize...

Anlamıştım. Ayrılışımız, geceye bir-birimizi emanet edişimiz bu konuştuklarımızda bağdaşmayacak ölçüde yorgun ve ürkekti... Sanki bunca önemli duyguyu, anlamı hakkımız olmadan konuşmuş gibi suçlu bir şekilde vedalaşıştık. Acemice, kaçır gibi... Bütün bu zamansız vedalaşmaları bir gün konuşmayı düşünerek yatıştırıracaktık sanki bu acemiliğin, bu birbirimizden ansızın kopmaların suçlu tedirginliğini. Eve gelince biraz kltap okudum. Bir-iki satır bir şey yazdım. Eski yazılarımı gözden geçirdim. Bir türlü bitiremediğim şiirime birkaç dize ekledim... Ama ne yapsam onunla vedalaşırken yaşadığım o suçlu tedirginliği içimden atamadığımı hissettim... Bu tedirginlik yoruyordu beni, unutmaya çalışmalıydım...

Biraz müzik dinlersem rahatlarım diye düşündüm. Radyomu yanıma alıp yatak odama geçtim. Yatağıma uzandım, bütün gece yalnızları gibi kendime uygun bir radyo istasyonu aramaya başladım... Radyonun frekansları arasında rastgele dolaşırken bir frekanstan gelen sesle ansızın irkildim: "Benim adım Tü-

lay. Sizin radyonuzu ilk kez dinliyorum. İnsanları birbirleriyle buluşturmanız ilgimi çekti. Bu şehirde insanlar çok yalnızlar... İnsanlar, ne gariptir ki, hem sevgiye çok ihtiyaç duyuyorlar, ama sevgiden çok korkuyorlar. Özgürlükten korktukları gibi."

Evet, bu onun sesiydi! Birçok şeyi konuştuktan sonra suçlu bir tedirginlikle vedalaştığım insandı. Peki, onun ne işi vardı bu tuhaf radyoda? Bir anlam verememişim. Tam bu sırada araya programcı girdi: "Tülay, sen bizim radyoya bir alış, bırakamazsın. Muhabbet FM tiryakilik yapar... Sen de yalnızlıktan yakınıyorsun, değil mi? Benim bil-

di-ğim bir şey var; kaçan kovalanır, yani kendini ağıra satacaksın. Bir de çok önemli bir kural var: Kışkırtıracaksın." Programcı, o bildik, o yapay, dahası alaycı ses tonuyla hızlı hızlı konuşurken Tülay o mahçup sesiyle araya girmeye çalışıyordu: "Yo, tam böyle değil, asıl söylemek istediğim benim... Biraz önce arayan bir arkadaş vardı yalnızlıktan bahsedenden... Bence çok önemli şeyler söylüyordu, sözleri arada kaynadı gitti".

"...Sen ve senin gibiler çok önemli, çok farklıymış gibi görünüyorsunuz, o görünenin altı bomboş, yüzeyin altında pek bir şey yok aslında..."

Bu arada programcı sıkılmış olmalıydı ki, aynı alaycı ve küçümseyen ses tonuyla: "Bak Tülay, istersen sana şöyle dertlerine uyan bir şarkı çalalım, ne dersin? Yoksa karşılıklı konu-

şacak birini mi istersin, karar ver. Bize göre hava hoş." Bunu duyunca can havliyle hemen yanıbaşında duran telefonumun tuşlarına basmaya başladım. Meşgul çalıyordu. Tekrar tuşlara bastım. Bu sırada programcı Tülay'a hangi şarkıyı istediğini soruyordu bir taraftan. Tülay, "Mahler'den 'Ölü Çocuklar Ağdı' nı istedi... "Haydaa, o da ne yahu?" dedi programcı... "Gel sana Selami Şahin'den 'Özledim'i çalalım, ne dersin? Bak bu şarkı sana çok uyar, dinle beni." İşte, tam bu sırada radyonun telefonunu düşürmeyi başarmıştım. Telefonda karşıma çıkan kıza programa dahil olmak istediğini söyleyince beni de hemen konuk ettiler. "Tülay, benim," dedim, "Ne işin var senin bu radyoda, çok şaşırdım. Bu adam düpedüz seninle alay ediyor. Buna nasıl izin verirsiniz?" Önce bir sessizlik oldu. Tülay'ın sesi adeta titriyordu: "Ben... öylesine frekanslar arasında dolaşırken, rastlantı olarak yani..."

Şimdi sen karşına çıkınca. Çok tuhaf ol-
dum"...

Programcı fırsatı kaçırmamıştı tabii: "Ooo, Tülay, yoksa eniştemiz mi? Evet. şimdi de sizi tanıyalım. Muhabbet FM. İşte böyle buluşturur. Hadi bana dua edin yine. Siz konuşurken fona Devran Çağlar'dan "Hep Seveceğim'i koyuyorum. Hadi iyisiniz, böyle hizmet hiçbir yerde yok..."

Öfkeden deliye dönmüştüm: "Ne bu rezalet? Bu adamla konuşacak ne buluyorsun?", diye sordum...

Bir an bir sessizlik oldu. Sonra Tülay konuşmaya çalıştı, sesi güçle çıkıyordu ağzından: "İnsanları buluşturuyor o. Bence çok kötü biri değil... Sen de değilsin... Tülay kesik kesik konuşuyordu. Sanki unutmıştı bir radyoda herkesin önünde olduğunu... Sanki kendisiyle konuşur gibiydi: "Sadece sen daha çok şey biliyorsun ondan... Ama o da olduğu gibi, farklı görünmeye çabalamıyor... Sen ve senin gibiler çok önemli, çok farklıymış gibi görünüyorsunuz, o görünenin altı bomboş,

yüzeyin altında pek bir şey yok aslında..." Bu sözler karşısında insan ne diyebilirdi ki susmaktan başka. Hayır görünenin altında yoğun derinlikler, büyü-ler, serüvenler, anlamlar mı var, demeliydim?..

Sadece şunu söyledim: "Bugüne dek konuştuğumuz hiçbir şeyin pek önemi yoktu sence, öyle mi?.." Yine bir sessizlik oldu. Tülay bugüne dek benimle hiç konuşmadığı düşünceleri anlatıyordu şimdi bana: "Bir anlamda yoktu, evet, ne konuşsak konuşalım, ben yine evime aynı iç sızısı, aynı eksiklik duygularıyla dönüyordum. Aynı boşluk duygularıyla... Yetmeyen bir şeyler vardı hep... Her şey sadece sözlerdeydi sanki. Sanki, hadi hemen bir şeyler yapalım, desem hiçbiriniz yanımda olmayacakmışsınız gibiydiniz... Hareketsizdiniz sanki hep. Bedenleriniz, elleriniz, ayaklarınız yok gibiydi, içinizde... Kimse birbirine bir şey vermeye hazır değilken, herkes birbirinden bir şey istiyor, alamayınca da düşman oluyordu." Programcı yine araya girmişti: "Hadi yahu, bitmedi mi tartışmanız, bekleyenler var sırada, çabuk tutun elinizi..." "Tülay," dedim: "Deminden beri ne yaptığının farkında mısın? Herkes bizi dinliyor." "Farkındayım", dedi, acı bir ses tonuyla... "Biliyor musun, benim için hiç önemi yok, ha seninle başbaşa konuşmuşum, ha bu radyoda, herke-

Yetmeyen bir şeyler vardı hep... Her şey sadece sözlerdeydi sanki. Sanki, hadi hemen bir şeyler yapalım, desem hiçbiriniz yanımda olmayacakmışsınız gibiydiniz... Hareketsizdiniz sanki hep. Bedenleriniz, elleriniz, ayaklarınız yok gibiydi, içinizde...

sin önünde... Biliyor musun, ben geceleri belki beni anlayan bir insan, bir dost bulurum umuduyla bu radyo frekanslarını dolaşıp duruyorum... Ama pek bulduğum da söylenemez... Hepimiz kendimizi o kadar çok gizledik ki; kaybolduk galiba." Sonra sustu. kısa bir sessizlikten sonra telefonunu kapattı. Ardından ben de...

Yarın yeniden konuşmayı denemeliydim onunla. İlk ve belki de son kez. Hem de bugüne dek bütün konuştuklarımızı unutarak. Buralardan çok uzakta, karanlık bir ormanda karşılaşan ve birbirini o ana dek hiç tanımayan kaybolmuş iki insan birbiriyle nasıl konuşmaya başlarsa öyle... Kurtulmaları, bütün deneyimlerini hiç saklamadan birbirlerine anlatmalarına bağlı olan iki kayıp gibi...

sayıklamalar

tuncel kurtiz

LEB-İ DERYA SAYIN

Bugüne en uzak gün dün, derdi Özdemir. Dün akşam Memet Sander'i izledim Roxy'de. O kadar uzak ve o kadar yakın. Cahit Irgat'ı anlatmak üzere çıkmıştım yola. Memet Sander'le karşı karşıyayım şimdi. İnsan gövdesinin ne için yaratıldığı ve nasıl kullanıldığı, insanoğlun gövdesinin tabiatı ve nasıl süslediği üzerine düşünüyorum Memet'in ve eserinin karşısında.

Memet bir resim yapıyor sahnede. Siyah beyaz, doğanın sesini duyuruyor. Doğanın müziğini. Sanki gözle görülemeyen, ama görülen, duyulan resmini yapıyor, dansını, dün akşamki gösteriden sonra. Sordum kendime; niçin enstrüman kullanıyorum. Çello ya da klarinet. Ama ben bu enstrümanlarla gene doğanın heykelini, resmini, şarkısını ve dansını arıyorum.

Bir klarinetçi arkadaş anlatmıştı. Don Jhary. Sirkeci'de "dinleyn, susup dinleyn bir dakika, şu inanılmaz müziği" gürlütünü sessizliği ve sessizliğin gürlütüsü. Sirkeci Gan. Ve insan gövdesi'nin sessizliği ve gürlütüsü ve telaşı ve dünyanın kendi etrafında ve güneşin etrafındaki devinimi. Ve kalbindeki kocaman ateş parçası.

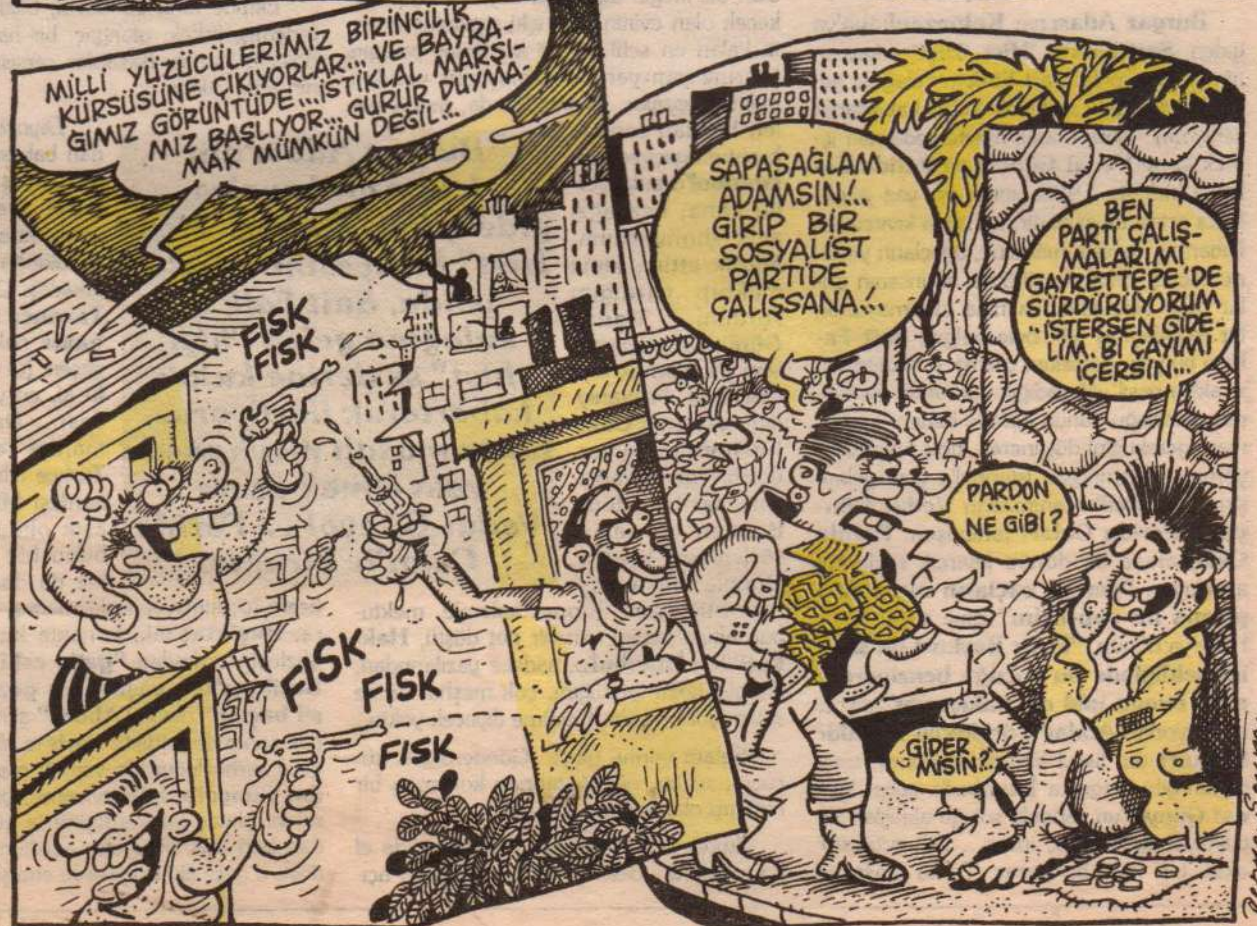
Kalbimizin ortasında güvercin, güvercinin kursağında bir kurşun kefenimiz arşın arşın parasıyla peşin peşin

Cahit Irgat

Bugüne en uzak gün dün. Özdemir Asaf. Dün o kadar uzak ki. Dünün öylesine bir geçmişi var ki. Dün her an kendini yenileyen ve kendini yiyen spiralin en ucundaydık. Bu gün o dün olan, yedik onu. Daha niceleri ile beraber bir kazan'ın içinde karman çorman şimdi. Ve yerini almaya çalışıyor dün, evvelki gün ve daha nice evvelki günlerle birlikte. Bir konuşma başlıyor. Dün ve sonsuz evvelki gün arasında. Birden Cahit Irgat, Özdemir Asaf, Münir Özkul, Can Yücel. Güner Sümer, Aytak Çolak, niceleri ve onların dün Memet Sander'le buluşmaları.

Ve karşı koyma zamana, yerçekimine dünyanın kalbindeki ateşe, onlarla bir olabilmek. Onların devinimini yakalayabilmek elektronları ile atomu ile. Parçalamak atomu. Memet Sander'in dansında kainatın var oluşumu. O büyük kaos ve kaosun içindeki harikulade disiplini gördüm. Geçen pazar Erzurum'a uçtum. Erzurum'da Erzurumlu bir sarı taksi şoförü benden üç yaz küçük, şikayetçi Erzurum'daki işsizlikten. Yol aldık birlikte Bayburt'a. Kop Dağı'nda kar vardı. Çok geçmişliğim var Kop Dağı'ndan. Hele bir kez İskenderun'dan Ünye'ye halk oyunları turnesi, -arada oynayacak şehir olmadığından İskenderun'dan Ünye'ye- Teneke ve Pir Sultan turnesi 1967 yazı galiba. Yol kolaylaşmış. "Minibüs şoförümüz ne romantik virajlar di mi Tuncel abi demisti". Yok yok. Yıl 1965, Yolcu turnesinde. Nazım Hikmet'in Yolcu'su. Cahit Irgat istasyon şefi, Erol Günaydın makasçı, Suna Keskin şefin karısı, Tuncel Kurtiz atlı. Nevzat Şenol ise ön-sözü konuşuyor. Turne öncesi Valâ Öngüt yapıyordu Nevzat'ın işini. Turneye Nevzat katıldı. Yolcu tumesi Adapazarı ve Ankara'da oynandı ve hep yasaklandı. Mithat Kefali oyunun sonrasında yasaklanması üzerine gönüllü bir boykot karar aldı ve Samsun'da tiyatroya gitmedi bir daha. İşin kötüsü inatçı Mithat abimizi Devri Süleyman'la geldiğimizde gönüllü boykot'unu bozmama ve oyunumuza gelmemiştir. Evet, oyun yalnız Giresun'da oynandı. Sinemacı Muzaffer Ateş sabahın yedisinde Giresun Güveli Palas'tan uyandırıp beni sinemasının playton kızları ile süslü yazıhanesinde viski ikram edip, "kalbin var, doktor ancak buna izin veriyor" parantezi ile bana sormuştu: "Tuncel Kurtiz, ben seni sever, beğenirim filmlerinden. Bana açık söyle, bu piyeste komünist propagandası var mı?" Yok, deyince de, ne iller kanununun 11. maddesinin B fıkrasını, ne de polis kanununun 5559 numarasını taktı, gel gidelim, dedi ve vali beyin huzuruna... Vali bey telefon maiyet memuru imiş, babam eski vali ya... Savcılığa havale etti. Babama anlattığımda, "iş üzerinden atmaya çalışmış" demisti. İşte böylece Giresun'da oynadık. Yolcu'yu ve Bedii Faik şöyle yazdı: "Mustafa Suphi'lerin denize döküldüğü Giresun'da komünistler çıkarma yaph." İşte böylece Anadolu'da Giresun'dan başka bir yerde oynayamadık Yolcu'yu. Elazığ'da otel bulmakta güçlük çektik ve Kop dağlarını minibüs şoförünün romantik diye tanımladığı haziran virajları ile geçtik.

(haftaya yine Tuncel'lenek de Kurtiz'lenek)

CİNS İSİMLER

"Vedat Günyol"

Küçük bir selam yolladım, bana yeni bir hayat verdi!

Şu anda yazmakta olduğum yazıya benzer bir yazıyı galiba 1970'li yılların sonunda **Fakir Baykurt** "Nesin Yıllığı"na yazdı. **Atalay Yörükoğlu** yazdı mı bilmem; ama sanırım **Selim** ileri Cumhuriyet'e yazdı; **Yılmaz Güney**, **Orhan Duru**, **Demir Özlü**, **Ferit Edgü**, **Afşar timuçin**, **Ferhan Şensoy**, **Masis Kürkcügil**, **Hüseyin Erdem**, **Harun Karadeniz**, **Zeki Coşkun** ve daha niceleri, mutlaka 'Hoca' ile nasıl tanıştıklarını ve ondan sonra hayatlarının nasıl değiştiğini defalarca yazmayı denemişlerdir, belki de yaşayanlar, bundan sonra daha ayrıntılı yazacaklar.

Selam yerine ulaştı. Gönderdiğim küçük selam, günün birinde kocaman bir mektup olarak bana geri geldi.

(Bir tek **Yılmaz Güney**'le **Harun Karadeniz** şimdi hayatta değil. **Selimiye Kışlası**'nda birlikte yatarlarken, o gencecik insanın, kanser olduğunu ve çok yakın bir zamanda öleceğini bildiği halde, **Harun Karadeniz**'in kendisini sürekli avuttuğunu, yaşama sevinci aşıladığını, bugün hayata bu kadar sıkı sıkıya sarılmışsa **Harun**'un sayesinde olduğunu bir gece, hıçkırık hıçkırık ağlayarak anlatmıştı bana **Vedat Günyol**...)

Burgaz Adası'nın **Kalpazankaya**'ya giden, **Sait Faik**'in "**Hişt, Hişt**" hikayesinin geçtiği yolda, **Sait Faik**'in kulağına gelen "**hişt, hişt**" seslerine kulak kabartarak ilerliyoruz, tahta masalı meyhanede rakı içmek üzere **Vedat Günyol** ve **Peride Celal**'le birlikte. 1983 yılının bir yaz günü, hafta ortası da sakindir; saçların kıvrık ve kabarmış, denizin mavisine, ağaçların yeşiline dalmış, önümde yürüyen iki insanın onlar olup olmadıklarına hala inanmayarak, bir rüyadaymış gibi öyle dalgın, **Sait Faik**'in bu yolu geçerken yazdığı o hikayedeki sıcaklığı nasıl yakaladığını, şu anda yaptığımız yolculuğu günün birinde benim de yazmam gerektiğini düşünerek, tıptış tıptış yürüyorum arkaalarından. İstanbul'a yeni gelmişim, İstanbul'u tanımadan **Vedat Günyol**'la **Peride Celal**'i tanışmışım. **Peride Celal** arada bir dönüp kıvrık saçlarını avuçluyor, "gerçek saçların mı, yoksa perma mı yaptırdın" diye soruyor ve Hoca'ya dönüp, "Fakir Baykurt da sana ilk geldiğinde bu çocuğa benziyordu, o da bunun gibi cin bakıyordu" diyor; gülüşüyorlar. **Atalay Yörükoğlu** ile **Fakir Baykurt** da, liseyi bitirdikten sonra, tıpkı benim gibi, doğrudan İstanbul'a gelip, **Vedat Günyol**'un yanında soluğu almışlar. İki edebiyat delisi genç insan... Biri profesör oldu, biri ünlü bir yazar. Tahta masa ve

sandalyelere oturuyoruz, önümüz deniz, ilk kadehleri ikisinin sevgili dostu **Sait Faik**'in şerefine kaldırıyoruz. Onlar her yıl aynı günde böyle yaparmış. "**Noşecan Sait Usta!**" **Peride Celal**, **İzmir**'den daha çok genç bir kızken, bohçasını alıp İstanbul'a gelişini, **Sedat Simavi**, **Nazım Hikmet** ve **Vedat Günyol**'la tanışmasını, ilk hikayelerini anlamaya başlıyor; ben çok uzaklara, başı karlarla kaplı dağların arasındakı, hayatında hiç deniz görmemiş insanların yaşadığı, kurak rüzgarların estiği küçük kentime, doğduğum yere, **Hakkari**'ye gidiyorum; beni bugün **Burgaz Adası**'na getiren, **Peride Celal** ve **Vedat Günyol**'la aynı masaya oturtan, **Sait Faik**'in şerefine kadeh kaldıran kadehin garip civesini düşünüyorum.

Lise öğrencisiydim. İngilizce öğrenenim **Yusuf**, içki içmiyordu, alkolle boğuyordu kendini. Birkaç gün sonra tesadüfen damına çıkacak olan bir ineğin ağırlığına dayanamayıp çökecek olan evinin, boş içki şişelerinden artı kalan en sefil yerine kurulmuş yatağın üzerine yan yana oturmuş, bir yandan mektup yazıyor, bir yandan da, muhtemelen bundan sonraki hayatımı geçireceğim İstanbul'u anlatıyordu bana; ben ağız açık dinliyordum. Merak ettim; kime mektup yazdığını sordum. **Vedat Günyol**'a yazıyordu. Vay be, demek onu tanıyordu. Hayranıydim, yazılarını **Cumhuriyet**'te okuyor, bulabildiğim kitaplarına sarılıyordum. Benden de selam söylemesini istedim. Onunla mektuplaşmak istiyordum. Kırmızı kalemle, mektubun altına benim için bir not düştü, **Hakkari**'den İstanbul'a, sadece yazılardan, kitaplarından tanıdığım, çok meşhur birine selam yollamıştım. Keyfime diyecek yoktu.

Selam yerine ulaştı. Gönderdiğim küçük selam, günün birinde kocaman bir mektup olarak bana geri geldi.

İktidar askerlerdeydi; postaneye de el koymuşlardı. Gelen bütün mektupları aç-

yor, üzerine de açıldığına dair notlar düşüyorlardı. **Vedat Günyol**'un gönderdiği zarfa, mektupları açmakla görevli okuma yazması kit bir uzman çavuş tarafından şu not düşülmüştü: "**Sikyonetim tarafından acilmiştir.**" Peki öyle olsun. Oturup cevap yazdım, ağız kulaklarımda.

Görmek istediği filmleri gazetede okuyup hayal eden, okumak istediği kitapları bulamamanın ıstırabını çeken benim gibi insanların, o soğuk ve kasvetli, o **Ferit Edgü**'ye **Kafka**'vari karabasanlar yaşatan şehirden, **Hakkari**'den İstanbul'a mektup yazabiliyorduk ancak, orada başka tanıdıklarımız yoktu. Bunlara benzer şeyler yazdım cevabi mektubumda. Bir de, o zamanlar düzenli tuttuğum günlüklerimden parçalar... Bir süre sonra, bir mektupla birlikte, bir de paket geldi. Bir sürü kitap yollamıştı, yeni çıkanlardan; bir de beni kültür sanat dergilerine abone yapmıştı.

Hakkari ile İstanbul arasında, kocaman bir köprü inşa etmişti. "**Sikyonetim**" karşılıklı yazışmalarımızı dikkatle takip ediyordu. Mektupları açan uzman çavuş, yazdıklarımızı anlamıyor olacak ki, başımız hiç derde girmedi.

Birkaç ay sonra liseyi bitirecektim; eğer bir iş bulursa, üniversiteye başlayıncaya kadar İstanbul'a gelip çalışabilir miydim? Evet yapabiliyordum. Kalacak yerim yoksa, onun **Bostancı**'daki çalışma evinde kalacaktım. Okul biter bitmez gel dedi. Birkaç ayı nasıl geçirdim, ne heyecanlar yaşadım, bir ben bilirim, bir de kifayetsiz kelimeler.

Elimde kınk bir bavul, bıyıklarım yeni terlemiş, ürkek, utangaç, bir haziran günü öğleden sonra, Kasaplar çarşısı'ndaki evinin zilini çaldım.

Burgaz Adası'nın kalpazankaya'ya giden, Sait Faik'in "Hişt, Hişt" hikayesinin geçtiği yolda, Sait Faik'in kulağına gelen "hişt, hişt" seslerine kulak kabartarak ilerliyoruz, tahta masalı meyhanede rakı içmek üzere Vedat Günyol ve Peride Celal'le birlikte.

Diyarbakır'a atanan babasının, orada görüp aşık olduğu **Kürt Cemil Paşa**'nın kızından olma, çocukluğu, en yakın arkadaşı **Cahit Sıtkı Tarancı** ile **Diyarbakır** sokaklarında geçen, (O **Cahit Sıtkı** ki, en yakın arkadaşı... Daha o zamanlar tek kelime Türkçe bilmeyen kızkardeşi **Mihrimah**'a aşık olmuş. Ancak bunu hiç kimseye, kız da dahil olmak

üzere hiç kimseye açıklamamış. Yıllar sonra, **Beşiktaş**'taki konakta kızın yolunu gözlüyor ardından "getir eski sevgiliyi **Beşiktaş**'tan yaşayalım gençliğimizi sil baştan" diyen "**Abbas**" şiirini yazmış. çok sonra da, birlikte **Paris**'te okurken, bir gece sarhoşluğun da verdiği cesaretle **Vedat Günyol**'a, artık evlenmiş, çocuk sahibi olmuş kız kardeşine ta çocukluğundan beri aşık olduğunu açıklamış. İki can dost, o gece ilk kavgalarını etmişler. **Vedat**

Günyol kızmış, köpürmüştü, niçin söylemedin alçak herif demiş.) Ne zaman **Sümeiye**'nin türkülerini duysa gözyaşlarını tutamayan, her zaman "demir gibi ama paslı" diye durumunu açıklayan, o zaman 72 yaşında olan yakışıklı **Kürt beyzadesi**, bıyıklan yeni terlemiş, 20 yaşındaki, yeni bir hayata onun sayesinde başlayacak olan başka bir **Kürdü** tam altı ay, **Bostancı**'daki sadece kitaplarla dolu olan evinde konuk etti.

Kendime kitaplardan yastık yaptım ve aylarca okudum. kitaplarından tanıdığım bir sürü yazarla o evde tanıştım. İçinden tren geçen evde, **Hoca**'nın yaptığı dünyanın en lezzetli "uyduruk" yemekleri, **Mehmet Başaran**, **Feyyaz Kayacan**, **Afşar Timuçin**, **Haldun Taner**, **Aziz Nesin**, **Mina Urgan**, **Peride Celal**, **Zeki Coşkun**, **Sami Karaören**, **A. Kadir**, **Can Yücel**, **Metin Hakyeri**, **Ahmet Rasim** üzerine çalışan **Bakkal Nuri Efendi** ve pazarcı arkadaşı **Bilal** ve daha birçok dostuyla birlikte yedim. Haddim olmadan yazı yazdım, ilk yazımı o yayınlattı. İlk olarak o beni dişçiye götürdü. **Orhan Duru** ile tanıştırdı, ilk işime onun sayesinde girdim. Burs verdiler bana, o kefil oldu. Bana, onu **Diyarbakır**'daki çocukluk günlerine götürün içli Kürtçe türküler söyletti, saatlerce oturup ağladı.

Artık İstanbul'da yalnız değildim.

O günden bugüne, aradan 13 yıl geçtiği halde, sonradan yazdığı anılarına "Giderayak" başlığını koyarken, sonra dostlarının zoruyla bunu "yaşarken"e çevirirken bile bu duygudan vazgeçmedi

Bazen yalnız kaldığımızda, binbir zorluklarla çıkardığı ve salondaki kütüphanesinin en üst raflarına dizdiği 24 yıllık, Türkiye'nin en uzun ömürlü edebiyat dergisi olan "**Yeni Ufuklar**" in ciltlerine bakar, sonra bakışları raflardaki kitaplara dayadığı ölen dostları, **Sait Faik**, **Orhan kemal**, **Sebahattin Eyuboğlu**, **Azra Erhat**, **Orhan Burian**, **Yılmaz Güney** fotoğraflarına kayar, hıçkırık hıçkırık ağlardı. Ta o zamanlar sık sık ölümünden, ölümün huzur verici dinginliğinden dem vururdu. O günden bugüne, aradan 13 yıl geçtiği halde, sonradan yazdığı anılarına "Giderayak" başlığını koyarken, sonra dostlarının zoruyla bunu "yaşarken"e çevirirken bile bu duygudan vazgeçmedi. Şimdi de kalkmış kendi ölüm haberini veriyor, "**Vedat Günyol Öldü**" diye... Hayır "**Hocam**", bunu yapamazsınız bize!

1983 yılının yazında, **Kalpazankaya**'da, **Sait Faik**'in şerefine kadeh kaldırıken, **Peride Celal**, yakında yazmayı düşündüğü çok kişisel bir romandan söz etmişti bize. Çok sonra bitirdi o romanı, adını "**Kurtlar**" koydu. Ta genç kızlığından bugüne ne çok seviyordu bu adamı... Hala ne çok seviyor.

Hani eliniz değerse birgün, mutlaka okuyun "**Kurtlar**"; orada imkansız bir aşkın, yıllar sonra bile olsa, insanın içinde bıraktığı o boşluğu, o yaşanmamışlığı, o "yaşadığım hiçbir şeyden pişman değilim, öfkem yaşayamadıklarına" dedikten duyguyu, çok derinlerde bir yerde hissedebilirsiniz.

Muhsin Kızılkaya

YÜKSEL ENDEĞER'den beyin fırtınaları

Konu: Reklam filmi senaryosu **Ürün:** Tüy dökücü krem (ithal) **Süre:** 2 dakika. Deniz kenarı.. Genç bir kız bankta oturmakta.. Tayt giymiştir..Eli yanağında, dalgın bir hali vardır.. Gülüşme sesleri duyulur, genç kız kafasını sesin geldiği yere çevirir... Üç genç kız gelmektedir, üçünde de aynı ekose mini etek vardır... Bankta oturan genç kız, adeta tanınmamak için kafasını diğer tarafa çevirir... Gelen kızlardan bir tanesi orıu farkedir... Yanına gelir... **Gelen kız -** Aaa, Nermin!.. Merhaba!.. **Nermin (sıkıntılı) -** Merhaba... **Gelen kız -** Bak ne güzel mini etekler aldık.. Sen niye mini etek giymiyorsun?.. **Nermin -** Ben, ben... Ben mini etek giyemem.. (Gelen kız banka oturur..) **Gelen kız -** Aaa... **Nermin (ağlamaklı) -** Çünkü... Bacaklarım çok kıllı... (Gelen kız elini Nermin'in taytı üzerinde gezdirir...) **Gelen kız -** Hakaten de öyleymiş.. Tayttan bile fırlamış kıllar... (Nermin ağlamaya başlar.. 2. Kız, çantasından bir krem çıkararak...) **2.kız -** Üzüldüğün şeye bak... Artık Kariyer var... (Nermin şaşkın, bakar.. Hızlı çekimle, kızlar Nermin'in taytını çıkarır, üçü birden bacaklarına krem sürmeye başlar...)

GEÇİŞ

Nermin de aynı mini etekten giymiştir... Dördünü gülüşerek yürürken görürüz... Görüntü donar..."**ARTIK ÜZÜLMEK YOK, ÇÜNKÜ KARIYER VAR**" yazısı görüntüye biner...

* * *

Kötü Şair TOLGA DUYARGA

**Formula Yarışları'nın
formül arayışları'ndan
daha ilgiyle izlenmesi
nasıl da burkuyor içimi!**

●

**Habitat'a verdiği önemi
Hacivat'a niye vermez diye
toplum, üzü! Allah üzü!**

* * *

Tarihte O Gün:

"İssiz bir adaya giderken yanınıza alacağınız üç şey" sorusu ilk kez soruldu. (Muamma dergisi, 1.8.1947)

özdemiroğlu

söz söylemek içindir

"...Mutfakta, elbise dolabının başında, komodinin yanında ya da burada gövdesiyle gezinen ve bize gövdesini duyumsatan, akıllıca konuşarak bizi şaşırtan bir kadının duyumsal çekiciliğini kitaplarımda anlatamadım. Evet, böylece itirafımı da yapmış oldum."

orhan pamuk

MERAKLISINA ümit kıvanç

İflah olmaz merak duygum yüzünden yıllardır iştmediğim laf kalmadı. Durmadan onu bunu merak edip o sırada yanımda kim varsa bıktırışıya sorular sorduğum için arkadaşlarımdan sık sık fırça yedim. Şimdi, elime bir dergi köşesi geçirince, artık hepiniz muhabatım oldunuz. Merak ettiğim her şeyi yazıp sizin de zihninizin rahat kalmaması ve aynı eziyeti çekmeniz için uğraşacağım.

Meselâ geçtiğimiz hafta Fanatik gazetesinin attığı manşeti ele alalım: "Tezgâh". Her biri ancak bir basket takımının formalarına alınan ilânda kullanılabilecek boydaki harflerle yazılmış bu lafın üzerinde daha küçük ve kırmızı, "çirkin" sıfatı da yerliyordu. "Çirkin tezgâh" şuydu: Anadolu kulüpleri aralarında anlaşmışlar, Trabzon'u şampiyon, Beşiktaş'ı ikinci yapacaklar, kupayı da Cimbom'a vereceklerdi. Anlaşılacağı gibi, bütün bu numara Fener'i kafaya getirme hedefine yönelikti.

Türkiye'nin klasik "iç ve dış düşmanlar" teranesiyle yarışmaya başlayan "Fenerbahçe düşmanları" tezi böylece somut bir kanıta kavuşmuş oluyordu, çünkü Fanatik yazarı Can Tanrıyar, Gençlerbirliği kulübünün bir idaresinin tezgâhı açığa vuran konuşmalarına kulak misafiri olmuştu. Her nedense haberin metninde Can Tanrıyar da konuşmaya karışır gibi gözüküyordu, ama bunu geçelim.

Şimdi, meraktan kudurmak mümkün mü? Koca ligin bilmemkaç haftası boyunca alınacak onca sonucun böyle planlanması nasıl sağlanabilir? Ya kupanın Cimbom'a "verilmesi"? Karşılıklı oynanan iki maçla alınıyor kupa. Bizzat Fenerbahçe taraflardan biri. Bu maçların sonuçlarını "Anadolu kulüpleri" nasıl tayin edebilir? Biliyorum, yine kimse cevap vermeyecek, ben de merak içinde kıvranağım.

Siz bu kıvranmanın ne demek olduğunu biliyor musunuz? Fenerbahçe-Gençlerbirliği maçında -basın tribününde!- yanımda oturan sapı dahil Fenerli spor basını mensubu, ilk beş dakika içerisinde Boliç'i koştuktan âciz, İlker'i beceriksiz, Kemalettin'i işe yaramaz, Halil İbrahim'i yeteneksiz, Atkinson'u o takımda asla yeri olmayan biri, Oğuz'u ihtiyar ilân etti. Onbir oyuncunun altısı bu durumdaysa takımdan nasıl şampiyonluk, hattâ herhangi bir galibiyet beklenabiliyor, o gün bugündür bunu merak ediyorum.

Aslında keşke o maça gitmeseydim. Çünkü zihnimde bir sürü merak kurdu üredi o gün. Maçtan önce, Güneydoğu'da 27 askerin şehit düşmesi vesilesiyle ülkemizin birlik ve beraberliği için saygı duruşu yapıldı. Saygı duruşu sırasında bir grup Fener taraftarı, "Kahrolsun Cimbombom" tezahüratı yaptılar. Zaten o 27 askerin ölümüyle ilgili açıklamalarda bir tuhafılık var, merak kıvılcımları insanın orasını burasını yakıyor, bir de bunu duyunca hepten afalladım. Yoksa bu işte Cimbom'un parmağı mı vardı? Ya, tam birlik-beraberlik için saygı duruşu yapılırken milletimizin bir bölümünün öbürüne karşı böyle düşmanlık göstermesi? Bunun ne gibi sonuçları olurdu? Maazaallah, bütünlüğümüzün bir yerine bir şey olmuş muydu acaba o sırada?

Yalnız bu futbol işleri olsa neyse. Bir de Tansu Çiller'e suikast planlandığını DYP Başkanına Necdet Menzir'in bildirmesi hikâyesi var. Biz Menzir milletvekili oldu sanırken, bir de bakıyoruz: aa! o da nesi? Adam Emniyet yetkilisi gibi istihbarat getiriyor. Peki, Menzir halen bir yandan da Emniyet'te mi çalışıyor? Yoksa Emniyet ondan başkasına emniyet etmediği için böyle bir haberi sırf ona mı söylüyor? Ya da böyle yeni bir milletvekili fonksiyonu mu var, yani seçilmiş falan, ama aslında devlet görevlisi kimliğiyle orada bulunuyor. Yani, nasıl oluyor?

Peki ya şuna ne demeli? Bülent Ecevit Güneydoğu'ya gitti ve, "Yatırım yapılsa bu meseleler hallolur," dedi. 'Yatırım' lafını duyunca siz merak etmiyor musunuz, nasıl yatırımlar, toplu halde mi, nereye yatırımlar, köy meydanına mı, yatırıp n'apacaklar..?

Bu sorular zihnimi kemirirken, İstiklâl Caddesi'yle Sıraselviler girişini bağlayan Meşelik Sokağı'ndan geçiyordum. Oradaki Ermeni Okulu'nun duvarına şöyle yazmış birisi: "Aslında olay çok basit: İnsan hastalanır ve ölür." İçimden, "Hah," dedim, "işte böyle cevaplar lâzım bana." Baştan beri sıraladığım türden sorulara böyle cevaplarınız varsa yazın. Ama daha çok sorularınızı yazın. Merak illetini cümle âleme yayalım.

"Öküz" hepinize hayırlı olsun.

.... **Can BARSLAN**

BAYRAMA DOĞRU...

Yazı yazarlar bilirler... Sözcükleri yönlendirdiğinizi sanıp keyiflenirken, bir de bakmışsınız ki sözcükler sizi yönlendirmeye başlamış... Bunu farkettiğim dönemde kendimi masaya dayanmış bir dirsek sanıyordum... Dünyadaki tüm haksızlıklar sona erene dek, kendimi dirsek sanmaya devam edecektim... Ama, kabul edersiniz ki, dirsek olmak çok sıkıcı bir şeydir... Üstelik kötü niyetli birisi bunu, geniş kitleleri afyonlamak için kullanabilir de... Nitekim, kendimi çamaşır günü zannettiğim bir başka dönemi saymazsak, bir şey üflenirken çınlayan kulak ağacı kadar yoğun yaşadım hayatı... Yalan tabii!..

Size bugün Şevket Bey'i anlatmak istiyorum... Şevket Bey, bir gün tuvalette oturmuş, yaşamının muhasebesini yapıyordu. Kendi kimliğini sorgularken birden lavabo musluğunun damlattığını farketmişti... Bakakaldı birbiri ardına düşen damlalara... işte o anda şu yaşamsal gerçeği anladı... Demek bu yüzden su faturaları kabarık geliyordu... Ve nedendir bilinmez, cildine doğal bir görünüm kazandırmaya karar verdi... Ertesi gün bankadaki tüm parasını çekip, bir başka bankaya yatırdı... Saatini ayarladı, en sevdiği hırkasını giydi ve üç buçuk metre faks kâğıdı yiyerek intihara teşebbüs etti... Ölmeyi beklerken VHS ile Beta video sistemleri arasındaki farkı düşünerek uyuyakaldı... Uyku-sunda cehennemi bir kabus gördü... Sarışının Adı, Esmerin Tadı programının metin yazarıydı...

Cep telefonu olmadığı halde bir cep telefonunun ziliyle uyandı Şevket Bey... Bu bir kıyamet habercisi diye düşünürken inanılmaz bir şey oldu... Beş ortalı bir kareli defterin ikinci ortası girdi odaya... "Hey dostum" dedi... ikinci orta... "sana anlamlı bir şey söylemek istiyorum ama aklıma bir şey gelmiyor... Bunun yerine Cumartesi, Pazar günleri de dahil her gün saat 20.00'ye kadar beni arayabilirsin, ha... Ne dersin?.. Ayrıntılı bilgi yarın gazetenizde..."

İkinci ortanın son söylediklerini duymadı Şevket Bey... Tekrar yakılan bir ikibin sigarası dumanına dönüşerek aç pencereden denize doğru uçtu, gitti... Arında kalan sadece tozlu bir B-29 bombardıman cekedydi...

KARA ÇALAN

N i h a t G E N Ç

DERİN ANALODU'DAN DELİREN VAROŞLARA

Şu türkülerin güzelliğine bakın. Yüzyılımızda onların eriştiği estetik güce ve yüceliğe henüz hiçbir eserimiz ulaşmadı. En önde **Yemen Türküsü**. Halkımızın yüreğinde ilan edilen gizli **İstiklal marşımız**. Ardında **Aşık Veysel. Benim Sadık Yarım Kara Topraktır. Uzun İnce Bir Yoldayım. Zülûf Dökülmüş Yüze türküsünün nakaratı: Usandım Bu Canımdan Derdimle Geze Geze / Bir Kazmayla Bir Kürek Mezarımı Kaz Aman.** Asırları inleyen türkülerimiz.

Dillere destan Rumeli türküsü bitmeyen göçü anlatıyor: **Esme rüzgar yağma yağmur / Yarım Yoldadır.** Kurtuluş savaşının umutsuz günlerinde umut arayan Karahisar türküsünün nakaratı: **Yayladan gel allı gelin yayladan / Kesme ümidini kadir mevladan.**

Çocukluğumda sabahları radyoda çalan bu türkülerle uyandım. Şu türküdeki güzelliğe bakın: **Selanik içinde sela okunur / Selanın sedası cana dokunur.** Nakaratı: **Aman ölüm, zalim ölüm, üç gün ara ver.**

Yüreklerimizi parçalayan yakıcı bir hüznle, acıyla büyüdük.

Anadolu'nun bitmeyen kültürünün dinmeyen acısının uzun ince yoluna düştük.

Top oynarken, limon satarken, binlerce ezik sözcüğün kapkaranlık kuyusuna düştük: Garip, kurban, biçare, kara kış, aman, yol vermez dağlar, mezar taşı, ölürem, kahpe felek, ahım tükenmez, yetim kodu, ayırdı beni...

Kederimiz bu sözcüklerdeydi, Anadolu oraya sıkışmıştı.

Sekiz yaşında, ünite dergileri içinde hayat bilgisi dersi çalışırken; ayrılık, ölüm, mezar, kazma, yara, dert sözcükleri; çağların önünden kanlı zifir gibi sürüklenip yüreğimize aktı. Sahiplerinin bile artık terk edip büyük şehirlere, Almanya'ya kaçtığı, derinlerdeki unutulmuş Anadolu'nun siyasi, baskı, zulüm, açlık, ölüm, ayrılık gibi parçalanmış yürek seslerini ciğerlerimizi kebab ederek getirdi.

Doğduğum şehirden on kilometre ötesini görmeden henüz, Urfalı oldum, Muğlalı oldum, Kırşehirli oldum, Sivaslı oldum. Henüz bir kızı öpecek yaşa gelmeden, benden yüzlerce yıl önce yaşamış iktidarların-insanların siyasi kan davalarının içine düşürüldüm. Sonra gurbete düştü yolum, hazine hazine ağladık. Sonra büyüdük, arkadaşlarımızın ölümünü

gördük telli turnaların. Ayrılığın, gidip de gelmeyenlerin, bu gözlerle gördük. Henüz askere gitmeden, kara saçlarımı okşayacak kimsem kalmadı. Ağu gibiydi hayat. Asit gibi, kezzap gibi türkülerle orda tanıştım.

Otuz yıldır ailemin yaptığı gibi, pılımlı pırtımı toplayıp Paris'te okuyabilirdim, gitmedim. Bilgi, kültür ve ahlak, bilgisayarların ve Paris'teki kütüphanelerin içinde değildi, bu ağu'nun içindeydi. Ve geç olmadan anladım ki, toplumumuzu asırlardır siyasi olarak şekillendiren ilerici-gerici, sağcı-solcu, doğucu-batıcı yakıştırmaların tümü yalan. Asırlardır iki kanlı nehir akar ülkemizden: Biri acıyla HAYIR diyenler, diğerleri siyasi

parçalar, aranjmanlarla bir ömür keyif sürdüler.

Vurmali aletlerin çocukları baskın çıktı. Derin derdin melodilerini parparça ettiler. Yüreğimizdeki ince sızıyı sarstılar. Geleneksel sazımızla, sözümüzle, derdimizle siyasi entrikalara girdiler, işgal orduları ağızlarını kullandılar, köprülerimizi yıktılar.

Yüreklerimizi parçalayan, yakıcı, kapkara bir hüznle söylenen türkülerin güfteleri dahi, hayatı bize öğreten en temel eserlerden daha yüceydi. İçimizi saran, kuş eden, tuz-biber eden, cezbeden, açık, parlak, berrak mert bir melodiyle trajedimizi söylüyordu.

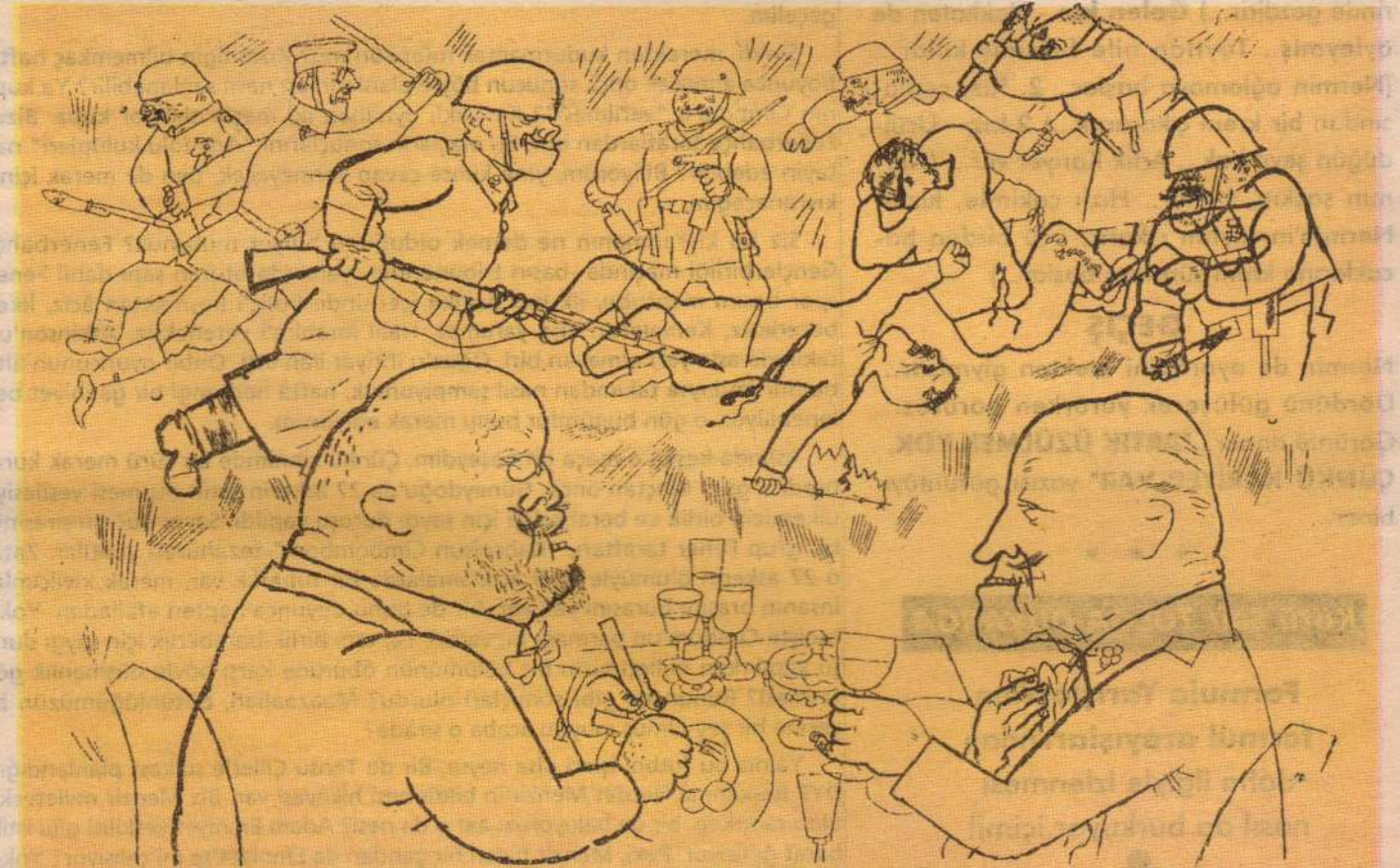
Bu topraklar düşündüğümüzden

hanım söyledi. Yemekhane kedisi bir surat, tırnak törpüsü bir ses, kalaycı kızı şovuyla.

Ve g.tüne renkli cam kırıkları kaçmış bir sürü dondurma kaşığı tip, popüler.

Oysa lirizm, çağlayanların içinden yalnız bir hissiyatı ayıklayıp, tek bir acıyı yüzbinlerce ses içinde yüksek bir berraklığa kavuşturur. Geceye, sabahlara, kayalara, dağlara çarpıp, uzun ince iğirip, inceltir ruhumuzu. Bu güzelim havalar inceden inceye tel gibi ortak derdimizi çıkarıp, halkımızın yüreklerine narin melodileriyle batırır.

Başı duman pare pare, halk müziğinin nağmesi, üslubu, dinlemek ve seyretmekten ötelere taşır ruhumuzu. Ağaçlar gibi dingin, çiçekler

düzene güle-oynaya EVET diyenler.

Evetçiler, lüküs hayat kumpanyalarında büyüdü. Ardından akasyalar açarken, telgrafın tellerine kuşlar konmuyor, ada sahillerine bekliyorum, gibi, dertsiz, tasasız, uçucu-havaların çocuklarıydı. Kavak ağacından yontulmuş kabak suratlar.

Bu çocukları anlayamadım. Vurmali aletleri çoktu: Def, zil, kastanat, darbuka. Devletin de vurmali aletleri çoktu. Bu çocuklar, hafif meşrep havalar, hafif dramlar-hafif komediler, kozmopolit ritimler, yağma edilmiş

büyük bir sızı taşıyordu. Lirik, manalı, içli ve yüce bir sesle bize Anadolu'yu anlatıyordu. Lüküs hayatla başlayıp pop müzikle devam eden kültürlüzlüğün çocukları ise, tatsız, huzursuz, cızırtılı, taklitçi, sulu, yalaka, travesti bir oynaklığı müzik sandılar. Meşhur olmayı adam sandılar.

Mesela, tokluk, davudilik ve mertçe söyleyiş isteyen Ege türkülerini, esmerin tadı, rastık çeken hanım söyledi. Kirlenmiş bir kırıtış, kazma kürek nazlar, kamyon kapağı kıvraklık. Ne acı? Treyler aynası bir surat, katırsı edalar. Şov arkadaşı sarışın

gibi sessiz, dağlar gibi namuslu. Çırçıplak en yüce dalına çıkartır ruhumuzu. Başımızdan aşağı nehirleriyle yıkar. Tarihin binbir acısıyla dolu coşkun ırmakta, günahlarımızı, pisliklerimizi arıtır. Coğrafyamızla aynı bulutun peşine düşer, diyar diyar hüseyini makamda söyler, yaşlı-genç saba makamında ağlarız. Bizler de mezarlık selvileri gibi kendi gözyaşlarımızla yıkanırız.

Bir asırdır istiyoruz ki, türkülerimizi, yumuşak huylu, nazik, çekingen ve mert bu soylu halkın çocukları söylesin. Smokinli, pudralı, timsah

gözlü, kart pezevenk resmi sanatçı-
lar söylemesin. Kabadayı kılıklı, sü-
pürge bıyıklı, hemşehri derneğinin
şabalak adamları söylemesin.

Bu siyasette de böyle.

Şimdi söyler misiniz? Bu türküler
yirmi yıldır kimler söyler? Ne melodi
bıraktılar, ne lirizm? Türkülerini ince-
likleriyle söyleyen şiir gibi çocukları
emniyetin damından attılar, partiler-
den sildiler, ülkeden kaçırttılar, ga-
zetelerden aşağılayarak kovdular.

Güzel adamlar atlarına binip git-
tiler. Şimdi Kadıköy meydanında
onüç yaşındaki çocuklardan uslu us-
lu davul çalıp halay çekmesini istiyor-
ruz. Bu çocuklar hangi türkülerle bü-
yüdüler. Götüne kına yakmış şarkıcı-
ların-politikacıların türküleriyse.

Meydanlar hafif-oynak dramla-
rın-komedilerin gazetelerine-politi-
kacılarına ve hemşehri derneklerinin
şabalak, keleşoğlan arabesk sanat-
çılarına kaldı. Oyuncakları: Yazarlık.
Oyunları: Anadolu. Birbirlerini şöhret
etme uğruna Anadolu'yu Avrupa'nın,
İsrail'in kucağına atarlar. Ya da YDH
lideri gibi on saniye içinde istifâ ede-
bilirler. Akşam uçağıyla Amerika'ya
kaçabilirler. Bu türkülerini oralarda
hiç aramayacaklardır, çünkü onlara
bir kez olsun gözyaşı dökmemişler-
dir. Bu türkülerin çocukları ise, bin-
lerce kez işkenceye rağmen, itin ko-
puğun tükürmediği çay ocaklarında
partiler kurar, acı bir çay ve bir siga-
rayla türkülerini söylemeye çalışırlar.
Ellerinden ülkelerini alsanız bile, bir
Yunus'la bir Hacı Bektaş'ıyla Yeni Ze-
landa'yı bile Anadolu yapiverirler.

Hafif komedilerin-lüküs hayat
kumpanyasının, siyasi entrikaların-
kepazeliklerin çocukları, medyala-
rında-Tüsiadlarında, şiir gibi çocuk-
ların dergilerini, derneklerini, türkülerini,
bunlar zaten "Üç kişi" deyip
dışlarlar, sonra çakal, giderek sırt-
lan, şimdi de SIRPLAR gibi düşman
gösterirler.

Oysa, melek yüzlü çocuklar,
canlı ateşli, tempotik, uyumlu bir
dostluk kurmak istiyorlar modern
dünyayla. (Ben o "yüz adet" satan
kitaplarını okudum, siz de okuyun).
Dünyanın en ütöpik, en cennet ül-
kesi dahi bir insanın canından daha
değerli değildir, diyorlardı. Kazmalı,
mezarlı, ahlî, dertli türkülerin kanını
yüreklere akıtıp, filistin askılarını
unutmak istiyorlardı. Çünkü bu tür-
külerdeki kadercilik modernleşme
çabasındaki bu çocukların işlerini
zora sokuyordu.

Çünkü bu türkülerde esaretimiz,
trajedimiz gömülü. Lirik toplumlar,
cemaatcidir, kolaylıkla güdölür, her
büyüğe başeğer. Geç kalan modern-
leşme bu yüzdendir. Gerçekten hak-
kını arayan bir halk için, armonik,
hukuk toplumuna giden yol, her biri
ayrı bir enstrüman çalan orkestras-
yona girmemiz gerekir. Çok seslilik.

Devlet sadece bir organizasyon-
dur. Onu kimse sahiplenemez. Lüküs
hayat kumpanyasının tiyatroları-ko-
roları-bakanlıkları-politikacıları gele-
nekselliği işletmekten çok hoşlanı-
yor. Armoni-orkestra istemiyorlar.
Çünkü onlar, BABA DEVLET'in sahip-
leri olmak istiyorlar. Bunu bir "Milli
kimlik" gibi, "Allah'a iman" gibi
önümüze koyuyorlar.

Lirizm, gerçekten içe kapanma-
nın, umutsuzluğun gizli ideolojisidir.
Danseden tempotik, güven verici bir
müziğe hiç değilse zihnimize gir-
mek zorundayız. Sizler malı batıya
götürürken, şiir gibi çocukların ko-
deste yaraları böyle sızladı.

1 Mayıs'ın ardından, tüm toplum
anlaşmış gibi, ossuruk akademisyen-
ler ve üfürükçü-şarlatan medya ya-
zarlarının şişirdikleri gibi Amerikan
sosyologlarının orospu ağzını kullan-
maktadırlar. Bu ağız: "Gelir dağılı-
mındaki eşitsizlik" cümlesidir. Bütün
bildikleri budur. En büyük yanlış-
ları-sahtekarlıkları da budur.

Gelir dağılımındaki eşitsizlik cüm-
lesi herşeyi gizliyor. Pislikleri unuttu-
ruyor, cici şirin bir söz oluyor, tüm
suçları örtbas ediyor. Tüm toplum bu
cümlemin ardına saklanmış herbiri
bilimadamı, toplumbilimci, psikiyat-
ristci kesilmiş.

Gelir dağılımındaki adaletsizlik
şiddeti doğursaydı, bugüne kalmaz,
yirmi yılda en az beş sefer Marmara'nın
derinliklerinde Ayvazoski tab-
lolarınızla kucak kucağa uyuyor olur-
dunuz. Çünkü bu insanlar her cins
ezikliğe, her bela haksızlığa karşı
kültürel-geleneksel olarak kuşanmış-
lardır. Her acıya karşı hazırlıklıdır, kanıksamışlar,
kemikleşmişlerdir. Acıyı yüreklerine akıtmayı, acıları
sessizce ölümü beklemeyi en iyi on-
lar bilir.

Allah'ın izni, devletin gayretiyle,
gelir dağılımı adaletsizliğinden bek-
lenen sosyal patlamalar akıllalmaz
bir polis teknolojiyle çoktan aşılmıştır.

Allah-Devlet-Polis üçlüsü yeryü-
zünün en büyük gücüdür. Değil Ka-
dıköy Meydanı'nda elinde tahta sopa
onüç yaşında çocuklar, tüm altmış
milyon, her birimiz on kaplan gücün-
de Fantom olsak, boşuna.

Bu şiddet Allah-Devlet-Polis kül-
türünün yüksek basıncından doğu-
yor. Çünkü, şiddetin körükleyicisi,
oralara pompalanan hukuksuz, ya-
lancı, sahtekar, talancı kültür; liberal
politikacılar-liberal sanatçılar tara-
fından yeterince estetize edilemedi.
Hazır giyim, taklitçi, "bu ülkeyi se-
viyoruz" kültürü sıkıyorlar. Biraz da-
ha çalışıp, hayvansever, huzurevi,
çocuk yuvası sever derneklerini ge-
liştirmeleri lazım. Yeni Yüzyıl gazete-
sinin "Persil Adam" yazarları biraz

daha çalışmalı.

Yani, Allah-Devlet-Polis gücünü,
liberal yazarlar ve politikacılar ve
sanatçılar bir başına yalnız, çaresiz
koymaktadır. Onu, evcilleştirecek,
cicilleştirecek medotları bilmemek-
tedirler.

Burada patlayan çöp dağlarıdır.
Buradan ancak HARLEM'ler doğar.
On yıla kalmaz, polis yorulur. So-
nunda havaalanında gelen turistlere
bu semtlere uğramayın, sorumluluk
üstlenmeyiz diye uyarıcı broşürler
dağıtmaya başlarlar.

Refah, yoksul kitleleri ardına alıp
geldi. Refahlı, adaletsizliğe hayır de-
se de zengin-fakir uçurumundan ra-
hatsızlık duymaz. Asırlardır insanı-
mız, zengin-fakir uçurumundan go-
cunmadı. Karşı bir kültürü realize
edemedi. Refahlı bir insan, zengin-
den iftihar eder, manevi haz duyar.
Hem zengine zenginliği için, hem
fakire yoksulluğu için söyleyecek
milyonlarca hikmetli söz vardır. Ni-
çin, neden nasıl zengin olmuşlar,
sormazlar. Çünkü adaletsizliği-hu-
kuksuzluğu yapan bizim insanımız,
partimizin adamı olunca, hazmedilir.

Oysa, ülkesini dert edinen şiir gi-
bi çocuklar orkestra ister. Bir müslü-
man orkestrada bir sazın fazladan
çalmasını görmeyebilir, çünkü o ev-
liyadan, şeyhten manevi bir büyük
adam olabilir.

Şu Özal hastalığını hepsi kapmış-
tır: Modernleşmeyi zenginleşmek,
zenginleşmeyi modernleşmek sanır-
lar. Para Allah olunca. Aynı hastalık
fazla bilim-teknik okuyanlarda da
olur. Nükleer bomba basit bir formül
gibi görünür. Bir kırıcı sözün, bir sa-
kat insanın hükmü mü kalır.

Refahlı bir müslüman kendi zen-
ginine, o mübarek adamdır, evliya
gibi adamdır, parasını hak için har-
cayacaktır, deyin inanır. Kapitalizm
de işte Hristiyanların bulunduğu bu gö-
rüşten doğmuştur.

Kapitalizm, liberalizm, faşist, şe-
refsiz kültürünü örtbas etmek için
suçu, gelir dağılımındaki adaletsiz
gibi, "bakın biz meseleyi biliyo-
ruz" gibi örtbas edici ve hafif-oy-
nak politikacı ağızlarının iştahları-
la sunarlar.

Ekranlardan kuru sıkı atarlar.
Atın, atın. Attığınız şey hurunuzdur,
insanlığınızdır. Zaten siz, tempotik
müziğinizi çoktan bulmuş, götüne kı-
na yakmış pop sanatçılarla küreleri
aşmış, globellerden dönüyordunuz.
Bir dahaki 1 Mayıs'ı da Balık Ayhan
ve arkadaşlarıyla kutlarsınız. Gavu-
run hiçbir ülkede satamadığı malı
satmak için, bu halkı gagalamak
için mehter çaluyorsunuz.

Evrensel liberal lülüklük ancak fa-
şizmle yaşar. Bunu altetmenin yolu
da Harlemcilik oynamak değil, çeş-
tiren-kültürel-zihinsel karşı bir ahlak-

la donanmaktan geçer.

Mafya kılıklı adamların kucakla-
rından düşmeyen sürtük şarkıcılar bi-
le bize gelir dağılımı bozukluğundan
sözediyor. Mafya kılıklı adamlarla ül-
keyi soyan politikacılar bile güle-oy-
naya, dansederek gelir dağılımından
sözediyor.

Ve onüç yaşında, elleri şekerli sa-
kız kokan yirmi çocuk polis dövmek-
ten içeri alınıyor.

Evrensel liberal lülüklük ancak fa-
şizmle yaşar. Ancak, yanbaşında sa-
nat-kültür orduları vardır. Yeni Yüzyıl
gibi gazeteler görevlerini yeterince
iyi yapmamakta, liberalizmin faşist
yüzünü örtememektedir. Allah-Dev-
let-Polis üçlüsünü yalnız bırakmakta-
dırlar. Zaten olaylarda yazarlarımızın
tatiline rastlamıştır. Onlar da ne
yapsın, Kibariye Şov'la bu kadar!

Burada birkaç şey söylemek istiyorum:
Bu çocuklara çapulcu diyorsunuz. Onlardan
asker yapabiliyorsanız, çapulcu diyemezsiniz.
Onlar, meydanlara gelmeden türküleriyse-
dergileriyle, çıraklık sigortalarını, iş talepleri-
ni adam gibi dillendirmişler, çapulcu diye-
mezsiniz. Bu sesleri duymayan, bu sesleri si-
yasetin içine sokmayanlardır çapulcular. Si-
yasi çapulcularsınız.

Bir de onüç yaşında çocukların peşlerine,
doksanbin dolarlık kameralarla düşüp, "peki
bütün bunlar bu şiddeti haklı kılar mı?"
diye ekranlardan bağırıyorlar. Hak ve suç kav-
ramı, onüç yaşındaki çocuklarda gelişmediği
için, tüm demokratik toplumlarda onüç yaşın-
daki çocukların vasisi-sorumlusu toplumdur.
Yani sizlersiniz, yani bizleriz. Şiddetin soru-
muzu o çocuklar olamaz, sizsiniz.

"Peki o kız lalelerden ne istiyordu?"
diyorsunuz, bir yanılsama var galiba, onlar la-
le değil, "g.t lalesiydi".

Yağmacılar, dediniz. Gecelik faizlerle yüz-
de onbinler kazananlar mı yağmacı, yoksa, bir
sıra bankanın camlarını kıran çocuklar mı?
Yağmacı sizlersiniz.

"Bütün bunlar doğru, o zaman adam
gibi demokratik örgütlerini kursunlar"
diyorsunuz. Şimdi soralım, ülkenin tüm sendi-
kal işçileri bir tek partiye oy verse dahi, ülke
barajını geçemiyor. Bu Amerikan zekasını siz
mi buldunuz, onlar mı emretti, bilmiyorum
ama, kuş zekasını fazla zorlamayın.

FBI'nın ajanları bile sırtımızdaki kanlı sü-
lüklerden rahatsız olup ülkemizde büro kuru-
yor. Çünkü Uğur Mumcu'nun dediği gibi, or-
tak çalışıyorlar, bir ucu da onlara dokunuyor.
Koca Amerika'ya dokunuyor da, bize dokun-
muyor. İşte meclisin çıkartacağı ilk yasalar da,
onların raporları doğrultusunda: SIRDAŞ he-
sap kalksın, paranın kökeni sorulsun.

KARAPARA nedir? Çalınmış paradır.
Kimden çaldı? Çalanlar kimler!

Bir de sosyolog-psikiyatrist bozuntuları
ekranlara fırlamış, Kadıköy meydanını yıkan
çocukların ruhsal durumları hakkında ileri-geri
konuşuyorlar. Bir boktan anlamaz, boktan
püsürükten adamlar. Hangi kitabı yazdınız?
Bu ülkede iç savaş oldu, beşbinden fazla genç
öldü, bir tane olsun bireysel-siyasal şiddet üle-
rine kitap-araştırma yazılmadı. Torpille yazar-
akademisyen olmuş herifler! Sizler, olaylar sı-
rasında köpekleri stres geçirmiş bayanların
köpeklerine terapi yapiverin.

Birden hepsi Marksist kesildi ve kamera-
lar hemen ucuz fukara edebiyatın peşine düş-
tü. Bırakın da bunu biz yapalım. Ne diyelim
size, ne diyelim.

Yirmi yıldır sizin dedüğünüz gibi diyelim:
AYILANA GAZOZ, BAYILANA LIMON.

Şener Şen'le "Bir" Mayıs Akşamı

Sunucu : Seynan Levent
(İsmet Sezgin'in kızı)

Konuk: Şener Şen:
Oyuncu Ali Şen'in oyuncu
oğlu.

Yer: TRT - Akşama
Doğru Programı Stüdyoları
Tarih: 1 Mayıs... Bahar
Bayramı... İşçi Bayramı ve
de Kurban Bayramı

Program Şener Şen'in
filmlerinden gösterilen
parçalarla gayet keyifli
başlıyor. Şen "Ben oyna
deyince oynarım ama

haydi konuş deyince konu-
şamam" deyince sunucu-
muz; "Haydi bize bayramla
ilgili birşeyler söyleyin" deyi-
veriyor. Ve tabii ki mübarek
Kurban Bayramı ile ilgili "bü-
yüklerin ellerinden, küçükle-
rin gözlerinden" türü bir te-
menni bekliyor.

Oysa Şener Şen orali de-
ğil. O "emekçinin bayramını
kutluyor. Böyle güzel bir gün-
de, alın teriyle çalışanlara,
güzel dilekler yolluyor." Su-
nucu şaşkın! Bir anlık bir te-
reddütten sonra "Eee, bugün
aynı zamanda Kurban Bay-
ramı biliyorsunuz. Onun hak-
kında da..." gibi şeyler dökü-
lüyor ağzından. Şener Şen

ise, bunu önemsemez bir ta-
vırla; "E, o da koyunlara kutlu
olsun" diyor. Sunucu gülüyor.
Gülüyor ama herhalde espi-
den değil sinirden kaynakla-
nıyor bu gülüş daha çok. Ha-
zır gülmüşken "koyun, kur-
ban, et, deli dana..." gibi bir-
şeyler geveleyip; mevzuu
geyiğe sarıyor. Şener Şen
daha fazla yüklenmiyor da
program sakin sürüyor.

Yaa, işte Şener Şen; 1
Mayıs akşamı hem de
TRT'de, hem de canlı yayın-
da, koyunların Kurban Bayra-
mı'nı ve emekçilerin İşçi Bay-
ramı'nı kutluyordu. Şener Şen
gibi "dahilere" ihtiyaç var!

Fikret Bekler

HAH ŞÖY-
LE!.. POLİS
GİBİ TELE-
VİZYONCU
DEĞİL, PO-
LİS-TELEVİ-
ZYONCU!..

HEM DE SIFIR!

* 1 Mayıs'daki olayların görüntüleri üzeri-
ne konuşan Show TV haber spikeri ile
alanda görev yapın muhabir arasındaki
bi diyalog:

- Şu anda arabayı yakıyorlar değil mi?
- Evet, galeriden çıkardıkları arabayı yakı-
yorlar.
- Hem de yeni arabayı yakıyorlar öyle
mi?
- Evet sıfır araba...

olduğunu, programının her
cuma yayınlandığını söyle-
yen "O" yani Sadettin Tek-
soy; Hürriyet'teki söyleşi-
sinde işinin zorluğunu nasıl
anlatıyor?

- a) Programı iki gün öncesin-
den düşünüyorum.
- b) Sürekli bir hafta sonrasını
düşünüyorum.
- c) İki gün öncesinden bir
hafta sonrasını düşünüyorum.

4. "music" isimli Türkçe
dergisinin yazarı Gökhan
Sontuna, ilk sayıdaki köşe
yazısında; "Buradaki asıl
amaç Türkiye'deki Rock
Müziğini sizlere tanıtmak-
tır." demeden hemen önce
ne yazıyor?

- a) Gruplar, albümler ve de-
molar sadece benim beğeni-
lerim ve algılarım üzerine
yorumlanacaktır.
- b) Yapılan tüm çalışmaları
tarafsız bir gözle sizlere yo-
rumlama gayreti içinde ola-
cağım.
- c) Gruplar hakkındaki olum-

lu-olumsuz yargıları objektif
bir şekilde sunacağım.

5. "Alternatif pop müzik"
yapan Özlem Tekin, röpor-
tajında "müziğini de sıcak
karşılaman" Teenager'lar-
dan hangi ilginç tepkileri
aldığını söylüyor?

- a)...sıradan popa alternatif
olmaktan hoşnutlar.
- b)...şarkı sözlerimi çok beğeni-
yorlar.
- c)...makyajım, giyimim ilgile-
rini çekiyor.

6. Kenan Erçetingöz'ün fut-
bolcu Hakan ile ilişkisi ol-
duğunu iddia eden man-
keni, programına çıkarıp
konuşturmasından sonra,
Erdoğan Sevgin; Hakan
için, Magazin'i izlerken na-
sıl olmuştur diye yazıyor?

- a)...kimbilir nasıl morarmıştır.
- b)...kimbilir nasıl üzölmüştür.
- c)...kimbilir nasıl sinirlenmiştir.

Cevaplar: 1.c - 2.b - 3.c -
4.a - 5.c - 6.a

Fikret Bekler

CAMIMIN İSTANBUL MEDYASI

1 Mayıs'da polis kurşunlarıyla 3 genç insan öldürülmüş, onlarca insan da yara-
lanmış, ertesi gün gazeteleri açıyorsunuz hepsinde aynı başlıklar;

- * "Esnaf kan ağlıyor"
- * "Bütün camlan kırdılar"
- * "Talana tazminat yok"

Öldürülen insanlarla ilgili tek bi şey yok. Varsa yoksa kınan camlar...

Bu olay sayesinde medyanın bir yayın ilkesini de anlamış bulunuyoruz..

"CAN'A GELSİN CAMA GELMESİN!.."

İkitelli esnafı, Kadıköy
esnafına sahip çıkıyor!..

ANAMI AĞLATAN HAKKARİ

çift irmik atarak
gönderen devlet,
aynı bölge halkı-
na, çöple bes-
lenmekten baş-
ka birşeyi reva
görmüyor...

Bir de 1996'
da Ertuğrul Öz-
kök ve Mirkelam
gerçeği var: Mir-
kelam, "Türklük
buraya ait, Türk
bayrağı da bu-
raya ait" mesajı
vermek için dev-
letin korumasıy-

Çocuğum daha, az buz değil, evimi-
zin önünde insanların gün ortasında öl-
dürüldüğü, öte yandan, plastik ayakka-
bılarla yatakların içindeki selvi ağaçlarına
tırmadığımız '70'li seneler... Büyüyünce
öğreniyoruz. O tarihlerde, 12 Mart cunta-
sı daha palazlanmamış, süre avına çık-
mamış, meclis avanesiyle elele verip,
idam sehbalarını başkentin orta yerine
kurmamış devlet.

ODTÜ'lü öğrenciler, Deniz Gezmiş ve
arkadaşları, Ankara'dan yola çıkıp, Hak-
kari'ye uzanıyorlar.. Tabiatına, azgın su-
larına onlarca kurban verdikleri bölge
halkına yardımcı olmak için, Zıp Su-
yu'nun üzerine bir köprü inşa ediyorlar.
Gün dönüp, devran değişiyor. 24 sene
önce bugünlerde, bir 6 Mayıs sabahı,
idam ediliyor Denizler... 1996'nın bir Ma-
yıs ayında, hala bölge halkı, Denizlerin
yaptığı o köprüyü kullanıyor, can vermi-
yor Zıp Suyu'na. Ve 1996'nın bir Mayıs
ayında Denizleri darağaçlarına, hem de

la Hakkari'ye gidiyor, önü açık gömleği-
nin içine Türkiye haritası ile ayyıldızlı bir
tişört giyerek... Başına da poşuyu geçi-
riyor. Ertuğrul abisi de bunu Hürriyet'in
birinci sayfasına koyuyor. Paris'te karşı-
laşan Özkök ile Mirkelam, Champs Ely-
sees'de kahve içip, Hakkari geyiği ile
hüzün yapıyorlar.

Bir de ben varım. 1994'de açık göm-
leğimin içine giydiğim Bezgin Bekir tişör-
tüyle, bölgede koşturduğum günler...
Amacım belli: Habercilik. Ne bir koruma
var, ne bir destek. Kaçırılıyorum.

Geçmişefobili Özkök, geçmişteki ar-
kadaşlarının bir onur abidesi gibi duran
Zıp Suyu köprüsünden bihaber, Mirke-
lam'la vicdan yapıyorlar. Mirkelam'la
Özkök'ü, Paris'te kahve içerken ağlatan
Hakkari civarında, yüzyıllarca halkın,
kaçırıldığı 3.5 aylık süre ile 3 günlük
gözaltı boyunca içerisinde ise benim
anam ağlıyor.

KUTLU ESENDEMİR

ANTI-MEDYA TEST

1. Bayramda Paris'den ya-
zan Ertuğrul Özkök, "o
müthiş devrimci" diye bah-
settiği Jean Paul Gaultier'in kim olduğunu söylü-
yor?

- a) Fransız Devrimini'nin önde
gelen savaşı.
- b) '68 kuşağının ünlü öğren-
ci lideri.
- c) 3-4 yıl önce Madonna'yı
giydiren modacı.

2. Show TV Haber Genel
Yönetmeni Ufuk Gülde-
mir'in "Kabul edilmiş şey-
lerin varlığı nasıl sorgula-
namaz, ona inanılırsa ben
de onun varlığını sorgula-
mam. Ona inanır ve seve-
rim." diye bahsettiği "O"
kimdir?

- a) Allah
- b) Sadettin Teksoy
- c) Hızır Aleyhselem

3. Çalışmalarının çok stersli

KANLI SÖYLEŞİ

YASİN ADIYEKE

➔ Mizahla aranız nasıl?

Mizahla benim aram doğuştan iyidir, Anadolu'da mizahın babası sayılan Nasrettin Hoca'nın memleketindenim. Akşehirliyim. Akşehir'de doğanlar kendilerini Nasrettin Hoca'nın torunu sayarlar, Akşehirli gerçekten Nasrettin Hoca gibidir, yani mizahla arası iyidir. Hepsinin esprili yanı vardır, yani öyleyiz.

➔ Leman'la aranız nasıl?

Leman'ı zaman buldukça okuyorum. Abonesi değilim ama bulduğum her yerde sık sık okurum. Ama daha önemlisi oğlum Leman hastası. Yurt dışında okuyor. Ona Leman'ı göndermek gibi bir sorumluluğum var.

➔ Jülide Gülizar'la mı yoksa Gözde Tan'la mı çalışmak isterdiniz?

Ben, herhalde medyada televizyon dünyasında her ikisiyle de çalışmış tek insanım sanıyorum. Hasbelkader şuna da açıklık getirmek isterim. Burda ise hava durumu'nda benle ilgisi yok ama böylece bir çatı altında bulunmuş olduk. Elbette bunu her yerde söyledim, söylüyorum da Jülide'yle çalışmak isterim.

➔ Aşk her şeyi affeder mi veya halleder mi?

Zannetmiyorum. Aşk zaten kendisi suçlayıcı oluyor. Aşkın kendisi aklı önüne engel olarak çıkarıyor, bağışlayıcıyı engelleyen şey aşk bence.. Aşkın arkasından kırılganlıklar, hatta çoğu zaman düşmanlıklar gelebiliyor.

➔ Ananızı mı daha çok seviyorsunuz, babanızı mı?

Öyle bir aynm yapmadım yıllar yılı. Babamı kaybedeli çok oldu. Şimdi onun sevgisini annemle çoğaltıyorum.

➔ Nusret Demiral size neyi çağırıyor?

Demir gibi bir adamı.

➔ Bab-ı Ali mi, İkitelli mi? Hayata

hangisi daha yakın?..

Bab-ı Ali tabii...

➔ Yıllardır haber yaptığınız olay ve kişilerin hiç değişmemesi sizde hiç umutsuzluk yarattı mı?

Evet, evet... Çok yarattı. Amerika'ya gittiğimde gördüm. Amerika'da insan her şeyi yakından görüyor. Son kuşak Amerika'da beş başkan değişti, biz hâlâ aynı başkan'la gidiyoruz.

➔ En sevdiğiniz meyve?

Portakal...

➔ Türkiye'de çözülmemiş kaç mesele var size göre?

Hiç çözülmemiş mesele basit bir konu; enflasyon. Çözölmüş mesele demiyelim, mesela çağdaşlaşma yönünde Türkiye kapılarını dünyaya açtı. Bu yönde olumluyum.

➔ Dünya görüşünüz nedir?

Geniş görüş...

➔ Son gördüğünüz rüyayı anlatır mısınız?

Son gördüğüm rüya, son gördüğüm rüya... Hayal meyal bir şey hatırlıyorum. Evet, hatırladım. Bütün ailemi bir arada gördüm, beni etkilemişti.

➔ Siyaset Meydanı ile birlikte Sayın Ali Kırca oldunuz. Sayın sözcüğü göbek adınız gibi. Kendinizi münazara yöneten bir sınıf başkanı gibi hissettiniz mi hiç?

Zaten, yani, galiba, hakkaten, sınıf başkanı gibiyim. Bu hoş bir duygu. Sınıftaki öğrencilerim herhalde Türkiye'nin ileri gelenleri, işadamları, bakanlar, milletvekilleridir. Onların sınıf başkanlığını yapmak hoş bir şey.

➔ Habercilik anlayışınız nedir?

Güvene dayanır.

➔ Muhabir olsanız ve bir binada yangın çıksa öncelikle insanları mı kurtarırsınız yoksa haberinizi yapmayı mı düşünürsünüz?

Benden başka kurtaracak kimse yoksa tabii ki hemen öncelikle insanları kurtarırm. İnsan, haberdan önce gelir.

➔ Haberlerinizde sansür ya da otosansür uyguluyor musunuz?

Sansür uygulamıyoruz, otosansür ise bütün insanların kafasında vardır. Ben kamu ve devlet geleneğinden gelen biriyim. Yıllar yılı bizi kamu hizmeti yapma geleneği

bilinçaltımıza yerleştirildi. Mesela haberlerde kamu yararını gözetmek...

➔ Meslek hayatınızda pişmanlık duyduğunuz bir şey var mı?

Yapıp da pişman olduklarımdan çok yapmayıp da pişman olduklarım var. Yapamadıklarımla ilgili Libya'da Kaddafi'yle röportaj için yaklaşık üç hafta bekledik, olmadı. Döndük, hemen sonra Amerika Libya'yı bombaladı. Keşke üç gün daha dönmeseydik.

➔ En son okuduğunuz kitap?

En son okuduğum kitap... Selahattin Duman'ın kitabını okuyorum. Bir de yazılardan derlediği kitabı olan bir genç işa-

ben evime misafir oluyorum.

➔ Klip yönetmeni olsanız hangi şarkıyı klip çekmek isterdiniz?

Hangi şarkıya klip çekmek isterdim... Ege Türküleri'ne hiç klip çeken olmadı, Ege Türküleri'ni çekerdim.

➔ Tomris Özden hakkında ne düşünüyorsunuz?

Çok büyük haksızlık yapıldığını düşünüyorum.

➔ Işık doğudan yükseliyor ama neden Doğu karanlık?

Işık doğudan doğup, batıya doğru gidiyor. Valla ışığı batıda yükseltenler bir de fe-

damı hatırladım. Emre Yılmaz. ilginç bir kitabı var. Dünya görüşünü yansıtıyor. O elim geçti. Onu okuyorum.

➔ Bir kadında aradığınız özellikler nelerdir?

Kadında güzellik önemli faktör. En önemlisi değil ama çoğu kadın, iç güzelliğini fizik güzelliğine yansıtır. Belki güzel değildir ama dünya güzelinden güzeldir.

➔ Evlilik aşk öldürüyor mu gerçekten?

Evet. Evlilik aşkı öldürür. Çünkü aşk ipek böceği gibidir. Aşk, çok yaşayan bir şey değildir.

➔ Paparazzi olunur mu, doğulur mu?

Olunur.

➔ Evinize sık sık misafir gelir mi?

Valla hiç misafir gelmez. İşim gereği

neri doğruya çevirirlerse doğuda ışık olur. Bu konuda ümitsiz değilim.

➔ Herhangi bir uğurunuz var mı?

Yok. Zaman zaman eski alışkanlıktan dolayı önce sağ ayağımı atıyorum.

➔ Deli Dana salgını sizi de korkuttu mu?

Türkiye'ye radyasyonlu çay bir şey yapmadı, Deli Dana da bir şey yapmaz.

➔ Ne olacak bu memleketin hali?

"Vallahi, ne olacak bu memleketin hali"ni yıllardır hep kahvelerde soruyoruz, mecliste soruyoruz. Bir şey olduğu yok. Nasıl desek? Yoksa tersini mi sorsak; ne olmayacak diye mi sorsak. Hep sordukça, sordüğümüzla kalıyoruz. Sorularımızın ötesine geçen bir toplum değiliz. Dertleşir gibi soruyoruz. Sorgular gibi sormuyoruz...

Medya sentire ulaşmak kolay olmadığı kadar zor da değil. İkitelli'yi İkitelli yapan medya plazaya gittiyimizde içeri girmek için aranıp tarandık, kimliklerimizi bırakıp bir de turnikeden geçirdik,

Kutlu Esendemir'in kılavuzluğunda nihayete ulaştık, ulaştık ulaşmasına da onbeş dakika ekildik iyi oldu, cici bir sekreter şebnem hanımefendi bizi televizyonların olduğu etrafı açık

İZLENİMLERİM

bir bölüme taşıdı etrafı izleme olanağı buldum,

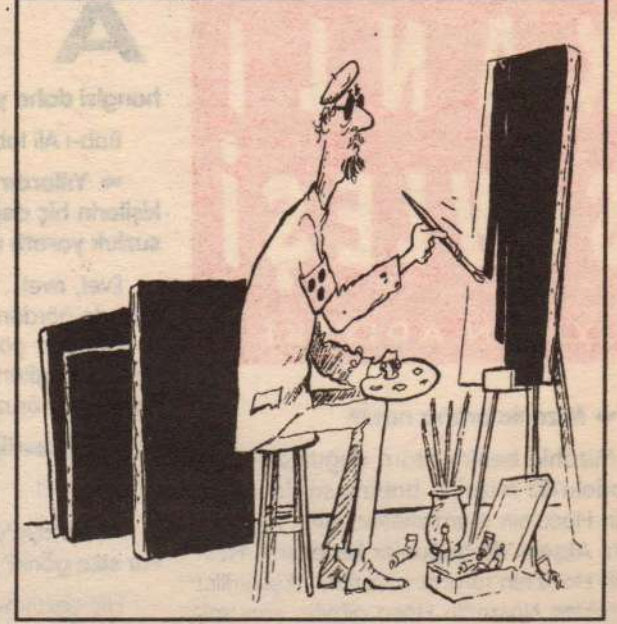
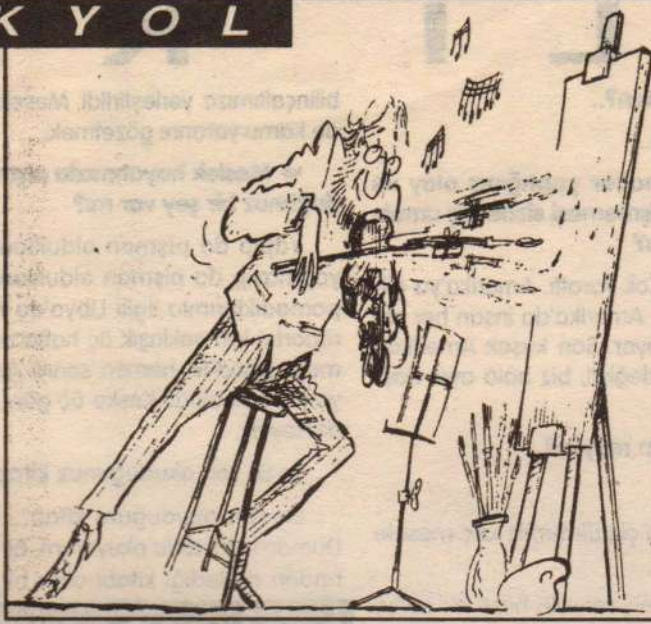
Hanedanın yaşam ve yaşama keyfiyetine uygun, romantizmin aşılandığı meşki muhabbetin işleyişi, sosyal alışkanlığın hücrelendiği ihtişam otağı medyaya plaza siyasal çarklarını tyiden iyiye döndürüp yönlendiriyor,

Çalışma sisteminde serbesiyetlik yok denecek kadar kısıtlı olmasından bir günün akışını farketmek kolay olmasa gerek,

İkitelli hükümrânlığının işleyişini incelemek

çokta kolay olmadığı gibi hanedanın çalışma tarzına da uymak çok zor, her tarafı camla çevrili mesken bir anlamda da tecrithaneyi andırıyor (siyasal becerilerini yapmadılar mı,) Uygulanan katı kurallar benim orda bir saat kalmama yetti de arttı bile, Girerken sigaraları söndürüp içeri girdik, bırakın sigara içmeyi ağzımıza su bile değmeden dışarı çıktık, yüzler güleç, diller tatlı, ama izzet ikram nafile sessizliğin hakim kıldığı medya plazanın dışı çok görkemli, içi dışından da görkemli anlatıldığı gibi, ama bab-ı ali'nin tadını vermesi mümkün değil;;;

-Kanlı Kalem Yasın-

Beni Türk Hekimlerine Emanet Ediniz

KONUMUZ: PARANOYAYA GİRİŞ

Geceydi... Hatırlayabildiğim kadarıyla zor gecelerden biriydi.

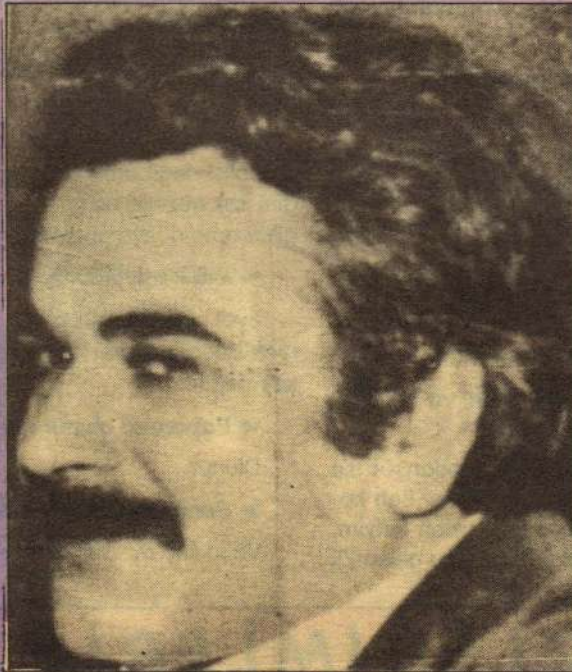
Cengiz abilere yemeğe gitmiştik. Kendisi avukat, hanımı öğretmendi. 2 küçük çocukları vardı: Özgür ile İksev... Cengiz abi, solcuların davalarına giren, bizim şehirdeki ender avukatlardan biriydi. Babamın da en iyi arkadaşıydı. Akşam üzerleri, o ve TİP'li ve CHP'li 4-5 arkadaşı daha, babamın dükkanında toplanır, siyasi değerlendirmeler yaparlardı, muhakkak da radyodan "7 haberleri"ni dinlerlerdi. Hava karmaya yakın, dükkandaysam beni bakkala yollayıp, Talay marka golon şarap aldırırlardı, bir adet gofret rüşve-tiyle birlikte. Cengiz abi ise rakıcı olduğundan bizim dükkanda içmezdi...

Babamın arkadaşları, "cesaretimden" dolayı beni çok severlerdi. O zaman ben bunun nedenini, bizim dükkanın karşısında, Ülkücülerin çok sık gelip gittikleri, MHP il yöneticilerinden birine ait birisinin terzi dükkanına rağmen kasetçalara, Edip Akbayram'ın, Ali Rıza Binboğa'nın, (Bazı şarkıları ağır gelmesine rağmen, istemeyerek de olsa) Zülfü Livaneli'nin kasetlerini koyup, sırf onları gıcık etmek için yüksek sesle çalmaya bağlardım... İsa amca, hafif çakır-kef olunca bana para verir, Ülkücü terzilerin yanındaki sol yayınlar satan Nurettin amcanın kitapçı dükkanından dilediğim kitabı almamı isterdi. Beni çok seven Nurettin amca, okumak için bir iki günlü-ğe kitap istediğim zaman beni hiç kırmaz, ben de parayı cebeye indirirdim... Herneyse... Cengiz abilerde yemek yendi, saz çalındı, biz de Özgür ve İksev'le oynadık. Abim, kitap okudu birara. Özgür, benim ayağımda uyudu. İksev yatağında yatmıştı... Ben sıkılmaya, huysuzlanmaya başlamıştım ki; Cengiz abi beni kucağına oturttu. (Ben onun sıcaklığını, insan sıcaklığını çok severdim. Yaramaz olan ben, onun kucağında kedileşirdim hemen...)

O dönem bütün ülkelerin başbakanlarının, cumhurbaşkanlarının, Türkiye'deki tüm siyasetçilerin, geçmişteki efsanelerin isimlerinin çoğunu ezberlemiştim. Onların isimlerini sorup, cevabını almak, Cengiz abinin de babamın da çok hoşuna gidiyordu.

Başpiskopos Makaryos'tan, Mihri Belli'ye, Henri Ford'dan Ferruh Bozbeyli'ye, Semet Behrengi'den, Rıza Pehlevi ve Kısıncır'a kadar... Benden klasik cevapları alan Cengiz abi, babama dönüp, "Kutlu, müthiş bir adam olacak, göreceksin" dedi. Neyse, annem, Ayhal ablayla yanaktan yanağa öpüştü ama Cengiz abiyle babam birbirlerine 5-10 saniye sarıldılar. Hergün görüşen birbirini gören bu iki insan, her vedalaşmada böyle yaparlardı. Biri avukat, diğeri gömlekçiydi. Çok okurlardı, ikisi de solcuydu. (Ama şimdinin solcularından değil... Anormal derecede adap bilir, kimselere kendilerini dayatmazlar, hayatı göğüslerlerdi, kendi varlıkları kendilerine muhalif değildi.)

Eve dönüşte sokaklarda kimsecikler yoktu. Sağ elim abimde, sol elim annemdeydi. Annem de babamın koluna girmişti... Babam sigarasından derince çekti. Anneme, "Cengiz'i bugün de tehdit etmişler" dedi. Babam da, Cengiz abiye, "Oğlum, bir silah al. N'olur n'olmaz" demiş. Cengiz abi ise, "Karşımdaki insan bana silah doğrultsa da ben ona ateş ede-

M. CENGİZ GÖRAL (1946 -)

memki" diye cevap vermiş, "Sen kendine dikkat et Uğur abi" diye de ikaz etmiş babamı. Çok korktum, içim ürperdi. Kaçak Doktor Kimbil'dan önce dinlediğimiz haber bültenlerindeki o mat, "... uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürüldü" hakikati, bizim sevdiklerimizde de mi yaklaşıyordu yoksa?

Zaten babamın, annemin, hatta hatta abimin tedirginliğinden anlamalıydım bunu.

Bizim sokağa girince içim biraz rahatladı... İşte

gelmiştik bizim apartmana... Annem apartmanın giriş kapısını açtı. Aman allahım! Önde yürüyen babamın, 18 nolu bizim daireye gelince yüzü donuklaştı. Çünkü kapı açıldı. "Durun hele" dedi bize..

Abimim elini daha sıkı tuttuğumu hatırlıyorum...

"Siz aşağı da bekleyin. Ben gireceğim içeri" gibi ürkekçe birşeyler söyledi babam... Aşağı inerken annem, "Aman Allahım! İnşallah bomba yerleştirmemişlerdir" diye bize sarıldı. Hayatı, hayatı kaybetme korkusuyla öğrenmenin ilk dersiydi galiba bu... Babam, uzun bir süre sonra aşağı inip, "Birşey yok gelin" dedi. Eve girdik, herkes odaları bir kez daha kontrol etti. Ev olağandı. Babam, buzdolabından bira çıkardı... Abimle biz odamıza geçtik, ne onu ne beni uyku tutmuyordu. Birara tam uyuyacakken, abimin fısıltıları beni rahatsız etti. Sırtım ona dönüktü. Ayı şığının azıcık aydınlattığı loş odada, ona dönüp baktım. Ellerini açmış, fısır fısır dua ediyordu. "Kes artık ya, uyuyamıyoruz" diye bağırdı, "Kes! Ağzına şıçarım senin" diye bağırdı. "Off ya! Bıkıtm senden" diye mızıklaşıp sırtımı dönüp yattım. Aslında babama şikayet edecektim ama, evin tüm lambaları sönmüş ve ben onların yatak odasına girmek istememiştim...

Aradan bir ay geçti... Aylardan Temmuz'du... Annem, tatil için, anneannemle büyükbabamın yanına gönderdi beni, onlardan çok uzaklara... Orada çok sıkılıyordum ama itiraz hakkım yoktu... Yanılmıyorsam 7 Temmuz gecesi idi. Teyzem çay yapmış, balkonda içiyorduk. Onlar bana sıkılmamam için cici-bicili sorular soruyorlardı ama bu bana daha da tahammül edilmez geliyordu. Bir de kulağım televizyondaki haberlerdeydi. Haberlerin sonlarına doğru neye uğradığımı şaşırdım: "Bursa Barosu avukatlarından Mehmet Cengiz Göral uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürüldü" diyordu spiker... İçeriye koştum. Spikerin söyleyeceğinin hepsi o kadardı. Balkonda, bana sadece birkaç damla gözyaşı kaldı... Solcu olmasından ve içki içmesinden dolayı babamı hiç sevmeyen büyükbabam ise balkonda konuşmaya devam ediyor ve "Hayatımın en büyük hatasıydı Ananı o anarşiğe vermek" diyordu. Ben kahroluyordum ama o, susmak nedir, bilmiyordu... Ve daha da kötüsü ben, Bursa'ya geri gönderilmiyordum... Geceydi... Hatırlayabildiğim kadar, hayatımın ilk zor gecelerinden biriydi...

Aradan ihtilaller, seneler geçti. İksev, küçük yaşta yakalandığı kansere yenik düştü. İsa amcanın ölüsü, aylar sonra bir evde bulundu. Kitapçı Nurettin amca, dükkanını kapatıp birahane açtı. Daha sonra o da hayatını kaybetti. Ülkücü terzinin dükkanı bombalandı, 3 kişi öldü. Biz ise babamın aldığı sürekli tehditler nedeniyle, başka bir şehre göçtük. Zülfü Livaneli ise Milliyet gazetesinde yazar oldu.

Doktor bey... Doktor bey... Aaa, uyumuş...

Kutlu Esendemir

Sağlık ocağına gitmek üzere hazırlık yaptığım bir sırada çaldı telefon. Sabahları genellikle pek iyi haber veren olmadığından hafif bir iç sıkıntısı ve ürpertiyle aldım elime ahizeyi. Adliye'den anyorlardı. Yakın sayılabilecek köylerden birinde bir kadın yanarak ölmüş; yarım saate kadar hazır olmam isteniyordu. Şaşırdım. O zamana dek yüzün üzerinde otopsi yapmıştım. Cinayet, trafik kazası, zehirlenme, hastalık gibi ölüm nedenlerine alışkındım. Hatta Doğu'nun kendine özgü koşullarının sonucu olarak ortaya çıkan ve artık çok doğallaştırılmış bir ölüm sebebi olan "çalışma"lar bile şaşırtmıyordu beni. Ancak "yanarak ölüm"e ilk kez rastlıyordum; bu yüzden meraklandım. Sanki yangın yalnızca kasabalarda, kentlerde, eşyanın, insanın ve telaşın bol olduğu yerlerde çıkabilirmiş gibi geldi bana o an. O çınlıplak köylerde "ne" vardı ki "ne" yansı! Onca geniş ve boşa geçen durağan zaman içinde kaç köylü dikkatsiz ve dalgın davranabilirdi ki! Bir türlü yakıştıramadım yangını o gün o çorak ve sahipsiz köye, bir türlü kafamda oluşturmamıştım.

Yarım saat sonra araba geldi. İki jandarma bir adliye görevlisi, bir de bizim sağlık çalışanıyla birlikte sabahın henüz mahmurluğunu atamadığı bir vakitte yola çıktık. Arabaya hepimizin sığmayacağını tahmin eden savcı başka bir araçla gitmişti olay yerine. Adliye'de çalışan memura kadının nasıl yandığını sordum. Pek bilgisi olmadığını söyledi. Neyse, nasıl olsa köy yakındı; kısa bir zaman sonra ne olup bittiğini öğrenecektik.

Birazdan kasabadan çıkıp tozlu, yorgun ve kendisinden vazgeçmiş, iki tarafı kayalıklarla dolu yola girdik. Baharın gelmesi bile yetmemişti bu sağlı sollu uzanan yoksul kayalar canlandırmaya; her zamanki gibi iri, çirkin ve şekilsizdiler. Bir ıssızlığa doğru ilerliyorduk. Etrafın sessizliği öylesine bulaşkandı ki, arabanın içinde biz de tek kelime etmiyorduk. Bütün marifetlerini sergileyip, tek bir ışınını bile esirgemeyen huzur verici bir gü-

alkaymarı

neş altında boz ve haddinden fazla dilsiz toprakları geride bırakarak gidiyorduk.

Yolculuğumuz yarım saat bile sürmedi. Kazasız belası köye varabilmişik sonunda. Daha arabadan iner inmez duymaya başladım o garip sesleri. Bu, çok alıştığım bir şeydi artık. Aşılama, sağlık taraması veya otopsi gibi nedenlerden dolayı ne zaman bir köye gelsem, hafiften uğultuya benzeyen ama uğultu olmayan bu sesi duyardım hep. Sanki kayaların, dağların arkasında binlerce insan vardı; sanki onlar konuşuyorlardı. Bütün sözler, bütün cümleler, bütün bağırış, çağırış, yakarışlar birbirine karışıp ve çok uzaklardan geldiği için anlamsızlaşmış kör bir fısıltıya ya da boğuk, ürpertici ve kalın bir ıslığa dönüşüyordu sanki. Hep böyle düşünürdüm.

Bir de o köylerdeki toprak damlı, bir-iki ufak pencereli, çamur sıvalı, sıska evlere, etrafı dokunsanız kılacak bir çitle çevrilmiş canı sıkkin bahçelere, bu bahçelere geliş-güzel serpilmiş sarı samanlara, bir köşeye yığılmış tezeklere, ortalıkta başı boş dolaşan bir kaç koyun-kuzuya ve başıboş dolaşmakta en az bu hayvanlar kadar hünerli, soluk yüzlü, çıplak ayaklı fakat her zaman insanın içini acıtacak kadar masum ve çaresiz bakan çocuklara tahammül edemiyordum artık. Hele de gökyüzü çok maviyse ve çok güzelse!

Ve son zamanlarda sürekli bir kaçış isteği oluyordu içimde. İşimi bir an önce yapıp, başıma ufak sızlar sokan, görmeye dayanamadığım o köyleri erkenden terketmek istiyordum. Yine aynı ruh hali içindeydim işte. Hızlı adımlarla hemen olayın olduğu eve doğru gittim. Sava bizden önce gelmiş soruşturmasına başlamıştı bile. Hafifçe selamlaştık. Adliye memuru hemen iki san-

dalye bulup, birine oturup diğerine de daktilosunu koydu. Savcı soruyor, kasketini önünde tutmuş, solgun giysili, esmer, zayıf, genç köylü yanıtlıyordu. Konuşurken başı hafiften yukarıya doğru kalkıyor, sesi bazen titriyordu. Ee, kolay mı koskoca savcı var karşısında, kim olsa heyecanlanır!

Odanın içinde biri orta yaşlı, diğeri genç iki köylü daha vardı, onlarda kasketlerini çıkarmış ayakta duruyorlardı. Pencerenin yanında üzerine hır-hır çık serilmiş eski bir som-yada ise yüzünün yansınlı tülbentle kapatmış genç bir köylü kadın oturuyordu. Boy boy dört çocuk da şaşkın ama cam gibi gözlerle, bu hayatlarında o ana dek hiç olmamış gösteriyi izliyorlardı. Kimi ayakta, kimi yere çömelmişti. Hepsinde de çok bitkin, hepsinin de yüzü kırıktı sanydı; tıpkı odadaki büyüklerde olduğu gibi. Bu renk acı ve ağrıdan rengiydi. Ne çok aşına olduğumu düşündüm.

Sava sormaya devam ediyor, genç köylü de Türkçe'si yettiğince olayı anlatmaya çalışıyordu. Yanan kadın annesiymiş. Evin yanında ahır olarak kullanılan yerde aynı zamanda ekmek yapılmış. Kışık ekmek neredeyse tümünü bir kere de yapılmış. Bu yüzden sabah erkenden girmiş içeriye kadın. Bir saat sonra filan bir çığlık duy-muşlar. Hemen koşmuşlar. İçeriye girdiklerinde yaşlı kadının tandıra düşmüş olduğunu ve giysilerinin alev aldığı görmüşler. Çok uğraşmışlar, ama olmamış, kurtaramamışlar. Hepsi bu kadar!

Savcının görevi bitmiş, sıra bana gelmişti. Genç köylüye ölünün nerede olduğunu sordum. Yandaki odadaymış. O önde ben arkada odaya doğru yürüdük. Tahta bir kapıyı gıcırdatarak açtı genç köylü. Bomboş bir odaydı burası ve her yoksul mekan gibi kötü kokuyordu. Yerde, gri ve çok sert toprak ze-

minde beyaz bir çarşafın içinde yatıyordu kadın. Küçük bir pencerenin cız ışığı altında yanına gittim. Eğilip yavaşça çarşafı açtım. Kömür karası değil, her tarafı kahverengi bir kadın! Saçları kavrulmuş. Pürüzsüz bir yüzü ve pürüzsüz bir bedeni vardı; genç bir kız gibiydi. Yangın yüzündeki, ellerindeki, ayaklarındaki kışkıklıklar yok etmişti.

Ölüm nedeni belli olduğu için vücudunu parçalayıp klasik bir otopsi yapmaya gerek yoktu. Tekrar usulca örttüm çarşafı üstüne. Odadan çıkıp bu kez tandırın olduğu ahıra gittik. Genişçe bir yerdi burası. Tavani oldukça yüksek ve pencere tam da duvarın tavanla kesiştiği köşeye açılmıştı. Karşıda sarı samanların bulunduğu bölümde üç-dört koyun vardı. Yetersiz bir ışık altında temkinli adımlarla yürüyerek tandırın başına geldik. Kuyu gibi bir şeydi tandır. Yakacak bu kuyunun zeminine konur, tandır iyice harlanınca da, yukandan eğilip duvarna hamur yapıştırılmış. Şu çileye bakın siz!

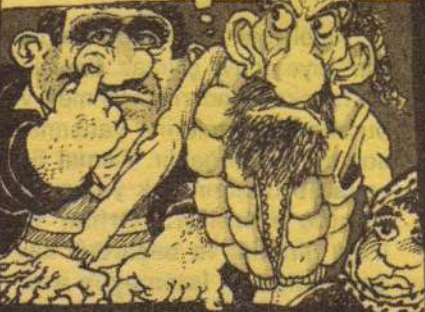
Göreceğimi görmüştüm. İşim bitmişti. Tam ayrılmaya niyetleniyordum ki gözüm, az önce gördüğüm, tandırın hemen yanında kirli beyaz bir örtü üzerine konmuş kocaman ve yamru yumru ekmeklere takıldı. Engelleyemediğim bir dürtüyle elimi uzattım. Ekmekler hala sıcaktı. O kadıncağız soğumaya başlamışken, bu ekmeklerin böyle sıcak olmasına kızdım nedense. Tu-haf bir duygu işte!

Sonunda görevimizi bitirdik ve arabalarımıza binip kasabaya doğru yola çıktık. Kendimi oldukça yorgun hissediyordum. Gerçeküstü bir olay gibi geliyordu bugün yaşadıklarım bana. Benim nasıl temin edeceğim konusunda üzerinde hiç düşünmediğim ekmek bir nimet olmaktan çıkıp bir bel-la olmuş ve bir can almış. Tanıklık etmekten başka yapabileceğim bir şey yoktu, ama yine de kabullenemiyordum.

Çok büyük bir haksızlık ve bundan da büyük bir kötülük dolaşıyordu bu çelimsiz diyarlarda. Onca zaman geçti, yaşadığımız her şey bir sancı olarak kaldı içimde; hiçbir şeyi kabullenemedim.

böyle buyurdu ahlakçı Niyazi

BUGÜN SİZİN YERİNİZİ "TARİH ÜSTÜNE" DÜŞÜNECEK AHLAKÇI NİYAZI...

BAŞLAR ve BİTER TARİH! AKIL KATMANLARINIZDA BİRİKMİŞ OLAY ADLARIDIR AİT OLMADIĞINIZ...

...NİYAZI AHLAĞI'NA GÖRE, BİR KELİME OYUNUDUR TARİH...KANLI SAVAŞ ALANLARINDA YAZILAN, SANLI YALAN SAYFALARIDIR, SARARMIS...

BUGÜN YAŞANIP, BİTENDİR TARİH... GÜN, GEÇMİŞTİR!

SINIFLAR FALAN DA YOKTUR, TARİH YAPAN...UNUTMANIN VE ORTAK YALANIN ÜRÜNÜDÜR, KABULLENİLEN!

NİYAZI AHLAĞI, REDDETME ÜSTÜNE KURULMUŞTUR! TARİHİ SEVMEZ! SAVAŞANLARIN TARİHİNDE KAZANAN VE KAYBEDEN VARDIR...

... Bİ TEK KAZANAN ve KAYBEDEN. 'SAVAŞA KATILMAYANLARIN TARİHİNİ KİM YAZACAK?..

TADIMLIK

LÜTFÜ OFLAZ

Arkadaşlık Yaşta Değil, Baştadır!

Bana espiyle karışık "Arkadaşlık yaşta değil baştadır" dedirtecek arkadaşlarımdan biriydi Aziz Nesin.. Dedem yaşındaki arkadaşlarımdan... Yaşlarımız tutmasa da başlarımızın frekansı tutmuş olmalı ki onunla arkadaşlık yaptık.

Aziz Bey, her ay toplanıp birlikte yemek yiyen İlhan Selçuk, Uğur Mumcu, M. Ali Aybar, İlhami Soysal gibi daha birkaç kişiden oluşan arkadaş grubumuzun da üyesiydi. Birbirlerinden gizlisi saklısı olmayan, çapkınlıkları da dahil her şeylerini birbirlerine açan bir arkadaş grubuydu bu.

Bu yakın arkadaş grubu bir süre hep erkek erkeğe toplandı.

Ama bir akşam... Evet, o akşamki yemeğimize "Yahu hep erkek erkeğe toplanıyoruz, aramızda bir de kadın olsun" diyerek son sevgilisini getiren Aziz Bey bu duruma son verdi.

Tanışma faslında öğrendik ki Aziz Bey'in son sevgilisi henüz okulu yeni bitirmiş bir doktor.. Doktor hanım oldukça samimi ve şen şakraklı. Masadakilerle hemen kaynaşmıştı. Ve yemeğin ortalarına doğru ortaya çıkmıştı ki, bu doktor hanım, İlhami Soysal'ın doktor kızının sınıf arkadaşı...

Bunun üzerine İlhami Soysal dayanamayıp "Yahu Aziz Nesin, neredeyse babam yaşıyorsun, ama kızım yaşıdakilerle düşün kalkıyorsun" diye takılmış, hep birlikte gülüşmüştük.

Aziz Bey'in çok kitabı ve de çok kadını oldu. Ona bu konuda gıpta edenler, "Adam genç değil, yakışıklı da değil, ama kodansız girdiği yerden bir kadını koluna talap çıkıyor, bu nasıl iş" diye düşünürlerdi. Hatta hasta olarak yatdığı hastanelerden bile bir doktor ya da hemşire hanımla sevgili olup çıktığı söylenirdi.

Üstelik eli sıkılık gibi kadınlar için itici bir yanı bulunmasına rağmen, bunu nasıl başardığı pek çok kişinin kafasını meşgul ederdi.

Bir keresinde yeni tanıştığı zengince bir kadını, belediye otobüsüne bindirerek, evine yemeğe götürmüş. Hayatında hiç belediye otobüsüne binmemiş sevgilisi için oldukça zahmetli sayılacak bir yolculuktan sonra gelmişler eve.. Ev sobalı olduğundan önce sobanın yakılması gerekmiş. Başlamış Aziz Bey sobayı yakacakla doldurmaya... Ancak onun yakmak için sobaya atıkları sevgilisinin dikkatini çekmiş. Ve:

- Hayatımda hiç senin sobaya attığın tipte odunlar görmemişim, demiş.

Bunun üzerine Aziz Nesin, "Yakmak için sobaya atıkların odun değil ki" dedikten sonra gayet sakin eklemiş:

- Ben yenilen tavukların kemiklerini atıtmayıp kuruttururum. Sonra da işte böyle sobada yakarım!

Hep çok çalışıp zor kazanmış bir insanın, kazandığını kolay harcayamaması yatarı bunun altında...

Ve de kanatları altına aldığı kimsesiz çocuklara daha fazla para harcamak için, kendine daha az harcamak.

"Yapılacak daha çok iş, yazılacak daha çok kitap var" dercesine çok çalışıp, az harcayan bir insandı O...

KELEBEK HAFİFLİĞİ...

Orhan Veli'nin şiirimizdeki yeri nedir? Bu sorunun yanıtını Cemal Süreya şöyle verir: "Orhan Veli'nin kavgası edebiyatımızın en büyük kavgasıdır. Bu kavganın yurdumuzdaki bütün şiir köklerini büyük büyük ırgalayan bir işlevi oldu. İrmağın yağını daha doğal bir vadiye indirdi. Şiire kasket giydirdi, sivilleşti onu. Bugünkü şiir verimleri onun verimleridir biraz."

Erdoğan Alkan ise "Şiir Sanatı" adlı kitabında Orhan Veli ve arkadaşlarının başlatılan "Garip Hareketi"nin hiçbir yararı olmadığı ama çok zararı dokunduğunu yazıyor. Garipçilerin, İsviçre'de bir grup genç şair tarafından başlatılan "Dada" hareketinden etkilendiğini belirten Alkan'a göre "Dada" sözcüğünün bile "ciddi bir anlamı yoktur"... Neden mi? Çünkü, Dada, çocuk dilinde 'at' demekmiş! Bir şiir hareketine ad olarak çocuk dilinden bir sözcüğün seçilmesinin ciddiyetsizlik ile ne gibi bir ilgisi olabilir?.. Vural Bahadır Bayrıl ve arkadaşları da "Şiir Atı" adlı altında kitap biçiminde bir seçki yayımlamışlardı. Simge olarak da çocuklukumuzun rüyası olan, hiçbir yere gidemeyen ama düşlerimizde dörtlünlü koşan sallanan atı eçmişlerdi. Ciddiyetlik gözlükleriyle şiire değil de, devlet dairelerinde uygulanan kılık ve kıyafet yönetmeliklerine bakılsa daha doğru olmaz mı?

Orhan Veli'nin şairliği üstüne kesin bir yargıya varmanın zor olduğunu söyleyen Alkan, şu saptamayı yaparken acaba ne kadar ciddidir: "Bugünkü hafif müzik ve arabeskin saçma sapan ilk kaynağını rahatça Garip'te arayabilirsiniz."

Erdoğan Alkan'ın "Şiir Sanatı" adlı kitabı masamın üzerinden eksik etmediğim bir çalışma. Yazının yaklaşımına katılmıyor olsam da şiir akımlarını ve Fransız şiirinden etkilenen şairlerimizi açıklayan, ortaya çıkaran emeğine saygı duyuyorum. Ama içimden de, "keşke şairlerimizi hırsızlık suçlamasına getirecek bir dil kullanmasaydı" diyorum. Böyle bir çalışmaya şiirimizin Fransız şiiriyle olan akrabalığı demek daha doğru olurdu. Tıpkı, Saraybosnalı şair İzzet Saraylıç'ın "İstanbul Günleri" kitabının

Sunay AKIN

arka kapağında yazılmış olduğu gibi: "İzzet Saraylıç'ın şiirinde bir Orhan Veli akrabalığı var. Birden bire, doğaçtan ve kendiliğinden söylenen bir açık, duru deyişin tanıştırdığı akrabalık..."

Şiir Sanatı'nın sayfalarında egemen olan bakışa ayna tutalım. Yani, Orhan Veli'den etkilenen yabancı şairlerin kimler olduğuna olanaklarımız elverdiğince bir göz atalım: İlk sırada elbette ki İzzet Saraylıç var... işte Saraylıç'ın dizeleri:

*İstanbul günleri üstüne
Söylenti çeşit çeşit.
Biri der orada
politik olaylara karışmışım.
İkincisine göre
bir aşk serüveni geçmiş
başımдан.
Üçüncü söylentiye söz eder
uyuşturucu işlerinden.
İstanbul'a hiç gitmediğim
gerçeği üstüne
tabii kimsecikler durmaz.*

Bu dizelerde Orhan Veli'nin "Dedikodu" şiirinin etkisi açıkça görülmektedir. Ne diyordu Orhan Veli:

*Kim söylemiş beni
Süheyla'ya vurulmuşum diye?
Kim görmüş, ama kim,
Eleni'yi öptüğümü,
Yüksekkaldırımda,
güpegündüz?
Melahat'ı almış da sonra
Alemdar'a gitmişim, öyle mi?*

Danimarkalı şair Henrik Nordbrandt'ın "Ayaklarımın Altına Serdim Dünyayı" adlı kitabının arka kapağında da şunları

okuruz: "Bizim ozanlarımızdan, özellikle Yunus Emre ile Orhan Veli'yi çok seven Nordbrandt'ın şiirinde, bu ozanların da etkisi (öykünme değil, özümleme biçiminde) açıkça görülmektedir." Danimarkalı şairde Orhan Veli marka dizeler:

*Cüretli kızları severim
Doğayı da severim
Doğaya aldırmayan cüretli kızları
Her şeyden çok severim.*

Nordbrandt 1945 doğumlu. Bunlar da Orhan Veli'nin "Mehmet Ali Sel" adıyla 15.3.1940 tarihli Varlık'ta yayımlandığı "Qu'antitatif" şiirinin dizeleri:

*Güzel kadınları severim,
İşçi kadınları da severim;
Güzel işçi kadınları
Daha çok severim.*

Alman şair Helmut Mader de Erdoğan Alkan'ın Orhan Veli hakkındaki düşüncelerine herhalde katılmazdı. Herhalde değil, mutlaka katılmazdı! Bu yargıya nereden mi varıyorum? Elbette, Mader'in "Orhan Veli'nin Bilge Şiirlerine Giriş" adlı şiirindeki şu iki dizeden:

*Orhan Veli'nin balığı olsam,
Hani o yaşamı boyunca raki
şişesinde yüzen*

Erdoğan Alkan ile aynı düşüncede olmayan şairlerden biri de İsveçli Lasse Söderbeng'dir. Şöyle sesleniyor Orhan Veli'ye İsveçli şair:

*Ey! şiirlerindeki güzelliğin
kelebek hafifliğini
hapsetmeye çalıştığım şair.*

Hiçbir şair "şiiri ben keşfettim" diye ortaya çıkmaz. Bir şairin şiir hareketlerinden etkilenmesi ve bu sürecin dizelerine yansımaları son derece doğaldır. Cemal Süreya ile başlamıştık yazımıza, onunla bitirelim: "Orhan Veli'nin giriştiği ve başardığı kavgayı anlamak istemeyen arkadaşların, gelenek ve ulusallık adına ancak 'gerici' bir sanat kesiminde at oynatabileceklerini bilmeleri gerekir. 1940 şiirini benimsemeyebiliriz, ama o şiirin giriştiği ve kazandığı kavgayı iyi niyetle incelemek, bir yerde haklı bulmak, bunu yaparken ikiyüzlü olmamak zorundayız. 1940 savaşı şiirin özgürlüğü konusunda olduğu gibi toplum sorunları konusunda da büyük ve önemli bir savaştır."

Murathan

BOĞA BURCU GÜNLERİ...

Öküz dergisi, Boğa burcu günlerinde çıkıyor.
Hayırlı olsun!

Öküz adına çok ısındığımı söyleyemeyeceğim. Ama bu adı koyanların bir bildiği vardır, diye düşünüyorum. Ne yazık ki, hâlâ bir tarım toplumunda yaşıyoruz. Yerli yersiz köylülüğümüzle övünüp duruyoruz. Ülkemizin yazgısı karasaban ile karabasan sarkacında gidip geliyor. Çıktığımız gurbetleri köyümüze benzettiğimiz yetmezmiş gibi, sıklıkla "hadi gel köyümüze geri dönelim," diyoruz. Cumhurbaşkanımız bile bir Çoban. Çoban Sülü. Yıllardır kafası gibi, dili de değişmedi. Demokrasiyi, insan haklarını, çağdaş ve evrensel değerleri bir türlü "artiküle" edemiyoruz. Sanşın başbakanımız bile "çiftlik hayatı" özlemi içinde. Bir çiftlik uğruna tenezzüllerinin sınırlarını sergiliyor. Devletimiz Ali Baba'nın bir çiftliği. Har vurulup harman savrulan, sapla samanın birbirine çok sık karıştığı, parlamentosundaki üslubun, bir köy kahvesi lenlenciliğinin düzeyini aşmadığı, kültüründe sanatında hâlâ rüzgârların ılgıt ılgıt estiği, çiçeklerin elvan elvan koktuğu, güneşinin ıpıl ıpıl ısıdığı, diyalektiğin yalnızca toprağa düşen tohumla açıklandığı bir tarım toplumunda bir ÖKÜZ adı için mesele çıkaracak değilim.

Bu tarla-toprak arasında gördüğünüz gibi benim de birkaç "evlek" yerim var. Üstelik 21 Nisan doğumlu biri olarak ben de Boğa burcundanım, hem de Necatigil'in burçlarının seyrini kendimce izlemeye çalışıyorum. Bildiğiniz gibi Necatigil şairlerin geçtiği üç takımyıldız sayar: Gurbet burcu, hasret burcu, hikmet burcu...

Çıktığım gurbetlerden dönemedim. İçimdeki hasret dinmiyor. Hikmetiye hep suskunluk olarak yaşadım.

Bu sayfanın yapısı, hareketli ve değişken olacak. Sayfanın demirbaşlarından KARGO, benim 1993'ten bu yana ironik bir tutumla ansiklopedi maddeleri halinde yazdığım kültür ve sanat dünyamıza ilişkin gözlemlerimi, saptamaları dile getirdiğim bir kitap. Kitap, kendi kendine, usul usul köşesinde birikiyordu. Şimdiyse bu serüveni sizlerle paylaşıyor olacağım. Bu kitabın harcı ilk kez, o zamanlar yayımlanan Söz gazetesinde Kültür-Sanat sayfası yönetmenliği yaptığım 1987'de atılmıştı. Orada gırgır olsun diye Dr. Ruhi Çözer imzasıyla "Sağlık Köşesi" yazıyor, Türkiye'nin kültür ve sanat meselelerine birer hastalık teşhis eder gibi başlık ve tanı koyuyordum. Kargo'da da gerek kullandığı malzeme, gerek "yaklaşık" dili nedeniyle benzer bir tutum gözlenebilir.

KOLEKSİYON'da kartpostallardan, fotoğraflardan oluşan özel bir koleksiyonu sizlere açmış olacağım.

YILDIZTOZLARI, yazdığım onu yayımlanmış on dört şiir kitabımdan dizelerden oluşuyor. Murathan '95 içinde yer alacak olan "Ölmeden Önce" adlı yazımda bu kitaptan şöyle söz ediyorum: "Her sayfasında yalnızca bir dizenin yer alacağı bir kitap bu. Adı: Yıldıztozlar. "Mısra benim haysiyetimdir," diyen şaire ve şairlere saygı ve selam kitabı. Yalnızca dizelerden oluşacak bu kitabın kapağında, şiirlerimi yazdığım ve minicik kalana kadar kullandığım, sonra da atmayıp, üzeri "kedili" teneke kutularda sakladığım kurşunkalemlerimin resmi yer alacak. Onların da şiirlerimde hakkı olduğunu düşünüyorum. Hepsi birer yıldıztozu benim için. Önce şiirden artakalmış yıldıztozları... İçiyle kapağını böylesi bir bağlamda buluşturan yıldızlara şimdi benden çok uzaktalar...

Bu dizelerin bazıları, zamanla içinde yer aldıkları şiirlerden bağımsızlaşıp, tek başlarına bir özgürlük kazandılar bile. "Muammanın peşrevinde muallaktayız" dan, "Ben sende bütün aşklarımı temize çektim" e varana kadar çoğu, benden de, benim onlar için seçtiğim kaderlerden de bağımsız, kendi başlarına bir hayat yaşamaya başladılar ne zamandır... Bir de başkaları için taşıdıkları önemi kestiremediğim, ama benim için tek taş mücevher değeri olan kimi dizeleri de bu toplamda, yeni bir görülebilirlik sunan cam kutularda yeniden sergileyeceğim."

TABLDOT ise gündeme ilişkin haftalık yazılardan oluşacak.

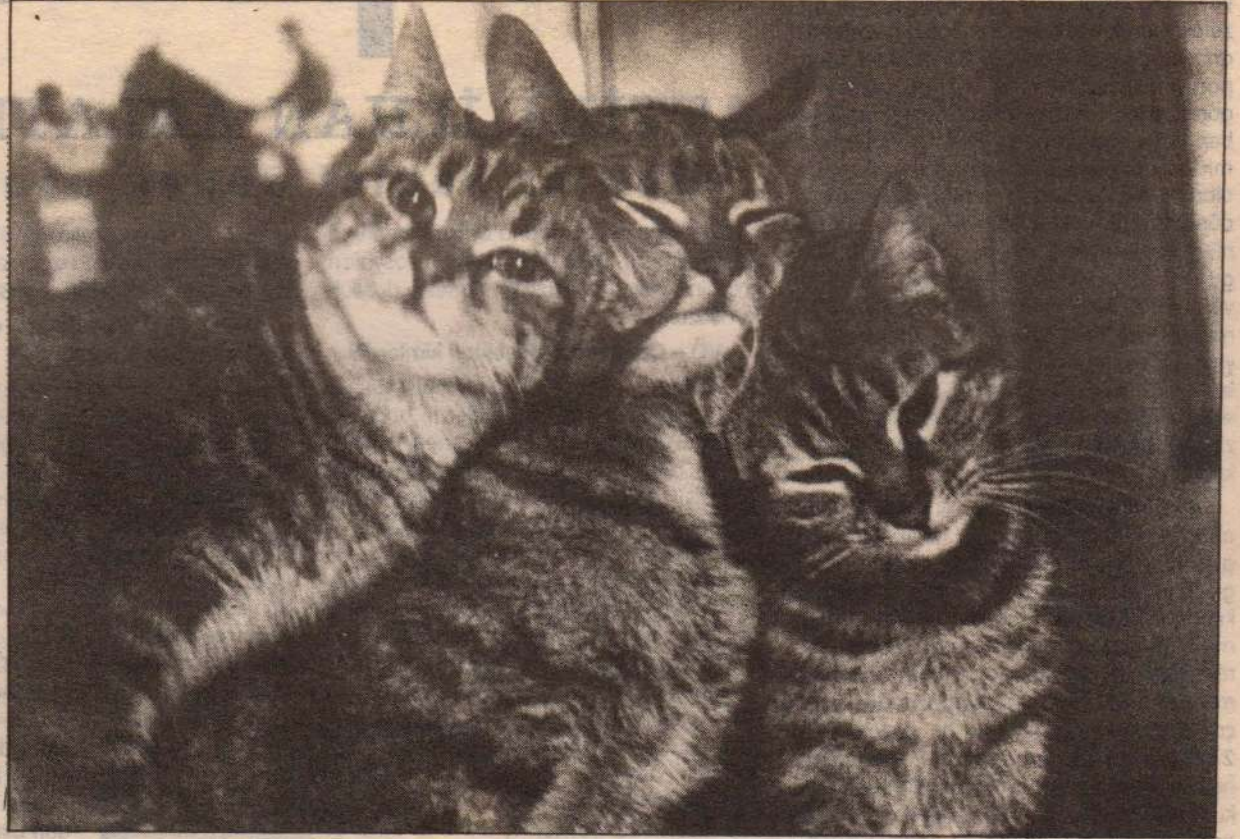
Okura yazı odamı gösterdiğim böyle bir sayfada, çekmecelerde bekleyen bazı çalışmaların zaman zaman sergileyeceğim.

Böyle bir yapı, her zaman sürprizlere olanak tanır.
Boğa burcunun sürprizleriye tükenmez.

YILDIZTOZLARI

menekşe kuytularında devrik bir padişah boynunu akıtır

Osmanlıya dair Hikâyat, Kissa1

ÜÇ KIZ KARDEŞ (Eddy van der Veen/Black Hollow Farm, Vermont- 1965)

KOLEKSİYON

Kedili kartlar koleksiyonumun değerli bir parçası...

Üç Kız Kardeş adını ben koydum onlara. Onların bundan haberi bile yok. Çünkü, bu fotoğrafta, neredeyse kendiliğinden yapılmış, Çehov'un ünlü ÜÇ KIZ KARDEŞ oyunun-

daki rol dağılımını buluyorum. Ortadaki, en büyükleri ve kardeşlerine kol kanat geren, sevgi ve şefkat dolu Olga elbette, sağdaki hem başına buyruk, hem korunmaya muhtaç, ortanca kız kardeş Masha olmak, hayat dolu görünüşüne, canlılığına ve fotoğrafa girme gayretinde şirniçliğe bakılrsa soldaki de en küçükleri Irina olsa gerek.

CEPHANE SESSİZLİĞİ

Sanatçılarımızın, aydınlarımızın birçoğunda görülür:

Kendi çıkarlarına dokunulmadığı, ayaklarına basılmadığı sürece, sessiz kalmayı ustalıklı becerirler. Kimselerle aralarını açmak ya da başlarına iş almak istemezler; ancak ufak eş dost toplantılarında, meyhan masalarında, hafifinden hızar testere ya da çeşitli doğrama aletleriyle sağı solu doğramakla yetinir, daha zararsız yollar sayılabilecek dedikodularla, kötücül esprilerle, çamur atmalarla zehirlerini akıtır, içlerini sağlar, günü kurtarırlar. Bütün bu çeşit insanlar, bir biçimde çıkarlarına ya da kuyruklarına dokunulduğu zamansa, âdeta "ormanda bir kaplan kesilir" ve de o güne dek sinsice biriktirdikleri her şeyi inanılmaz bir hız ve şiddetle ortaya dökerler. Üstelik bu ortaya döküş, bunca şeyi na-

sıl biriktirdikleri, nasıl taşıdıkları, nasıl içinde tuttuklarını merak ettirecek kertede ağır bir malzeme içerir. Burada asıl tehlikeli olan, bu insanların şimdiye değin korudukları sessizlikleri değil, o sessizlikte barındırmış olduklarıdır. Bunlarla birlikte yaşıyor olabilmeleridir. Bugüne kadar görülenin, aslında ağırbaşlı bir sükûnet olmayıp, sessiz bir antlaşma olduğu ortaya çıkar. Formül son derece basit, can sıkacak kadar yavan ve fazla anlaşılır: "Dokunma bana, dokunmayayım sana!" Görünüşteki sessizlikte cephane biriktirilmekte, siperlere sürekli yığınak yapılmaktadır aslında. Böylesi puranoid bir ortamda sözün sağlıklı bir biçimde alınıp verilmesi elbette söz konusu olamaz. Söz, çıkar zamanlarına, hasar günlerine, ego'nun saldırıya uğradığı dönemlere saklanmaktadır. O güne değin hiç ağzını açmamış bu insanların birdenbire ağızlarından köpükler saçarak bütün haşmetleri ve şiddetleriyle ortaya çıkmaları, insan aklına ve ruhuna zarar en küçük ayrıntıya varasıya yıllardır biriktirdikleri ne var ne yoksa savaş meydanına sürmeleri bunun açık kanıtıdır. Türkiye'de sağlıklı bir eleştiri ve diyalog yoksunluğunun temelinde yatan nedenlerden biri, bu sessiz antlaşmalar ve soğuk savaş malzemeciliğidir. Edebiyat sanat dünyasına, kültürel atmosfere, bilimsel eleştirinin nesnel kuralları, serinkanlı yaklaşımı, araştırmacı yönü, edebiyat ve sanat sevgisi, anlama ve kavrama niyeti değil, pusuda bekleyen kötücül kurnazlığın buzlu hesapları egemendir. Hasta ruhlu maraz kişilerin hainliğiyle, habisliğiyle değil, aydınlanmış bireylerin ışığıyla çıkılır bir açıklığa, çıkılacaksa eğer...

VÖ - Öküz'ün ilk söyleşisini sizinle yapıyoruz. Sizin "Eskiden dönemlerin bile daha namuslu olduğu" yolunda bir görüşünüz var. Oradan başlayalım.

A.İlhan - Benim basın hayatına intikâlim 1950'dir. 50'de Gerçek Gazetesi'nde fiilen gazeteciliğe başladım. Bu önemli, çünkü Gerçek Gazetesi, Türkiye Sosyalist Partisi'nin yayın organıydı. Yani gazeteciliğe ticari gazeteci olarak başlamadım. Zaten gazetemizi ancak üç ay çıkarabildik. Bir müddet sonra partiyi de kapattılar, herkesi de cezaevine gönderdiler. Fakat gazetecilikle çok eskiden beri haşır neşirdim ben. Bir kere babam İzmir'de gazetecilik etti, İzmir'de çıkmakta olan bir-iki gazetenin sorumlu yazışçısı müdürüydü. Yani aile içinde bir gazete lafı dönüyordu, eve de pek çok gazete giriyordu, gazetecilik konuşuluyordu evde. Çok okuyordum. İlk fırsatta da bu işe bulaştım. Yalnız, o dönemdeki gazetecilikle, 50'den sonra yayınlanan gazeteler arasında çok önemli bir fark vardır. O dönem gazeteciliğinde esas olan gazetenin savunduğu fikirdi. Gazeteler, bir takım fikirleri savunmak için çıkarlardı.

Çok iyi hatırlıyorum, 1950'li yılların ortalarına doğru İzmir'de ilk defa Demokrat İzmir gazetesinin patronuyla ben karşı karşıya geldiğim zaman, ki hayli varlıklı ve her bakımdan burjuva bir insandı, bana şöyle demişti: "Bu gazete mücadele gazetesidir." Yani o dahi, gazetesini 50'li yıllarda hâlâ bir mücadele gazetesini olarak görüyordu. Zaten çok yaman ve çok kavgacı bir gazeteydi o. 27 Mayıs'ta meydana çıkmıştı ki, Menderes hükümetinin basın davaları yüzünden mahkumiyeti 100 seneyi falan buluyordu! Darbe geldi de öyle kurtuldular! O davalar düştü. Gazetenin çizgisi şöyleydi: Başlangıçta yeni bir hava, hareket geliyor diye Demokrat Parti'den yanaydı. Demokrat Parti'nin muhalefet döneminde.

VÖ - Dönemin birçok aydını gibi...

A.İlhan - Evet, öyle başlamıştı. Fakat Demokrat Parti tahakküme başlayınca iktidar olduktan sonra, bu defa onlara şiddetle muhalif bir gazete haline geldi. Menderes, özellikle uğraşmıştı o gazeteyle. Ben o gazetede gazetecilik ettim, 27 Mayıs'tan sonraki yıllarda bir hayli yazım çıkmıştı. Zaten 1965 yılında Avrupa'dan döndüğüm zaman da, o gazeteye döndüm, İstanbul'a gelmedim, Yeşilçam'a bulaşmaktan kaçırıyordum. İzmir'e gittim ve orada, o gazetede düşünülebiyecek gazetecilik dallarının hepsini icra ettim. Magazin müdürlüğü yaptım, başyazar oldum, arkasından genel yayın müdürü oldum, gazeteyi yönettim. Bu 1973'e kadar sürdü. Yani 12 Mart'ı orada geçirdim.

VÖ - Başınız belâya girdi mi?

A.İlhan - Girmez mi! 12 Mart'ta gazetemizi kapattılar. Herneyse, bizim neslimizin gazetecilikten anladığı fikir gazeteciliğiydi. 30'ların, 40'ların gazeteleri içinde kendini nispeten magazin gazetesi sayanlar bile, belirli bir fikri savunurlardı, başyazarları vardı ve o başyazarları, belli bir platform üzerinde fikir yazıları, fıkralar yazarlardı. Esas buydu. Esas bu olunca, gazetecilik doğrudan doğruya entelektüel bir uğraş olurdu. Gazeteci, entelektüel olmak zorundaydı. Ve bu çerçeveden baktığın zaman, o dönemde yetişmiş olan insanların tavırları ona göredir, yani öyle kolay kolay bir insan angaje olduğu bir davadan vazgeçmez, pek pek, eğer baskılar çok artarsa susar ya da suya sabuna dokunmayan şeyler yazarak mesleğini sürdürürdü. Örneğin; Valâ Nurettin Bey, Nâzım Hikmet'le Moskova'dan döndükten sonra kavganın içine girmek istememiş, Akşam

V.Ö. portaj

ATTİLÂ İLHAN ANLATIYOR

"Bunlar sahici dönem canım!"

gazetesinde suya sabuna dokunmayan yazılar yazmıştır. Ama hiçbir zaman sosyalizm aleyhine yazmadı, Nâzım Hikmet'le dostlukları bozulmadı.

VÖ - O zamanın dönemleri kimlerdi?

A.İlhan - O zaman bizim dönem dediğimiz adamlar, ki fazla değillerdi, bugünkü dönemlere benzemiyorlardı. Örneğin, Vedat Nedim Tör. Komünist Parti'den ayrılmıştır. Bir iddiaya göre Gizli Komünist Partisi'nin MK üyelerini ihbar etmiş, kendisi de yakalanmıştır. 1927 Tekvifatı'na sebep olmuştur. İşin ilginç yanı bu muhbir, partinin genel sekreteridir. Vedat Nedim Bey ihanet etmiştir, kendisi bunu sonradan kabul etmedi. Ve Nâzım'ın da aleyhinde şiirleri vardır, falan filan. Fakat tahkik edince, sonradan şöyle bir şey

ortaya çıkıyor (gülüyor), yani bunlar hem komedi, hem dram. O zaman partinin önemli adamlarından birisi Dr. Şefik Hüsnü Bey, Komüntern murahhasıdır. Ve Dr. Şefik Hüsnü Bey, buradaki partinin faaliyetinden memnun değildir. Yani Vedat Nedim Bey'in yönetiminden memnun değildir. Bunu halletmek için gizlice Türkiye'ye gelir, onun giyabında burada bir paralel örgüt kurmaya başlar. Vedat Nedim Bey bunu haber alınca, kafası kızıp bu işi yapar. "Biz burada eşşek başı mıyız!" diye yani. İşin içinde Dr. Şefik Bey'in bir taktik eksikliği var, meseleyi onunla konuşup görüşünü alacağına, o orda otururken, ona paralel başka bir örgüt kurmaya kalkıyor. Ötekinin de kafası kızıyor, ihbar ediyor. Hain oluyor. Hain oluyor da ne yapıyor? CHP yönetimine katılıyor, o zamanki Mustafa Kemal'in yönettiği anti-emperyalist CHP'ye. Sovyetlerin desteklediği CHP'ye. İhaneti, eğer varsa, içinde bulunduğu partiye, gruba. Ama fikir olarak baktığın zaman emperyalist kampa geçmiyor, onun savunmasını yapmıyor.

VÖ - Sosyalist aydınların CHP'ye bakışı nasıldı o dönem?

A.İlhan - CHP, 1938 kurultayına kadar ilerici Halk Cephesi'dir. Atatürk, Cumhurbaşkanı olduktan sonra kontrolü kalmadı. Hürriyet Halk Cephesi'nin dokuz prensibi ortaya çıkmıştır, ki bunlar son derece esnekler. İktisadi kalkınma Misak-ı Milli'si üzerinedir. 38'ten sonra faşist partisi haline gelmiştir. O zamana kadar Marksistler, CHP'nin arkasındaydı. Onlar, Komüntern ve Sovyetler Birliği, anti-emperyalist CHP'yi destekliyordu. 38'ten sonra iş değişti. Meşhur Donanma Davası, Harbiye Davası, üstüste milleti içeri attılar,

büyük cezalara çarptırdılar. Yollar şöyle ayrıldı: Bir kısmı Sovyet çizgisine sadık kalıyordu, bir kısmı bu görüşlere tersti.

VÖ - O dönemde saf değiştirmenin başka simgesi yok muydu?

A.İlhan - Şevket Süreyya vardır, o Vedat Nedim Bey'den daha da ilginçtir. Çünkü Şevket Bey deşifre olmuştur. Deşifre olduğu için hareketten ayrılmıştır. Sebebi şudur: Aydınlik dergisinde çalışırken Sovyetler Birliği'ne gönderilecek aydın ve işçileri seçenler arasındaydı. O, bunların bir kısmını seçip ortaya gönderiyor, oraya gidenleri de resmi makamlara temas ettirdikten sonra başka birilerine de yolluyordu. O başka birileri de bizim TKP'nin kurucusu Sultan Galiev'in taraftarıydı. Aslında Şevket Süreyya Bey, Sultan

Galiev'in fikirlerine çok yakın bir adamdı parti içinde. Fakat bu gönderilen adamlardan birisi gidip Ruslara ihbar ediyor, Şevket Süreyya'ya ihanet ediyor. Bunları kendisi söylemez, hatıralarında da yoktur. Ayrılıyor... Sonra ne yapıyor? Kadrocu oluyor. Kadro ne? Kadro'nun bütün tezleri Sultan Galiev'in tezleri. Yani aynı fikirleri savunuyor. Adamda fikir olarak bir değişiklik yok. Anti-emperyalist, mazlum milletlerden yana, bunların kurtuluşundan yana bir adam. Tavrı bu. Nerde eski dönemler derken bundan bahsediyorum, bunları kastediyorum. Kesinlikle karşı safha, emperyalist safha geçmiyorlar.

VÖ - 'Medya'ya geçişimiz nasıl oldu?

A.İlhan - Her şeye olduğu gibi kavramlara da farklı anlamlar veriyoruz. Medya hep vardı. O zaman da basın, radyolar medyaydı. Bizde böyledir, zaman zaman bir kelime çıkar, herkes onu kullanır. O dönemdeki gazeteler fikir gazeteleriydi. Devlet radyosu, gene fikir radyosuydu. Belirli bir kalitesi vardı. Yani 'devletin kalitesi' diyoruz biz buna. Ki bugün, neredeyse seyircide ve dinleyicide o kalitenin özlemi başlamıştır 'medya' sayesinde. Çünkü işi o kadar rezil hale getirdiler, o kadar ayağa düşürdüler ki, şimdi nerde o halk türkülerini, nerde o yurttan sesler, nerde o eski koro şarkıları diye insanlar TRT'ye dönüyor yeniden. Çünkü bir kalite getiriyorlardı. Bu kalite tartışılır. Doğru mu yapıyorlardı, yanlış mı yapıyorlardı, ama bir kalitesi vardı. Ve bir Kemalist platformları vardı kendilerine göre. Onu çok dejenere etmişlerdi, totaliter hale getirmişlerdi, ama hâlâ Kemalizm tavrı içindeydiler.

VÖ - Nasıl değişti bu durum?

A.İlhan - 50'den sonra bu iş değişir. Yani demokrasiyle beraber başlar bizde bu iş. Ama Demokrat Parti bu işi yapar değildir. Onun gazete ve fikir organları da fikir gazeteleri idi, fikir tartışması yaparlardı. İşin cılcını çıkaran Hürriyet'tir! Hürriyet gazetesi ile başlar. Hürriyet, 1950'de çıktı. Tamamen değişik bir anlayışla çıkan bir gazeteydi, herkes çok yadırgadı. Sizin nesil bilmez, gazeteyi çıkardılar, tutmadı, batmak üzereydi. Gazete çıkarken verilen talimat şuydu, Bab-ı Âli'de söylenmişti: Uzun haber yok, ciddi haber yok, bir kadın patlıcan kızartırken Hürriyet gazetesini okuyabilirdi! Aynen tâbir budur. Böyle bir gazete çıktı. O zamana kadar böyle bir gazete Türkiye'de kesinlikle yok. Olmadığı için de çok yadırgandı. Ve gazete sallanıyordu, batacaktı. Gazeteyi kurtaran nedir, bilir misiniz; o sırada Londra Olimpiyatları yapıyordu. Kim akıl ettiyse, Londra Olimpiyatları'na güçlü bir ekip gönderdi buradan. Ve Hürriyet gazetesi, Londra Olimpiyatları'nı günü gününe ve başarılı vermeye başladı. Peki, bize ne Londra Olimpiyatları'ndan? O zamanlar kara saçlı Türk ilâhlar vardı, bizim pehlivanlar. Üstüste dünya şampiyon olduklar. Yani Celal Atıklar, Yaşar Doğular. O pehlivanların alacağı sonuçları Türkiye'de herkes çok merak ediyordu. Hürriyet, bunları çok iyi verdiği için ilk okur mayasını tuttu. Ondan sonra spora meraklı kişiler, yavaş yavaş magazinle de birleştirerek bu gazeteyi geliştirdiler. Fakat yine de şunu söyleyebilirim, son 20 sene önceye gelinceye kadar, Hürriyet de öyle çok sulu bir gazete değildi. Mesela Hürriyet'in ilk çıkışında, Hürriyet'de yayımlanan tefrikaları Sait Faik yazıyordu. Yani o zamanki kaliteye bakın. Patlıcan kızartan kadının okuyacağı popüler gazetenin 2. sayfasındaki tefrikayı Sait Faik yazıyor! Kalite buydu. Onlarda dahi bir endişe vardı. Asıl son 25 yılda, bu işin cılcı gerçekten çıkmıştır! Son 15 sene daha da tayin edici.

VÖ - Yani, Özal dönemi...

A.İlhan - Tamamen. Şimdi buradaki asıl mesele nedir, ona gelelim. Eskiden gazete çıkaran adamlar tüccar değillerdi. Bırak başka iş yapmayı, gazete ticaretinden de anlamazlardı. Mesela Zekeriya Sertel, ne anlar ticaretten? Halil Lütfü matbaanın sahibi; o, bu işleri yürütürdü, hasılsıyla meşhurdur. Yunus Nadi Bey tüccarlıktan ne anlar? Ya da Necmettin Sadık Bey... Bunların hepsi entelektüel fikir adamıdır, o zamanki gazete sahipleri. Arada bir-iki patron vardır, onlar da entelektüel, ama aklı biraz paraya eren insanlardır. Yaşar Nabi Bey gibi. Şairdir, hikayecidir ama para işlerine aklı biraz erdiği için Varlık Yayınevi'ni kurmuştur, Varlık Dergisi'ni kurmuştur, para da kazanmıştır. Ama adamın asıl vasfı tüccarlık değildir. Entelektüeldir. O zaman gazetecilerinin hepsi öyledir. Ahmet Emin Bey, en tüccar saydığımız adamdı, çünkü Selanikliyd! Selanikliler bu işten anlar. Yani bunların hiçbirisi tüccar değildir. Bu iş ticarete intikâl etmeye başladıktan sonra cılcı çıkmıştır. Ticarete intikâl edince de yine uzunca bir süre, bu sonradan ortaya çıkan 'aracı gazeteci tipi' olmamıştır, oluşmamıştır. Yani, basın haysiyeti çok uzun süre direnmiştir! Mesela Hürriyet gazetesi çıkıyordu ama, bu gazetenin içinde, ihalelerde aracılık eden, "Size şu işi alıverelim" diyen, bundan komisyon alan gazeteciler yoktu. Yani böyle biri olsa da herkes ona çok acıca bakardı.

(Devamı Haftaya)

FIRTINA

Bak yine yaklaşıyor fırtına
Bak yine yükseliyor dalgalar
Yollardan sonra
Yıllardan sonra
Şarkılar söylüyor çocuklar
Yollardan sonra
Yıllardan sonra
Yeniden yan yana onlar
Ne geçmiş tükendi, ne yarınlar
Hayat yeniler bizleri
Geçse de yolumuz bozkırlardan
Deniz'lere çıkar sokaklar

Müzik: Derya Köroğlu
Yeni Türkü'nün Yedigünlük (1988) albümünden.

TABLDOT

Ne geçmiş tükendi, ne yarınlar

Geçtiğimiz aylarda, Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin Ankara'da yapılan ilk kongresinde asılan bayrakların, taşınan pankartların üzerinde yazılan sloganlardan biriydi bu. Yazdığım bir şarkı dizesi... Kongreyi naklen yayınlayan Mavi Radyo, günün anlam ve önemine uygun bulduğu bu şarkıyı, gün boyu çalmış, konuşma aralarında, geçişlerde, bağlantılarda yineleyip durmuştu.

Dudaklarda şarkı, pankartlarda slogan, yüreklerde yemin.

Daha ne isteyebilirim?

Buraya geleceğimizi biliyordum.

Bir gün buraya gelineceğini.

Herkes hatırlamayabilir: 1986-87 yıllarında Şehir Tiyatroları'nda çalışırken isim babası olduğum ve yönetimi üstlendiğim Gençlik Günleri şenliğinde, geniş bir öğrenci katılımı eşliğinde, 14 Nisan 1987 yürüyüşü epeyce konuşulmuş, tartışılmıştı. 1980 askeri faşist cunta darbesinden sonraki ilk büyük öğrenci yürüyüşüydü bu. Hepimizi heyecanlandırmıştı.

Sevgili Ahmet Tulgar'ın Güneş gazetesinde hazırladığı gençlik sayfasının 29 Aralık 1989 tarihli başlığı şöyle: "Zaman ve aşk gençlikten yanaydı" On yılın dökümünü yapılrken, gençlikle ilgili belli başlı olayları anılıyor, seksenli yılların öne çıkmış figürlerine yer veriliyor sayfada. Bana ilişkin bölümün başlığı: "Hiç susmadı". Şimdi 1996'dayız ama sesim hâlâ fena çıkmıyor, ne dersiniz? Yeni Türkü'den söz edilen bölümün başlığı ise: "Telli turnanın kanatlarında". Bildiğiniz gibi bu şarkının kaderi de on yıl sonra "meşhur

olmaktı". Ama beni asıl ilgilendiren öğrenci olaylarına ilişkin ayrılan bölümün başlığı: "Şarkılar söylüyor çocuklar". Yaptığınız bir şeyin görülmesinin mutluluğu başkadır.

Bölüm şöyle sürüyor: "80 sonrası ilk öğrenci hareketi 7 Kasım 1986'da gerçekleşti. İstanbul ve İzmir'den 29 öğrenci ve bir velinin Ankara'ya yürümesi ile başlayan hareketlilik İstanbul'da 15 öğrencinin açlık grevi ile devam etti. Geniş katılımın olduğu eylemler dizisi ise Nisan 87'de başladı. Öğrenci derneklerinin kapatılmak istenmesini protesto için başlatılan eylemler İstanbul, İzmir ve Ankara'da gerçekleşti. Aksaray- Beyazıt arasında yapılan yürüyüşe ikibinin üzerinde genç katıldı. Gözaltı ve tutuklamalar da bu dönemde arttı."

Derya Köroğlu'nun bana ham halde teslim ettiği bestesine söz yazarken, tam da o günlerin coşkulu ortamına denk düşen bu duyarlık eşlik etmişti bana. Bu şarkının coşkulu temposu, biraz da 14 Nisan'da yürüyen gençlerin adımlarının tırtımını taşır. Bir gün daha büyük meydanlarda, daha geniş örgütlenmelerde, yeniden yan yana olunacağını inancını taşır. Tulgar'ın öğrenci olayları bölümüne bu şarkıdan bir dizeyi başlık seçmesiyle, Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin bayraklarında gene bu şarkının dalgalandırması bir rastlantı olmasa gerek.

Ben hep aşkı ve devrimi söyledim çünkü.

Yıllar sonra bugün, öğrenci harçlarını-haraçlarını protesto için seslerini yükselten, haklarını arayan, mücadelelerini sürdüren bütün öğrencilere, bu ülkenin tamamen kaybedilmemiş olduğu umudunu bir kez daha tazeledikleri için, teşekkür ediyor, hepsinin gözlerinden öpüyorum.

14 nisan 1987'da yürüyenlerse, umarım adımlarını değiştirmemişlerdir.

Çünkü okulu bitirince, hayata atılmayı, hayattan atılmak sanan çok kurbanlı bir tarihi var Türkiye öğrenci hareketinin.

Şarkı sözü üzerine yazdığım bir yazı şöyle biter: "Bir eli yüreğinde söz vermiş şarkıları seviyor, verdiğim sözlerin şarkılarını yazmak istiyorum."

Söz vermiş şarkıların yeminini tutan kalpler için bir kez daha fırtına!

ZARF: MBE 121 80040 SALIPAZARI-İSTANBUL

NE VAR

☞ Daha önce çeşitli siyasi davalar-dan yargılanan Talat Türkoğlu 1 Nisan'dan bu yana kayıp! Aile ziyaretine gittiği Edirne'den, İstanbul'a dönerken kaçırılan Türkoğlu'nun ailesi panik içinde. "Kimliği belirsiz kişiler" evde kimse olmadığı zaman içeri giriyor, televizyonu açıp kaçıyorlar.

☞ 1 Mayıs yine kanlı bitti. 3 ölü, çok yaralı!

☞ İçişleri Bakanı Ülkü Güney; Kulp, Lice, Bingöl olayları üzerine "Artık defansif değil, ataklı -ofansif- durumdayız" dedi!

☞ '68'in kimseyi öldürmeden idam edilmiş devrimci fidanları Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan ölümlerinin 24.yılında anıldı!

☞ Gazeteci Yıldırım Çavlı, kalp krizi sonucu öldü.

☞ Özel televizyonların telefon borçlarını ödemediği anlaşıldı!

☞ Bayramda trafik kazası bilançosu 62 ölü, 83 yaralı! Bayram boyunca Gülhane Park'ını 400 bin kişi ziyaret etti! THK, deri yarışını kaybetti!

☞ Usta mizahçı Altan Erbulak, 8.ölüm yıldönümünde anıldı.

☞ %79.3'lük enflasyonla Türkiye; Brezilya, Meksika ve Rusya'nın önüne geçti!

☞ Milli Savunma Bakanı Oltan Sungurlu "kadınlar erkeklerden daha merhametsiz, onları Güneydoğu'da komando yapalım" dedi!

☞ İHD'nin açıklamasına göre, Türkiye'de 1990-1996 yılları arasında 7-18 yaşlarındaki 98 çocuğa işkence yapıldığı doktor raporlarıyla saptandı!

☞ İçişleri Bakanı Ülkü Güney "1 Mayıs'ta ölenlerden ikisi örgüt üyesiydi" derken Türk-İş Genel Sekreteri Şemsi Denizler, 1 Mayıs'la ilgili olarak polisi kutladı!

☞ Çevreciler, Milli Piyango İdaresi'ni geri dönüşsüz kağıtlar kullanmaları konusunda uyardı!

☞ 2.Asaf Koçak karikatür yarışması. Tel:(0312) 417 37 28

☞ Leonardo da Vinci öleli 477 yıl olmuş! Descartes 400 yaşında!

☞ Gazeteci Koray Düzgören'in Yeni Yüzyıl'daki yazıları neden gösterilmeden kesildi!

☞ Adalet Bakanı Mehmet Ağar, işadamlarına çağrı yaptı ve okul-hastane yaptıkları gibi "mahkumları topluma yeniden kazandırma merkezleri" (cezaevi) kurmalarını istedi!

☞ MHP, 3 Mayıs'ı Milliyetçilik Günü ilan etti! 3-9 Mayıs arası da Türkçülük Haftası'yıymış!

☞ Amerikan yerli hareketi lideri, yazar ve şair Leonard Pletier, 21 yıldır cezaevinde!

☞ Vakıf üniversitelerine verilen devlet desteği, 20 devlet üniversitesine verilen desteği geride bıra-

kıyor!

☞ Güçlükönak katliamının gerçekleştirildiği sırada Şırnak'taki Fındıklı taburunda askerlik yapan er M.A.Ş., katliamın PKK'lilerin kullandığı silahları kullanan "Özel Tim" tarafından yapıldığını açıkladı!

☞ Anadolu'da 720 yerel gazete çıkıyormuş ve ancak toplam tirajları 400-500 bin civarındaymış! Ve Kurtuluş Dergisi 27 muhabirini cezaevine göndererek ilginç bir rekora imza attı!

☞ Diyarbakır'da çalıştığı atölyeden 21 Nisan Cumartesi günü haftalığını alarak evine dönerken sivil polislerce gözaltına alınan Mehmet Şenyiğit adlı kişinin cesedi ailesine teslim edildi. Polis, Şenyiğit'in karakola PKK'liler tarafından yapılan baskın sırasında ölü ele geçirildiğini iddia ediyor!

☞ Film müzikleri çok dinleniyor-muş!

☞ YDH, Cem Boyner tarafından kapatılıyor!

☞ Fenerbahçe 7 yıl aradan sonra şampiyon olacak gibi!

☞ Mert Ali Başarır'ın yöneteceği, Kandemir Konduk, Gani Müjde ve Necati Abacı'nın katılacağı "Mizah Gözüyle Kent ve Yaşam" başlıklı söyleşi 12.Gençlik Günleri kapsamında Harbiye Muhsin Ertuğrul Sahnesi'nde. (10 Mayıs Cuma 15.00) Gettürüverek!..

☞ Deniz Gezmiş'in anılacağı "Aşkolsun Sana Çocuk Aşkolsun" başlıklı, Halit Çelenk, Tunçer Sü-

mer ve Cemil Gezmiş'in katılacağı toplantı BEKSAV'da, 10 Mayıs Cuma günü 18.30'da (0216 - 349 91 55)

☞ Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin düzenlediği "Rifat Ilgaz 85 Yaşında" isimli anma töreni, 11 Mayıs Cumartesi günü AKM'de. (19.00) Ne du-ruyok gaaril.

☞ Behçet Necatigil'i anma toplantısı, Metin Cengiz, Metin Celal ve Turgay Kantürk'ün katılımıyla 11 Mayıs Cumartesi günü BEKSAV'da. (15.00)

☞ Sait Faik Abasıyanık 90, Anma Günleri 19 Yaşında: Ada Dostları, TYS ve PEN'in düzenlediği etkinlik pazar günü saat 12.00'de Sait Faik'in yaşadığı yer olan Burgazada'da gerçekleştiriliyor. Anma etkinliğine Feyza Hepçilingirler, Atıl Behramoğlu, Şükran Kurdakul, Konur Ertop, Muzaffer Uyguner, Ekrem Ataer, Hilmi Bulunmaz gibi sanatçılar katılıyor!

☞ 12 Mayıs Pazar, Anneler Günü'nde "Analar- Roman Anne, Türk Anne, Kürt Anne, Feminist Anne, Sanatçı Anne, Kayıp Annesi, Sosyalist Anne" konulu söyleşi 15.00'te, BEKSAV'da. hadi gaari, gidek bari!.

☞ Ve ÖKÜZ, möö dedi!

AÇIK MEKTUP

Yeni Mektup

Yeniden yazmak mı?
Hayır. Yeniden yazmam.
Siz mektubu ne sanıyorsunuz kuzum?
Her mektup bir kez yazılır.
Aynı cümlelerle, tıpatıp aynı güzel yazıyla,
aynı kağıda yazsanız da, daha önce kullandığınız
pulu söküp yenisine yapıştırırsanız da, hatta aynı
postaneden, öncekiyle aynı saatte yollasanız da,
aynı mektubu bir daha tutturamazsınız.
Aynı bekleyene bile yazsanız...
Mektup tekrara gelmez. İnsan tekrara gelir de,
mektup tekrara gelmez.
Her mektup yeni mektuptur.
Yazanı, götüreni, bekleyeni aynı olsa da.
Her mektup bir kez yazılır.

Yeni mektup yazıyorum,
Yeni mektup öncekileri unutturur.
Bundan önce yazılanlar, gönderilenler çoktan,
bir şiir kitabına kavuşur gibi, bir fotoğraf
anlardaki yerini alır gibi, bir film eskiden
ağlattığının yerine şimdi güldürür gibi, yani
bir bakıma her şey, büyük unutulmuş haritasında
bulunur ve kaybedilir gibidir.
Tıpkı bu mektubun da daha yazılırken unutulmaya
aday olduğu, şimdiden eskimeye terkedildiği, ne
kadar kısa ve ne kadar uzun yazılsa da benzerlerinden
öteye geçemeyeceği, bugün yağmur gibi yağın cümlelerin
yann küllenmiş kelimelere dönüşeceği ve demek ki
bunun da ömrünün kısa olacağı... Hayır, böyle bir şey de
söyleyemem. Böyle söylenirse, bilirim,
mektup yeni olmaz, yerini bulmaz.

Nihayet en uzun mektubu buldum. Ona bir kez
başlamış da olsam, artık bitirmeyeceğimi biliyorum.
Bitirmeliyim. Bekleyen, yazıldığını bilmeli, fakat
birgün kendisine gönderileceğini düşünmemeli, hatta,
mektupta yazılanlar, bekleyenin beklediği şeyler olmalı.
Süpriz, biraz da beklendiklerimizin olması anlamına gelmeli
artık. Sabır, sürpriz sayılmalı. Böyle bir sürpriz bekliyordum
demeli bekleyen.

Öyleyse artık bu mektup yenidir. Yenidir, çünkü
başlayıp bitirmemek üzerinedir. Yenidir, bekleyeni
vardır. Yenidir, bekleyenin beklediği şeyler yazılıdır
onda. Başka mektupları bilmem, benim yeni mektubum
budur. Öncekiler eski mektuptur, tıpkı bu mektubun da
okunur okunmaz eskiyeceği gibi. Belki de mektup,
gönderilir gönderilmez eskiyen şeydir. Belki de
eskimesin diye göndermemek gerekir. Belki de ve
kesinlikle, beklemeye değil, bekleyene yazılmalı,
fakat asla gönderilmemelidir.
Bir tıpkı daha: Eskiden beri şiir yazdığım,
ara sıra güzel dizeler de yakaladığım için
şair değilim, bundan sonra da şiir yazmak
istediğim için şairim. Tıpkısı mektup. Bundan
Sonra da beklediğini bildiğim için mektup
yazıyorum. Beklemesini bilene yazıyorum.
(Sabır herkese sürprizdir.)
Bekliyorsun. Üstelik pullarını çoktan göndermişsin,
puldur mektubu biriktiren, öyle güzel geldi ki pulların bana,
ne yazsam o pullara yakışmaz, biliyorum, pulun
cevabı mektuptur desen de bu mektup,
bir tek pulun bile yerini tutmaz.
Hem son mektubu bekleyemedim söylemek için:
Pulundan eser kalmasa, aşk, mektuptur, yırtılmaz.

ZARF Bu postacı şair mi ne / nerde yanlış mektup görse
alıp bana getiriyor / İnsan mektup yazar
okuyan şair olur / demeye mi getiriyor ne

Haydar Ergülen

Maus, son yıllarda ya-
yımlanan ve egemen es-
tetiğe meydan okuyan al-
ternatif çizgi romanlardan
(Ya da post-modernizmin
jargonuyla söylendiğinde "**grafik anlatı**"lardan) bi-
ri. Fakat, alternatif çizgi romanlar arasında da özel
bir yeri var. Özelliği salt **Politser Ödülü** kazanmış
olmasından kaynaklanmıyor. **Maus**'u özel ve
önemli kılan, Yahudi Soykırımı'nı anlatan bir çizgi
roman olması. **Maus**, dehşet dolu bir yaşamöykü-
sü, ürküntü verici anılar defteri.

(Art Spiegelman - Çizer)

Yazar- çizer
Art Spiegelman, iki kitap-
tan oluşan **Ma-**
us'ta babası
Vladek ve an-
nesi **Anja**'nın
Varşova Getto-
su'nda tanış-
malarını, Ges-
tepo'nun eline
geçişlerini, im-
ha kamplarına
gönderilmeleri-
ni, oradan sağ
olarak kurtuluşlarını, savaş sonrasındaki yaşantıları-
nı, **Anja**'nın intiharını, kampta yaşadıklarının babası-
nın kişiliği üzerindeki etkilerini anlatmış, resmetmiş.
Yahudileri fare, Nazileri kedi, Polonyalıları domuz,
Amerikalıları ise köpek olarak çizmiş. Soykırım gibi
çok duyarlı bir konuyu çizgi roman olarak işlemesi
başlangıçta hayli yadırganmış. Ancak ilk şaşkınlık
geçtikten sonra **Maus**, **Pulitzer Ödülü** kazanmakla
kalmamış, Amerika'da bazı üniversitelerde ders konu-
su bile olmuş. **Art Spiegelman**'ın en büyük başarısı,
böylesine dehşet dolu bir deneyimi aşırı dramatize et-
meden, duygusalığa hiç kapılmadan olabildiğince az
sözcükle (Daha doğrusu, ancak konuşma balonları-
nın içine sığabilecek kadar sözcükle) anlatmış olma-
sı. **Beckett**'dan yaptığı bir alıntıyla soykırım gerçeği-
ni anlatmak için belki
de fazla söze gerek ol-
madığını belirtmek
istemiş: "**Her sözcük,**
sessizlik ve hiçliğin
üstüne düşen gerek-
siz bir lekedir."

(Bettelheim - Yaşlı, kızgın)

Toplama kampları-
nın dehşeti, orada gör-
dükleri sadistlik mu-
amele bu imha ve
ölüm yuvalarından kur-
tulabilen bütün insan-
lar gibi, **Vladek** ve **An-**
ja'nın da yaşamlarının
sonraki evresinde etki-
sini yoğun biçimde du-
yurmuş. Fakat, vahşet
anları farklı biçimlerde etkilemiş. **Anja**, 1968 yılında
intihar etmiş. **Vladek** ise bencil, geçimsiz bir insan
olarak yaşlanmış, yaşı ilerledikçe de çevresindekilerin
duygularını sömürmüş, oğluyla ilişkisi de hep gerilimli
ve çatışmalı olmuş.

Art Spiegelman, faşizmin kitle psikolojisinin kör
yığınları nasıl biçimlendirdiğini, hayatta kalabilmek
için hiçbir aktöre tanımaksızın her türlü uzlaşmaya gi-

rebilen bir insan tipini nasıl
yaratıldığını göstermiş ve
Nazi subaylarına İngilizce
öğreten, bunun karşılığın-
da sosis yiyebilen, yıllar
ilerledikçe aile içinde bir diktatör kesilen, karısının inti-
hara sürüklenmesine neden olarak **Vladek**'i de büyük
ölçüde böyle bir insan olarak resmetmiş. **Vladek**, top-
lama kampında tam da faşizmin yaratmak istediği in-
sana dönüşmüş: **Cellatıyla özdeşleşen kurban**.

Adorno faşizmi, "**Tersyüz edilmiş psikanaliz**"
olarak tanımlarken onun son kertede otoriter bir kişilik
yaratmayı amaçladığını vurguluyordu. Naziler, bu
amacı gerçekleştirebilmek için toplama kamplarını bir
anlamda "**laboratuvar**" olarak kullandılar. Nüremberg
gösterilerinde bir ulusu, tarihin belirli bir anında faşiz-
mi seçen, vahşeti alkışlayan bir guruh haline getirerek
savaşın ertesinde Batı'ya egemen olacak ve toplum-
bilimcilerin "**kitle toplumu**" adını verecekleri ruhsuz
yığınların ilk örneğini biçimlendirdiler. Tel örgülerin ar-
kasında, toplama kamplarında ise, bu yığının içinde
hayat alanı bulacak, aktöre tanımayan, ruhu ve vicda-
nı körelmiş, dayanışma duygusunu yitirmiş insanı
oluşturdular.

Nazilerin kurbanlarını uysaylaştırmaları, olabildi-
ğince bencilleştirilmeleri için öncelikle aralarındaki her
türü dayanışma duygusunu yoketmeleri gerekiyordu.
Bunu da çok basit yöntemlere başvurarak başardılar.
Örneğin tek bir kişi
kurtaltırmazlık yapı-
tığında derhal her-
kesi cezalandırıyor-
lardı. Bir başkasının
"**yanlış**"ı yüzünden
cezalandırmayı iste-
meyen birileri her
zaman çıkıyor ve
kural çiğneyeni ihbar
ediveriyorlardı. Bir
süre sonra bu öyle
bir aşamaya geliyo-
du ki, ilk önce ihbar-
da bulunup ödüllен-
dirilmek için birbirleriyle yarışmaya başlıyorlardı. **Han-**
nah, Arendt, Eichmann'ın yargılandığı günlerde kale-
me aldığı ve büyük tepki gördüğü o yazısında Yahu-
dilerin, soylarının imhasında **Gestapo**'nun işini hayli
kolaylaştırdıklarını ileri sürdüğünde galiba pek de hak-
sız değildi.

(Vladek Spiegelman - Baba)

Faşizm, bireyi özümseyen, sürü halinde yaşama-
ya zorlayan, direneni ise "**öteki**" ya da "**yabancı**"
olarak damgalayan ve dışlayan kitle toplumunun to-
humlarını atmıştı. **Dachau**'dan sağ olarak kurtulması-
nı başaran ve Amerika'ya göç eden **Bruno Bettelhe-**
im, bu ülkeyi toplama kamplarının bir türevi olarak
görmüştü. Çünkü burada da, farklı olana hayat hakkı
tanınmıyordu. **Bettelheim**, insanların birbirlerini Nazi
usulü selamlayarak iyi günler diledikleri soğuk savaş
yıllarının Amerika'sını "**total devlet**" olarak niteledi.
Amerika'da birşey daha dikkatini çekmişti: Evlerin
mutfaklarındaki gözkamaştırıcı neon ışığının karşılık
odalardaki ışıklandırma son derece yetersizdi. **Bettel-**
heim'e göre, bunun bir tek nedeni olabilirdi: İnsanların
kitap okumalarını engellemek. Çünkü, kitap okumak
farklı olmada direnmek demektir. İşte, "**total devlet**"
buna kesinlikle tahammül edemez, izin veremezdi. O
yalnızca edilgen, uyuşumcu vatandaşlar istiyordu.

Zafer Temoçin BAB-I ÂLİ'Yİ FİŞLEYEN ADAM

Ankara, Dikmen, 1931...

Aka Gündüz'ün Dikmen'deki evinden fotoğraf aldıktan sonra köpeklerin saldırısına uğrayan Mülga Telefon Şirketi Vezne Servisi memuru Reşid Halid Gönç, sığındığı direğin üzerinde, "Basında çalışsaydım, bu fotoğrafı dala kolay alırdım" diye düşünmüş olmalı ki, Tahsilat Servisi Şefliği'ne yükseldiği bir sırada... Evet, devamını Yusuf Ziya Ortaç'tan dinleyelim:

B. Reşid Halid gazeteci olmayı düşünmüş, fakat hayatın tesadüfleri kendisini başka bir istikamete atmış. Bunun üzerine sevdiği, hasretini duyduğu mesleğe girenlerden şöyle bir intikam düşünmüş: Yazı yazanların, yazı numunelerini toplayıp çoğunun çirkin olduğunu şüphesi olmayan yazılarını teşhir etmek. Ne yopolim, gazeteci olmanın cezasını bir de bu şekilde çekmiş olalım...

Elinde bir ölçü kesilmiş kartonlar, herkesi yakaladı: "Lütfen buraya bir fotoğrafınızı yapıştırınız ve bana ithafen, bir iki cümle yazınız.. "Ve hemen arkasından uyarıdı: "Aman, "d"li yazınız! Yani Reşit değil, "Reşid" diyeceksiniz, Halit değil, "Halid" diyeceksiniz. "Reşid Halid Gönç'e" diye bağlayıp biteceksiniz.." Ruh şadolsun, bütün Bab-İ Âli'yi fişlemişti...

Yılmaz Erdoğan

YAŞAYABİLME İHTİMALİ..

soğuk ve şehirlerarası otobüslerde vazgeçtim çocuk olmaktan ve beslenme çantamda otlu peynir kokusuydu babam...

Ben seninle bir gün Veyselfarani'de haşlama yeme ihtimalini sevdim.

ilkokulun silgi koku,tebeşir lekeli yıllarında (Ankara'da karbonmonoksit sonbaharlar yaşanır o zaman) özlemeye başladım herkesi... Ve bu hasret öyle uzun sürdü ki, adam gibi hasretleri özlemeye başladım sonra.

Bizim Kemalettin Tuğcu'larımız vardı ve camların buğusuna yazı yazma imkanı...

Yumurta koku arkadaşlarla paylaşılan kahverengi sıralarda, solculuk oynamaya başladık... Ben doktor oluyordum, sen hemşire, geri kalanlar kontrgerilla... Kırmızı boyalara umut ikliminde harfler yazılıyordu, pütürlü duvarlara ve Türk Dil Kurumu'na inat bir Türkçeyle... Ağbilerimizden öğrendik, S harfinden orak çekik fiğürleri türetmeyi...

Ankara'ya usul usul karbonmonoksit yağıyordu. Ve kapalı mekanlarda sevimliyi öneriyordu haber bültenleri... Oysa Ankara'da hiç sevimli ben. Disiplin kurulunda tartışılan aşım olmadı benim... (Sırf gidilen pikniklerde kıymıza batan platonik dikenleri saymazsak...)

Ankara'ya usul usul kurşun yağıyordu... Ve belli bir saatte sonra sokağa çıkmamayı öneriyordu haber bültenleri... Oysa hiç kurşun yaram olmadı benim... Ve hiçbir mahkeme tutanağında geçmedi adım... Çatışmaların ortasında sevimli bir çocuk yüzüydüm sadece...

Sana şiirler biriktiriyordum fen bilgisi defterimde ama sen yoktun... Ben, senin beni sevebilme ihtimalini seviyordum, suni teneffüs saatlerinde... Okul servisi seni hep zamansız, amansızca bir lojman griliğine götürüyordu... Ben, senin benimle Tunali Hilmi Caddesi'ne gelebilme ihtimalini seviyordum.

Ben, senin beni sevebilme ihtimalini seviyordum.

Yaz sıcak toprağa çekiyordu tenimin çatlamaya hazır gevrekliğini... Sonra otobüs oluyordum, kink yarı yollarda çare bilmez sürgünü... Ne yana baksam dağ ve deniz sanıyordum Muş ovasının yalancı maviliğini... Otobüs oluyordum bir süre... Yanımdan geçen kara trenlerle yarışırıyordum, yanağı otobüs camının garantisinde... Otobüs oluyordum... Bir ülkeden bir iç ülkeye... Çocukluğuma yaklaştıkça büyüyordum... Zap suyunun sesini başına koyuyordum şarkılarının listesinin... Korkuyordum... Sonra iniyordum otobüsten... Çarşıdan bizim eve giden, ömrümün en uzun, ömrümün en kısa, ömrümün en çocuk, ömrümün en ihtiyar yolunu koşuyordum... Çünkü sonunda annem oluyordum, babam kokuyordum sonunda...

Soğuk ve şehirlerarası otobüslerde vazgeçtim çocuk olmaktan...

Ve beslenme çantamda

otlu peynir kokusuydu babam...

Ben seninle bir gün Van'daki bir kahvaltı salonunda...

Ben seninle (sadece bilmek zorunda kalanların bildiği) bir yol üstü lokantasında...

Ben seninle, Ağrı Dağı'na mistik ve demli bir çay kıvamında bakan Doğubeyazıt'ın herhangi bir toprak damında...

Ben seninle herhangi bir insan elinin terli coğrafyasında olma ihtimalini sevdim... Ben senin...

beni sevebilme ihtimalini sevdim!

Zafer Temoçin BAB-I ALİ'Yİ FİŞLEYEN ADAM

Sayısı bine yaklaşan bu imzalı fotoğraflardan 3 ciltte toplanan 416 tanesi, eski Bab-ı Ali'nin ve edebiyat dünyasının son derece renkli ve cümbüzlü bir insan panoramasını gözler önüne serer...

İmzalı fotoğraf verenlerin bir bölümü, Gönc'e kuşkuyla bakarlardı. Ahmet Haşim, bunların başındadır...

Muhterem beyfendi, bu merakınızı delilik telakki edeceklerin çok olduğunu düşündünüz mü?

10/II/931 A. Haşim

Nuri Ömer Ergene, "Doktorunuz Diyor ki" köşelerinin verdiği deneyimle, teşhis koymak ister gibidir...

Bana bu koleksiyon merakı için, "Ne diyorsunuz?" diyenlere "Çok güzel bir fikir" diye cevap verirken içimden de; "Acaba bu da bir ruh hastalığı olmasın" diye düşünüyorum...

19/9/1990 Nuri Ömer Ergene

Oysa, Gönc'e gıptaıyla bakanlar, onun koleksiyonuna sahip olabilmek için hayatından bir bölümü feda edecekler de vardır...

Yeryüzünün en rahat, en gıpta edilcek bir insanın Resid Bey... Zaro Ağa olsam ömrümü, Ford olsam servetimi, İzzet Melih olsam Fransızcamı, senin bu saadetine değişirdim (.....)

Semret Muhlar Alus...

Çok kıymetli Resid Halid bey... Sizin gibi bir koleksiyona sahip olmak için hayatımın dörtte birini feda etmeye razıyım...

ÖGÜZ

Sahibi olduğu koleksiyona böylesine büyük değer biçilen Gönc'ün son yıllarında yuvarlandığı sefalet karşısında Yusuf Ziya Ortaç, kendini tutamaz...

AH RESİD! NE YANLIŞ BİR ADIM ATTIN, İSTİFA ETMEK... LE... ŞİMDİ KİMBİLİR MAASIN NE KADAR ARTMIŞ OLACAKTI. NE RAHAT BİR HAYAT YAŞAYACAKTIN?

NEYİM EKSİK ÇOK ŞÜKÜR...

Yıllar önce, Ercüment Ekrem, Gönc'ü uyarıyordu halbuki...

Yazı ve resim toplamak tansa para toplamak daha iyi... Hatta,

aklına başına toplamak hepsine müreccattir!

17/3/31 Ercüment Ekrem

Resid Halid, basının içine girdikten sonra, koleksiyonunu, çok rahatça devam ettiriyordu... Tek arzusu koleksiyonunu sergileyebilmektir. Bunların bir gün yayınlanacağını aklına bile getiriyordu ama, son yıllarında emeğinin eskisi gibi artık alayla alınmadığını görüyordu, çünkü ölmüş bütün meşhurların resim ve elyazıları sadece kendisinde bulunuyordu.

Sadullah Usumi, "Meşhedî" yazarına 24 yıl sonra "Gönc kartlarından" birinde öyle bir karşılık savurur ki, bizim gözümüzde, önekinen daha büyük yazılmayı hakeder...

Usumi, Gönc'ün peşinden hiçbir zaman ayrılmaz...

BİZ SEVDİĞİMİZ AĞABEYLERİMİZİN PEŞİNDEN PARASIZ OLDUKLARI VAKİT DE KOŞARIZ!

Gönc'ü iplerenler de vardır... Onlar için Gönc'ün kartları bile kendi ideolojilerini yaymak için bir araçtır...

Cumhuriyet faziletli

Yunus Nadi

Resid Halid Gönc'e: Akıl için yol bir olduğu gibi, ben için de hakikat birdir.

6.5.1944 Asım Üs

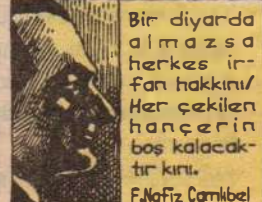

Türk'ün en kötüsü, Türk olmayanın en iyisinden iyidir... Mahmud Esat Bozkurt

Ha, bir de şairlerimiz vardır ki, gökkuşağı pırıltısında dizeleriyle selam gönderirler Gönc'e...

Ne yap, yap, izzeti nefsinle geçin./ Kimseden bekleme yardım./ İki el, bir baş için... 17.1.1947 Neyzen Tevfik

Bir diyarda almasa herkes irfan hakkını/ Her çekilen hançerin boş kalacaktır kını. F. Nafiz Camlibel

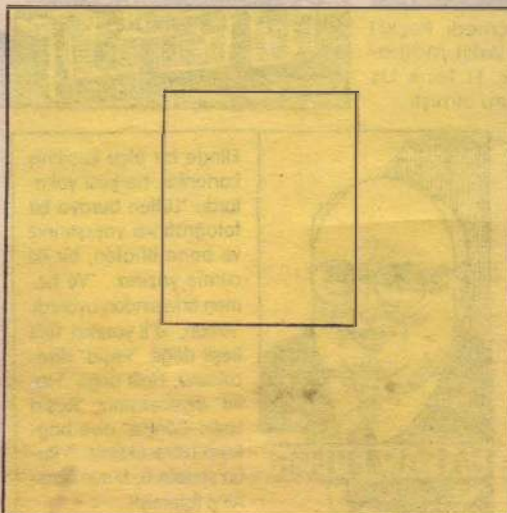

Çok resim imzaladık, güzel için, genç için. İşte bu resmimiz de Resid Halid Gönc için... 20.9.1949 B. Kemal Çağlar

1996 yılında, bir tiyatro çıkışında ayağı kayıp düşerek ölene dek sürdürür koleksiyonunu geliştirmeyi...

Acaba diyorum... Gönc'ün bu tutkusu, günümüzde de sürdürülüp bugünkü basının gelecek kuşaklara bırakılacak şenlikli bir profili çıkarılamaz mı?

Şöyle, birer ufak karton üzerine basın dünyamızın ünlü-ünsüz bütün kalemleri bir fotoğraf yapıstırıp birkaç satır da yazı yazarak bunu Resid Halid Gönc'e - "d"lere dikkat ederek- imzalasalar.. Binli, onbinli sayılara doğru ucuca eklenerek uzasa koleksiyon... Denemeye değer...

nanik depresif

RUHSAL ABİ VE KÖPEK

İstanbul'un embesil sokaklarından yokuş tırmanırken ne kadar da yoruluyorum artık. Bugün en aptal gün pazar ve bugünü hiçbir zaman sevmedim. Sevmem de zaten. Hergün de bayram olmaz ki. Temiz kıyafetler... Pırıl pırıl sokaklarda yürürken salak insanların bakışları rahatsız ediyor beni. Al işte güvercinler bile bana bakıp bakıp gülüyorlar. Kesinlikle hasta bu insanlar, vahim bir durum söz konusu. Karşıdan karşıya geçerken de öküz gibi trafik lambalarına bakıyorlar. Ben bakıyor muyum? Aslanlar gibi geçip gidiyorum karşı kıyıya. Kimse bana birşey diyor mu! Yoo! Öyleyse ne... Caddeler yine nehre dönüştü, arabalar dalgalara kapılıp gidecek. Birşeyler yapmak lazım kurtarmalıyız onları... Ahh! Biraksana bacağımı, bırak diyorum. Hala bırakmıyor aptal şey seni canımı acıyorsun. Göt yanından istemiyorum seni. Sen köpeksin olum, senle ilişkiye giremem. Biz arkadaş olamayız. Anneciğim! Kıcına yılan kafasını sokmuş çıkar onu. Ne kuyruğu yaa. Ben sevmem sizleri bizim kuyruğumuz var mı? Çok sıcak oldu, ben soyunacağım. Benim elbiselerimi taşı sen. Ama uzaktan yürü. Sonra arkadaşlarım ne der. Gülerler bana. Ben asabiyim, hemen uzaklaşmazsan ayaklarını bağlarım. Yürüymeysin bir daha!

İmdat! Elbiselerimi çalıyorlar, olum elbisemi niye aldın. Ver pantolonumu hırslı. Üşüdün diye aldın değil mi elbisemi. Aaa! Yıkamayın beni, ne olur yapmayın su çok soğuk... Hıı? Niye bağıriyorum ben yaa... Salak şey sen niye bana bakıyorsun; ayı mı oynuyor burda, kel kafalı adam!.. Hadi gel sen benimle, sen ne güzel bir köpeksin, canım... Elimi yemek ister misin, hadi sadece bir kere ısır. Bak beğenmedin beni işte, sana mütemadiyen söylüyorum ama anlatamadım. Beni dolaştırırsana. Dönerli ekmek de al bana. Şu omca herkese veriyor. Hadi iste ondan, ben çok acıktım. Peki vazgeçtim, evime gidiyorum. Beni sırtında götürsene, otobüse bindirmezler beni. Sen de benimle birlikte uyursun. Niye sustun hoşuna gitmedi tabi, sesin soluğun çıkmıyor. Konuşsana yeşil kafalı köpek. Sen benim kucağıma gel taşıyayım seni. İkimiz birlikte yorulmamış oluruz.

"Duvarın sonuna geldi. Daha taşı çekmesini bile bilmiyor. Kapıların arkasında olaydan olaya atılıyorlar. Dört duvar sıkıntı içinde. Sıkıntı duvarlardan bana, benden duvara vurup duruyor. Bunu sana vermek istiyorum yeşil kafa. Ama belki de bu sana veremeyeceğim kadar benim." Bakma bana öyle, ben kendi kendime konuşuyorum. Hadi ayrılalım. Sen de evine git. Ben de uyumaya gidiyorum. Eyvallah...

Aslan Özdemir

DEĞİŞ VE DEĞİŞTİR

Yeni sorunlara yeni çareler
Ve yeni düşünceler gerek.
Yeni insanlara yeni çocuklar gerek.
Dünya değişmekte, değişecek elbette.
Marsizmin önemi bunu anlamasındadır.
Marksizmi yanlış anlayan
bizim yanlış Marksistler
Değiştirilecek olan dünyayı
O değiştirmeyi bilmeyen hırbolar
Bunu anlamadılar.
Değişeceksin, değiştireceksin...
Herşey değişecek.
Komünizm, değiştirmenin temelidir.
Belki de Marksizmin doğrularını seçip
Marksizmi de değiştireceksin.
Ben değişmesem
Sen değişmesen
Kim değiştirecek bu dünyayı?
Belki Lenin mi acaba?
Belki o bile değil...

TOP

Ayak takımı çoğalıyor
Ayak takımı baş takımı geçiyor
Ayak takımı politikanın seçmeni
Memleket, takımlararası
bir mücadele gibi görünürken
Para para para
Bu memleketi
Paralayan bu para
İster döviz
İster dolar
İster Atatürk altını olsun
Bu memleketi paralayan paradır
Al Baraka da buna dahil olmak üzere.
Bundan sonra ezan sesleri yerine
Ki, o da çok güzeldir.
Emekçilerin marşları
okunsa daha iyi olur.

CAN YÜCEL

Sosyolojik ECİVİT

Biz toplum olarak kerhane olgusunu yeterince değerlendirebiliyor muyuz?

Üzülerek cevap vermek zorundayım ki, hayır! Bir Japonya, bir Nijerya, bir Kanada kerhane tarihleri bizimki kadar gerilere gitmemesine rağmen bu konuda büyük mesafeler aldılar. Biz fersah fersah geride bıraktılar. Yalnızca İzlanda'da her yıl kerhaneler üzerine yaklaşık yetmiş doktora tezi yazıldığını söyleyeyim, siz gerisini tahmin edin. Bu konuda, biz aydınlar, en az toplum kadar suçluyuz. Ne acı...

Biz yıllardır aynı soruyu tartışıyoruz: Kerhane gerekli mi, değil mi? Oysa dünya bu soruyu çok geride bıraktı. Bakın, üzülerek şahit olduğum bir olayı nakledeyim. Adı lazım değil, büyük bir marketin, deyim yerindeyse bir süpermarketin önünde otuz yaşlarındaki bir adam yedi-sekiz yaşlarındaki bir çocuğu tokatlıyor. Artık oğlu mudur, yeğeni midir, bilemem. Ve diyor ki, "Ulan senin dünürünü s.kerim!" Farzedelim ki yanlış anladım, adam "dünürünü" demedi de "dübürünü" dedi. Ufacık çocuğun dünürü olmaz. Eh, birbirimizden saklayacak değiliz, dübür hepimizde var. Fakat bunların önemi yok. Diyeceğim şu ki, kerhanelerin vızır vızır işlediği ülkede bunlar oluyorsa, kerhaneleri ellerinden alınmış toplumlar neler yapmaz acaba?

Geçenlerde bir konferansta sözkonusu tezimi derinlemesine irdeleyen bir konuşma yaptım. Dinleyicilerden biri, pek de şirret bir ifadeyle sordu: "Senin anan bacın kerhaneye düşerse aynı şekil konuşur musun?" Adamı üslubundan dolayı eleştirdikten sonra, bir İngiliz atasözünü hatırlattım: Komşunun bahçesindeki çiçekler solmuşsa hemen bahçedeki çiçekleri sula... Ve devam ettim: "Ben her bayramda, yılbaşında annemin elini öpmeye giderim." Adam şöyle bir bozuldu, birkaç dakika sonra da çekip gitti. Toplum olarak en büyük zaaflarımızdan biri, sonunu düşünmeden yaptığımız asabi çıkışlar değil mi?

Kerhanelerin gerekliliği üzerine boş tartışmaları bir yana bırakalım da, bilime kulak verelim biraz. Fransız araştırmacı Dumont, "Önce Kerhane Sonra Kışlık, Sonra Yazlık" adlı çalışmasında çok önemli bir noktanın altına parmak basıyor: "Batı toplumları 20. yüzyılın kinci yarısındaki cinsellik devrimiyle birlikte kerhanecilik sektörünün ortadan kalkacağını düşündüler. Oysa cinsel devrimin zirveye ulaştığı 1967-72 yılları arasındaki beş yıllık dönemde kerhanelerin cirosu iki kat arttı. Kimileri bu gerçeği aynı dönemde Batı ülkelerinin yabancı işgücü ithal etmesine bağladılar.

Kerhanelerin cirosunu Üçüncü Dünya ülkelerinden gelen göçmen işçilerin artırdığını iddia ettiler. Peki, Alman kerhanelerinin duvarlarını inleyen 'Oh, Hans' sesleri, Amerikan kolektif hafızasına yer eden 'Tommy, otuz dolar evlat!' sesleri neydi?"

Söz buraya gelmişken, yakın dönemde İstanbul'da üç bin denek üzerinden gerçekleştirilen bir araştırmaya da değinmek istiyorum. Kerhane kapısında görüşülen bu deneklerden 200'ü kendilerini kerhane müdavimi olarak tanımlıyor, 2800'ü ise hayatta ilk ve son kez olmak üzere, yalnızca denemek amacıyla kerhaneye geldiklerine yemin ediyorlar.

Birkaç soru sonra, yine üç bin deneye bir kontrol sorusu yöneltiliyor: Bu seferki kerhane ortamını geçen gelişinize göre nasıl buldunuz? Deneklerin yüzde 7'si "İlk defa geliyorum" seçeneğini işaretlerken, yüzde 6'lık bir grup "Daha iyiydi", yüzde 87'lik bir grup ise "Kerhane çok bozulmuş" cevabını veriyor.

Deneklere "Kerhane ziyareti sürecinde sizi en çok rahatsız eden şey nedir?" sorusu yöneltiliyor. Yüzde 86'lık bir grup aynı cevabı veriyor: Kapı önündeki topluluktan bazı kimselelerin, çıkışta, alçak sesle "Kime girdin, nasıldı?" diye sormaları... Bu gruba soruluyor: Siz girdiğiniz kadını nasıl seçtiniz? Yüzde 78'lik bir grup "İçeriden çıkanlara sormuştum" diyor ve bunların üçte ikisi, birkaç saniye sonra verdikleri cevabı inkar ediyorlar.

"Muameleden memnun kaldınız mı?" sorusu denekleri neredeyse bıçakla ikiye bölüyor: Yüzde 51 hayır, yüzde 49 evet... "Performansınız nasıldı?" sorusu ise denekleri adeta tek yumruk haline getiriyor: Yüzde 100 "mükemmel"... Yüzde 51'lik gruba yöneltilen "Kötü muamelede nasıl mükemmel performans gösterdiniz?" sorusu ise bir takım tatsızlıklara yol açtığı için, yirminci denekten sonra iptal ediliyor. Ne acı... Niçin başarıya tahammülümüz yok? Niçin, bırakın başkalarının başarılarını, kendi başarılarımızı bile konuşmaya, tartışmaya yanaşmıyoruz? İlk cinsel deneyimlerini kerhane de yaşayacak genç nüfusun bu başarı öykülerinden öğreneceği çok şey vardı oysa.

"Biz toplum olarak kerhane olgusunu yeterince değerlendirebiliyor muyuz?" sorusunu, niçin kerhanelerin lüzumu-lüzumsuzluğu tartışmasının dışında ele aldığımızı şimdi daha iyi anladınız sanıyorum. Ve soruyorum: Kerhane sektöründe eşgüdümü sağlama görevini ne zaman belediyelerin sırtından alacağız? 2000'e dört kaldı...

Lafımı, yazımı balla kemek, güzel bir fıkrayla bitirmek istiyorum:

Babası küçük Ercan'a sormuş: "Oğlum, derslerin nasıl, sınıfta durumun nasıl?" Bizimki hemen atılmış: "Sınıfta durumum iyi babacığım, kaloriferin yanında oturuyorum."

Babayla küçük Ercan arasındaki diyalogun kış mevsiminde geçtiğini ayrıca belirtmeye bilemem gerek var mı?..

SAYI: 1... 10 MAYIS 1996 CUMA

SAHİBİ: ŞİMERA YAYINCILIK adına: Mehmet ÇAÇÇAĞ

Yayın Yönetmeni: Metin ÜSTÜNDAĞ

Yazı İşleri Müdürü (Sorumlu): Kutlu ESEDEMİR

Öküz'e saman ve su verenler: Altay MARTI, Aslan ÖZDEMİR, Atilla ATALAY, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN, Cezmi ERSÖZ, Derya SAYIN, Devrim SEVİLAY, Ender ÖZKAHRAMAN, Ercan AKYOL, Erdal BELENLIOĞLU, Ferhan ŞENSOY, Fikret BEK-

LER, Gani MÜJDE, Gürcan TÜRECİ, Halil TURHANLI, Haydar ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESEDEMİR, Lütfü OFLAZ, Mehmet ÇAÇÇAĞ, Mesut CEYLAN, Mesut KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Murathan MÜNGAN, Musa KART, Nihat GENÇ, Orhan KOÇAK, Orhan PAMUK, Ömer LAÇINER, Sezai SARIOĞLU, Sunay AKIN, Tuncay AKGÜN, Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Ümit KIVANÇ, Vedat ÖZDEMİRÖĞLU, Yavuz TARAN, Yasin ADIYEKE, Yıldırım TÜRKER, Yılmaz ERDOĞAN, Zafer TEMOÇİN
Sayfa Sekreteri: Aydın ŞAHİN, Ali Ekber USLU **Bilgisayar Tasarımı:** Murat YÜCEŞAN- Cebirail OKÇU **Satış:** Cüneyl AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR **Halıda İşçiler:** Suzan ÇARK **Muhasebe:** Yaşar AKŞAHİN **Bina Görevlisi:** Yasin ADIYEKE **Tel:** 251 42 44 - 251 57 54, **Fax:** 251 52 67, **Baskı:** Basmat **Dağıtım:** Yay-Sat, **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu/İSTANBUL

gece deste

(Çıkmamış Bir Kitaptan Numarasız Sayfalar)

casus gezgin birinci gün
yeşilköy'e dar attım bedeni
üç kadından kaçıyorum
varna üzerinden viyana viyana
üç kadından kaçıyorum biri ayrıldığım karım
biri başı sonu meşakkat bir hırdavat aşk
o kadından özellikle kaçıyorum
mektup yoluyla tecavüz ediyor kapı altından
üçüncüsü birdenbire çıktı karşıma
onu tanımıyorum çok iyi anlaşıyoruz
ve fakat garip planları var
uzun dönem birliktelikler üstüne
varna üzerinden viyana viyana
bir gün birden akla gelmez boşanmak
kimi kadınlar ayırır erkekleri başka kadınlardan
bir saat geri aldık zamanı
dikkat buyrun yerli değil artık kullanılan zaman
alçaldı demir kuş kondu yere yağmur ile
viyana bir cümbüşdür dokuzyüzseksenbeş
mayısının son günleri
kadın kuşatmalarının çemberini kırmış
kanunsuz bir sultan gibi
ve fakat çok gizli geldik usta
bu bir casus gezgindir sakın viyana duymasın
merhaba burgtheater
kulaklarınız çin etsin sayın haldun taner
botho strauss'un der park oyunu
birinci perdeyi herkes yazar
ikinci perdeyi yazar yazar
çıktık bu muhteşem tiyatrodan
görmekli bir yağmura
alserbach sokağında bir rus lokantası
feuerwogel nam ateşli kuş manası
kulaklarınız çin etsin sayın tarik gürcan
ankara'da karpiç'ten kaçmış bir beyaz ve
geveze rus vorkaya boğar geceyi
tramvaya benzeyen karton filim feuerwogel'de
allahtan gece yüzme bilmektedir

Ferhan Şensoy

söz söylemek içindir

"Türkiye'nin bazı alanlarda ortaçağ
çıkmaçlarına saplanıp kalışının, ipe
sapa gelmez mugalatalar içinde
yokuş aşağı gidişinin, özü, esas
unutup sen-ben dalaşına girişinin
kökeninde matematik düşünce
yoksulluğu yatıyor bence.
Matematik düşünce disiplinli hor
görüldüğü için az ve öz yerine bol
ve boş konuşuluyor."

"Sanatçı yaptıklarını beğenmemeli,
hiç beğenmemeli, her defasında
yeni baştan yaratabilmenin
olanaklarını aramalı. Senaryo
yazarlığına gelince, hele bizde, seri
üretimdir."

haldun taner

mutlu hayat albümü

met
üst

bir yurt gezisi
sırasında
ATATÜRK
trenden bakıyor!.

somut ressam
CONAN EVREN
durur mu!.. o da,
trenden bakıyor!.

DÜZEN

Görevliler, görevini yapmaz.
Politikacılar, konuşur ama hiçbir şey
söylemezler.
Seçmenler, oy kullanır, ama seçmezler.
Bilgilendirme medyası bilgilendirmez.
Okullar cahillik öğretir.
Yargıçlar, kurbanları cezalandırır.
Ordular, kendi vatandaşlarıyla savaşır.
Polisler, suç işlemekten, suçla savaşmaya
zaman bulamaz.
Kârlar özelleştirilirken iflaslar kamulaştırılır.
Para, insanlardan özgürdür.
İnsanlar nesnelerin hizmetindedir.

(eduardo galeano, kucaklaşmanın kitabı, can yay.)

BİZDE YAZAR NE YER, NE İÇER?

1. Sizce bir yazar ne kadar kazanmalıdır?
C. Hiç olmazsa bir nahiye müdürü kadar.
2. Ciddi bir yazar bu parayı yazıları ile kazana-
bilir mi? Eğer kazanabilirse nasıl?
C. Gayri ciddi bir yazar kazanır.
3. Eğer kazanamazsa, nasıl bir iş tutmalıdır?
**C. Bence, şoförlük, potin boyacılığı, balina
sahallığı gibi işler. Yahut da deniz yollarında
bilet toplamak.**
4. Yazarın enerjisini harcaması sanatı için zarar-
lı mı, faydalı mı olur?
C. İşine göre. Daha çok zararlıdır.
5. Devlet veya hususi müesseseler yazara daha
fazla yardım etmeli midir?
C. Etmemeli. Ederse veriştiirmesine katlanmalı.
6. Bu problemler karşısında kendi durumunuz-
dan memnun musunuz? Hayatını kalemiyle ka-
zanmak isteyen gençlere vereceğiniz bir öğüt
var mı?
**C. Bu işi bizim valde hallediyor. Otuz kuruş,
birinci nevi sigara. Üç kahve 25'den 75, iki ye-
mek asgari 4 lira, giyim kuşam babadan ve
anadan olmak şartıyla, yılın altı ayında siga-
rasız ve kahvesiz kalmak isteyen yazsın.**

("Vatan"ın Sanat Yaprığı, 2 Ağustos 1953)

GÖRÜYORUZ:

Hastanelerden parasız diye kovulan insanlar olduğunu

Duyuyoruz:
Polis karakollarında ağızlarından kan gelinceye
kadar dövülen insanlar olduğunu

1930'larda **NÂZİM HIKMET** ve arkadaş-
ları'nın çıkardığı **resimli ay dergisi**'nden
bir sayfa.. (değişen bir şey var mı?..)

**VE
10
MAYIS
1996
CUMA**

**ÖKÜZ
NİHAYET
ÇIKTI!.**